

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Hrvati in Slovenci

Današnji hrvatski literarni večer v ljubljanski dramini ni v nobenem pogledu presenetljiv: je samo nadaljevanje dela, ki ima stoletno tradicijo. Pomen mu daje dejstvo, da je to prva večja manifestacija duhovnih vezi med Slovenci in Hrvati po ustanovitvi banovine Hrvatske in da prihajajo v goste književniki, ki tvorijo nekako književno reprezentanco onega gibanja, s katerim so Hrvati uveljavili v naši Jugoslaviji svoj avtonomni položaj.

Od ilirizma do danes so bila vprašanja naše duhovne povezanosti in naših skupnih interesov v obrambi narodnega obstoja neugnano v diskusiji. Ni ga skoraj pomembnejšega Slovenca in Hrvata — od Prešerna in Vraza, preko Levstika in Senoe preko Strossmayerja in Račkoga, do bratov Radičev in Iv. Cankarja — ki ne bi bil tem vraščanju v tej ali oni obliki, s tega ali onega zrelščja, posvetil nekoliko pozornosti. Treba je na pr. prelistati nad petdeset letnikov »Ljubljanskega zvonca«, da se prepričamo, kako živo je bilo zlasti v drugi polovici 19. stoletja v občutku jugoslovenske povezanosti slovensko zanimanje za hrvatsko kulturo in za nje središče Zagreb. V prvem desetletju našega stoletja tja do svetovne vojne so ti stiki prešli k smotrno organiziranemu sodelovanju. Predavanja zagrebških znanihstevnikov v okviru ljubljanskih društev, predvsem pa tesno sodelovanje Slovenske matice in Matice Hrvatske, gledališki stiki, poročevalska služba v listih — vse to je kazalo, da je kultura že premagala umetno postavljene državnopravne meje ob Kolpi in Sotli.

V tem hipu bi bilo odveč razpravljati o vzrokih presenetljivega pojava, da so se ti stiki znatno zmanjšali, odkar smo se Slovenci, Hrvati in Srbi zedinili v skupno državo. Poglaviti vzrok utegne biti v pojavu, ki je spremljal vedno v zgodovini razvoja mladih držav: v prevladovanju političnega življenja nad vsem drugim. Politično življenje pa je stalo teh dvajset let v znamenju zapletenega uravnovešanja raznih sil in tendenc, ki so prihajale v neoprestane konflikte in povzročale vse tiste težkoče iz katerih je bil vsaj za Hrvate najden izhod v lanskem sporazumu o ustanovitvi avtonomne banovine Hrvatske.

Napačno bi bilo prezreti delo za medsebojno spoznavanje in zblíževanje, ki so ga opravičljivi ves ta čas na raznih kulturnih področjih ne posebno številni, vendar pa iskreni in delavni idealisti. V gledaliških in glasbenih stikih, v literarnih revijah in drugod je vse polno sledov tega tihga dela, ki v hruhu političnega življenja, v ognju bojov med različnimi koncepcijami države, naroda in družbe, ni našlo zadostnih odmevov. Nemara so nekateri pregoreči idealisti premalo upoštevali stvarno stanje in resnične odnose. Zaradi nezadostnega uvaževanja teh komponent in zaradi abstraktnih gesel o izenačenju vsega, kar tvori vsebino naših zgodovinskih danih narodnih posebnosti, zlasti še zbog omalovaževanja čustvene in psihološke strani našega sožitja, so nekateri idealisti stvari več škodovali kakor koristili.

Danes je okrog nas vseh, Hrvatov enako ko Slovencev in Srbov, preveč razgiban svet in preveč svarilnih vzgledov, da ne bi povsod, v vsakem važnem trenutku, pred vsakim velikim vprašanjem, upoštevali poleg naravnih posebnih interesov tudi usodni interes skupnosti. In prav ta višji interes nam vsem nalaga medsebojne oziroma realistično upoštevanje razpoložnosti, interesov in naziranj drugega partnerja v naši usodni, zgodovinsko dani povezanosti. Nečemo v tem trenutku govoriti o bratstvu in nodobnem; o tem se je dolgo časa morda vse preveč deklariralo in zdravilo, zato je bolje, da upoštevamo predvsem to, kar nas lahko vse enako zadene in pred čimer stojijo vsi izmed nas, če se ne more nasloniti na drugega, slab in zvezanih rok. Danes je bolj kakor kdaj prej očitno, da ne smemo nikdar pozabiti nauka Svatonlukovih palic. Naša Slovenija je za Hrvatsko velik trdnjavski zid: če bi ta padel, se njen položaj avtomatično prenese na hrvatska tla.

Literarni večeri niso politična zadeva. Toda uvodničar »Hrvatskega dnevnika« je včeraj pravilno pomnil, da ima taka prireditve tudi političen pomen. Ne bomo se na tem mestu spuščali v razglabljanje vprašanja nadaljnje preureditve države; ob dobri volji in političnem bon-sensu vseh odločilnih činiteljev se bodo te reči rešile brez vsakršnih notranjih »front« in brez močnih trenj, ki so se pokazala tako škodljiva v nedavni preteklosti. Slovenci imamo interes, ki je res vsem skupen: ohraniti v teh viharjih naših svojih varnost in si zagotoviti nadaljnji obstoj. Prav to je tudi življenjski interes Hrvatov in Srbov. Zato ni težko najti pod vsemi delnimi interesi vzlov skupne zainteresiranosti. Prav

Švedsko posredovanje za premirje

„Paris Soir“ o 10 dnevem roku Moskve švedski vladi, da pokrene na osnovi sovjetskih pogojev pogajanja za likvidacijo vojne na Finskem Finski odposlanci v Stockholmu

Pariz, 7. marca. j. (Havas). Posebni dopisnik pariskega dnevnika »Paris Soir«, Georges Kessel, prinaša iz Stockholma naslednjo vest:

»Pred osmimi dnevi je prišel finski zunanji minister Tanner na poziv švedske vlade v Stockholmu. V njegovem spremstvu je bil poseben zastopnik švedskega kralja Gustava V. Pred švedskim ministrskim svetom je finski zunanji minister Tanner izjavil naslednje:

Obveščam vas, da je Švedska na povabilo Rusije blagovolila prevzeti vlogo posredovalca med Finsko in Sovjetsko unijo.

Nato je švedski ministrski svet dal besedo posebnemu zastopniku kralja Gustava, ki je naštel naslednje pogoje, pod katerimi je Sovjetska unija pripravljena skleniti s Finsko mir:

1. Finska prepusti Sovjetski uniji celotno Karelsko zemeljsko ožino vključno mesto Viborg.

2. Finska odstopi Sovjetski uniji celotni teritorij severovzhodno od Ladoškega jezera, vključno luke Serdobol (Sortavala).

3. Finska odstopi Sovjetski uniji del severne Laponske vključno Pečengo.

4. Finska odstopi Sovjetski uniji oporišče Hangö ter istoimenski otok.

Švedska vlada je dobila od sovjetske vlade rok 10 dni, da pokrene na tej osnovi pogajanja za mir. Stavljani rok poteče v noči med petkom in soboto t. j. med 8. in 9. marcem.

Stockholm, 7. marca s. (Reuter) Semkaj sta prispela bivši finski poslanik v Stockholmu dr. Paasikivi in bivši predsednik finske republike Svinhofvud. V Stockholmu za enkrat ni znano, da bi imel njun prihod zvezo z mirovnimi pogajanjimi med Finsko in sovjetsko Rusijo.

Najprej premirje

Stockholm, 7. marca. s. (Reuter) Prihod bivšega finskega prezidenta Svinhofvuda in dr. Paasikivija v Stockholmu je dal nov povod za že itak precej razširjene govorice, da gre za novo švedsko posredovalno akcijo za sklenitev premirja med Sovjetsko Rusijo in Finsko. V švedskem zunanjem ministrstvu so danes odklonili vsako informacijo o namenu prihoda obeh finskih državnikov v Stockholmu.

Po informacijah iz švedskih uradnih krogov se zdi verjetno, da je sovjetska vlada s švedskim posredovanjem res predložila gotove pogoje, pod katerimi bi bila pripravljena pogajati se s Finsko. Če bi bili ti pogoji sprejeti, bi prstala sovjetska vlada na premirje, na ar bi se prava mirovna pogajanja šele pričela.

Finska uradna izjava

Helsinki, 7. marca. s. (British United Press.) Nocoj je bila tu objavljena uradna izjava, ki pravi, da je prejeta finska vlada zadnje čase informacije o novih sovjetskih predlogih, ki vsebujejo zahtev napram Finski, daljkoosežnejše nego so bile one, ki jih je postavila sovjetska vlada v oktobru lanskega leta. Za enkrat finska vlada še nima potrebnih podatkov o novih sovjetskih predlogih.

Zakulisna borba med obema taborem

Milan, 7. marca z. »Popolo d'Italia« objavlja senzacionalno poročilo svojega posebnega poročevalca v Helsinkih, ki napoveduje v razvoju finsko-sovjetski odnošajev senzacionalna premenjena najdaljkoosežnejše posledice. Po tem poročilu se razvija v finski prestolnici zadnja dva dni dramatična politična in diplomatska borba za to, da Finska ali sklene mir s Sovjetsko Rusijo ali pa se odloči za takojšnjo vojaško intervencijo zaradi h veliki. V tej borbi sodelujejo diplomacija in evropskih velesil, zlasti aktivno vlogo pa igra italijanski in madžarski poslanik, ki se iz humanih in političnih razlogov vzemata za sklenitev miru. Drugim ere Nemčiji predvsem za to, da se ne na način prepreči razširjenje vojne na skandinavski države. Ta prizadevanja pa skušajo obe zapadni velesili preprečiti s tem, da priškatla na Finsko, na se odloči za nadaljevanje borbe obljubljačji tako v pomoč večje število čet in ves potrebni vojni material.

Poročevalec »Popolo d'Italia« zaključuje: Finska je na zgodovinskem razpotju tvorci duhovno-kulturnih vrednot, kakor so književniki, po poklicani, da povzdignejo visoko nad vse valove vsakdanje politike interese naše solidarnosti, ki je bila ideal premočnim velikim možem hrvatskega in slovenskega naroda. Noben interes pa ni dovolj zasidran, če ne stoji za njim občutje ljubezni, razumevanja in medsebojne poštenosti. Najti novo pot k temu ne oziraje se na nepotrebnem v preteklost: kakšen velik smoter za vse, ki stoji na braniku narodne kulture!

»Jutro« je pred mesci s svojo kul-

ter se bo morala morda že v prihodnjih urah odločiti za časten kompromis s Sovjetsko Rusijo pod soriemilivimi pogoji, ali pa bo postala pozorišče svetovnega klanja. Ključ je v rokah vseh odgovornih evropskih državnikov, a glavno besedo ma Kremelj.

Kako je prišlo do pogajanj

Washington, 7. marca. o Danes popoldne je radio Columbia objavil naslednje konkretne vesti svojih posebnih poročevalcev iz Evrope o pogajanjih za premirje med Finsko in Sovjetsko Rusijo:

Že pred 14 dnevi je švedska vlada po sovjetski poslanici v Stockholmu gospe Kolontajevi obvestila rusko vlado, da je pripravljena posredovati za mir Sovjetska vlada ji je nato sporočila svoje mirovne pogoje, katere pa so Finci odklonili. Nekaj dni kasneje je prisel v Stockholmu šef nemškega tiskovnega urada dr. Dietrich, ki se je tam sestal z dr. Paasikiviem, nekdanjim finskim poslanikom v Stockholmu in načelnikom finske delegacije, ki se je pred vojno bogatila z rusko vlado, nadalje z zastopnikom maršala Mannerheima, generalom Rosenbergom in finskim poslanikom v Parizu.

Sedaj je Finska pripravljena bogatiti se za mir in tudi sovjetska poslanica v Stockholmu je obvestila švedsko vlado, da bo tudi Rusija po padcu Viborga pripravljena za kompromisno rešitev spora.

Kaj pravijo v Nemčiji

Berlin, 7. marca s. (Ass Press). V nemških političnih krogih izražajo dvome k poročilom, da je sovjetska vlada stavila Finsko nove mirovne predloge. Obenem poudarjajo, da bi smatrala Nemčija orehod tujih čet preko švedskega ozemlja na Finsko ne toliko kot sovražno dejanje proti Nemčiji temveč kot kršitev nevtralnosti s strani Švedske.

Stališče Anglije do finske vojne

London, 7. marca. z. V tukajšnjih poučenih političnih krogih izjavljajo, da je angleška vlada glede Finske na enakem stališču, kakor je bila sivočasno glede španije in obeležujejo to stališče s »politiko neintervencije po španskem vzorcu«, kar je treba razumeti tako, da je Anglija slej ko prej pripravljena podpirati Finsko s pošiljanjem orožja in drugih vojnih potrebščin ter s prostovoljci. V javnosti se sicer že vse zadnje tedne razpravlja o tem, ali ne bi bilo bolje, da se Anglija otrese vseh pomislekov in odkrito intervenira v prilogo Finske, vendar pa doslej angleška vlada ni storila še ničesar, kar bi se moglo tolmačiti kot odločitev na eno ali drugo stran. Enako politiko vodi glede Finske tudi francoska vlada.

Nov ruski veter v Skandinaviji?

London, 7. marca. b. V zvezi z glasovi o novih posredovalnih pobudah med Finsko in Rusijo opozarjajo tukajšnji listi na članek, ki ga je pred dnevi objavil glavni organ rdeče vojske »Krasna Zvezda« kot komentar k nedavni konferenci skandinavskih držav v Kodanju in govori, da je to se o tej konferenci razširilo. Prvič po izbruhu sovjetsko-finskega konflikta kaže oznanje rdeče armade nklonjenost za priateljsko presojo politike skandinavskih držav.

Članek prikazuje, kako sta se švedka in norveška vlada p.čas pripragodili volji svojih narodov, ki si iskreno žele miru. Vsi poskusi, da bi se vojna razširila, tudi na evropski sever, so se nesrečno končali. Bivši švedski zunanji minister Sandler, ki je veljal za agenta tujih interesov, je bil pravzaprav izrinjen iz švedke vlade, norveški zunanji minister Koeha je v primeru incidenta zaradi »Altmark« d. kazal, da se od zunaj ne pusti vtiati v pogledu odločnega prota proti k šitvi norveške nevtralnosti. Na konferenci v Kodanju sprejeta resolucija, ki je zares vsakozvi nevtralna jasno kaže, da so skandinavke države odločno nasprotne slehernemu razširjenju vojne na evropski sever.

Kakor poročajo iz Stockholma so tam z zanimanjem spremljali to omembno organo rdeče vojske, ki so npr. s t. k. kakor da je iz Moskve prišlo o at novih vetrov v politiki do skandinavskih držav. V tukajšnjih političnih krogih pa menijo,

da je organ rdeče vojske hotel s svojo pohvalo še bolj podžgati skandinavsko državo, da bi vztrajale pri odločnem odklanjanju neposredne vojaške pomoči Finski. Ni končno izključeno, da je ta preokret v pisanju sovjetskega lista nastal tudi zaradi tega, ker je v Rusiji po vojni s Finci jako malo navdušenja za nadaljnje sovjetske vojaške akcije v tem predelu Evrope. Zato se skuša sedaj pripraviti jav-

nost na to, da se sedanja borba ne bo raztegnila tudi na ostale skandinavske države. Da je bil članek namenjen predvsem notranosti je mogoče med drugim sklepati iz tega, da ga niso posnela niti »Izvestija«, niti agencija Tas, kar bi se gotovo zgodilo, ako bi bil namenjen inozemstvu. Zdi se vsakakor, da hoče Stalin ofenzivo proti skandinavskim državam nekoliko zavreti.

Boji se nadaljujejo

Finci preprečili vse poskuse, da bi se sovjetske čete usidrale na finskem obalnem ozemlju

Helsinki, 7. marca. s. (Reuter). Sovjetska vojska je tudi včeraj ponovno poskusila posamične napade proti raznim točkam obale Finskega zaliva med Viborskim zalivom in Hamino, ki pa so bili doslej od Fincev odbiti.

Glavna strateška operacija sovjetske vojske gre sedaj proti zapadni obali Viborskega zaliva. Doslej se je sovjetskim četam posrečilo prodreti do obale samo na treh krajih, vendar so tudi tam povsod obkrožene in zaenkrat ne tvorijo resne nevarnosti. Pač pa je sovjetska vojska sedaj že v posesti prav vseh otokov v Viborskem zalivu, in se jih poslužuje kot izhodišča za svoje operacije. Če se posreči sovjetski vojski pripeljati na te otoke tudi težko topništvo, bi lahko postal položaj za finsko vojsko prav nevaren. Dejstvo, da je Viborg še vedno v finskih rokah, in da so bili doslej vsi direktni sovjetski napadi na mesto s težkimi izgubami odbiti, bi postalo brezpomembno, če se posreči sovjetski vojski utrditi se na zapadni obali Viborskega zaliva. V tem primeru bi bila finska vojska pri Viborgu popolnoma izolirana in bi se fronta takorekč brez bojov pomaknila za novih 20 km proti zapadu. Zaenkrat sovjetski prodor v tej smeri še ni uspel.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 7. marca. br. Vrhovno poveljstvo finske vojske je objavilo danes popoldne naslednje vojno poročilo:

Na kopnem: Sovjetske čete so izvedle včeraj nove srditve napade v smeri proti severozapadni obali Viborskega zaliva. Hudi boji so se razvneli za posamezne otoke v tem zalivu in zlasti za manjše otoke pred luko Sovjeti so imeli v teh bojih ogromne izgube, ker so bili na ledu izpostavljeni koncentriranemu ognju finskega topništva. V bojih je bilo uničenih nad 30 sovjetskih tankov.

Do nadaljnjih sovjetskih napadov je prišlo med Viborskim zalivom in jezerom

Nenapadalna pogodba Sovjetov z Rumunijo?

Govorice o zblížanju med Sovjetsko unijo in Rumunijo ter skorajšnjem podpisu pogodbe

Budimpešta, 7. marca z. V budimpeštanskih političnih krogih je izzvala od United Press razširjena vest o potovanju sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova v Bukarešto zaradi sklenitve nenapadalne pogodbe med Sovjetsko Rusijo in Rumunijo, največje senzacije. »Magyar Nemzet«, ki ima dob e zveze z zunanjim ministrstvom, dodaja tej vesti daljši komentar, v katerem naslaša:

Ce se izkaže, da je ta vest resnična, potem pomeni to potovanje za Balkan in za vso južno-vzhodno Evropo isto, kar je pomenilo za Nemčijo potovanje Ribbentropa 29. avgusta 1939 v Moskvo. Takrat sklenjena nemško-ruska pogodba je odločilno vplivala ne samo na vso nemško politiko, marveč tudi na vso Evropo. Potovanje Molotova v Bukarešto z omerjenim ciljem bi pomenilo popolno spremembo razmer a sil na Balkanu, ki bi dobil v diplomat kem pomenu docela novo sliko.

List opozarja, da je ta vest resnična, potem pomeni to potovanje za Balkan in za vso južno-vzhodno Evropo isto, kar je pomenilo za Nemčijo potovanje Ribbentropa 29. avgusta 1939 v Moskvo. Takrat sklenjena nemško-ruska pogodba je odločilno vplivala ne samo na vso nemško politiko, marveč tudi na vso Evropo. Potovanje Molotova v Bukarešto z omerjenim ciljem bi pomenilo popolno spremembo razmer a sil na Balkanu, ki bi dobil v diplomat kem pomenu docela novo sliko.

V nemških krogih smatrajo po pisanju omenjenega budimpeštanskega lista ta razvoj odnošajev med Sovjetsko Rusijo in Rumunijo za »poh nemške diplomacije«, ki si je že dolgo prizadevala, da bi dosegla zblížje med Sovjetsko Rusijo in Rumunijo, nadejajoč se, da b- d o n a t a n čin najlažje s s r a v i l i Rumunijo iz okoliščin zapadnih velesil v nemško in evropsko p d r o j e . R a z e n t e r a s m a t r a o v M o s k v i s k l e n i t v e n e n a r a z d a l e r a k t a v R u m u n i j o z a v a n o k r i t j e h r b t a S o v j e t s k e R u s i j e z a p r i m e r , d a b i p r i š l o d o o b r o ž e n e r a s p a d a n a B l i ž n j e m v o h o d u i n d o b i W e y m a d o n a r m a d a o k o a l a K a k z .

Buka e t t a 7 m a r c a r S o j e t s k o p o s l a n i š t v o v B u k a r e š t i j e d o p i s l u k u a e n e i e U n i t e d P r e s s p o t r d i l o , d a b o s o v j e t s k i k o m i s a r z a z u n a n j e z a d e v e M o l o t o v v k r a t k e m p r i š l e v B u k a r e š t o , d a p o d p i s e s o v j e t s k o r u m u n s k i p a k t o n e n a p a d a n j u .

Vuoksenom. Po izredno hudih spopadih so se morali sovjeti na tem področju umakniti. Razdejanih je bilo 17 tankov. Nadalje je bil odbit sovjetski napad na vzhodnem delu fronte na Karelski ožini vzdolž reke Taipale, ki so ga sovjeti posebno vneto pripravili s hudim ognjem svojega topništva. Na severovzhodni obali Ladoškega jezera je sovjetom v bližini Pitkeranta uspelo zavzeti nekaj manjših otokov, ki so jih Finci že prej zapustili. Pri Vuomi je bil sovjetski napad gladko odbit. V bližini Kolanjokija so v teku hude borbe. Tudi vzhodno od Kuhma je bil odbit večji sovjetski napad.

Na morju: Finsko obalno topništvo je močno obstreljevalo in preganalo sovjetske oddelke, ki so po ledu skušali prodreti pri Havansaariju in otočju Virolahtiju.

V zraku: Finska letala so bila na izvidniških poletih in so uspešno bombardirala sovjetske kolone na kopnem, na Karelski ožini ter na ledu v Viborskem zalivu. Sovjetska letala so bombardirala Kotko, Virolahti in finske postojanke v Viborskem zalivu, na finskem severu pa Sotkamo in Kololahti. Eno sovjetsko letalo je bilo včeraj sestreljeno.

Maršal Mannerheim zbolel

Helsinki, 7. marca. o. (United Press). Maršal Mannerheim je zbolel. Za enkrat še ni bilo mogoče dognati, kakšnega značaja je njegova bolezen. Maršal Mannerheim je star že 72 let.

Sovjetski komuniké

Leningrad, 7. marca. (Tas). Štab tukajšnjega vojnega okrožja je izdal snoči vojno poročilo, ki pravi:

V teku 6. marca na raznih frontnih odsekih ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Sovjetsko letalstvo je uspešno bombardiralo sovražne čete in vojaške objekte. Pri letalskih spopadih so bila sestreljena tri finska letala.

jetsko-rumunski pakt o nenapadanju. Agencija Reuter je včeraj to vest demantirala.

Prestolni govor kralja Karola

Bukarešta, 7. marca br. (SDA). Danes je bilo otvorjeno zasedanje rumunskega parlamenta s prestolnim govorom kralja Karla. V prestolnem govoru poudarja rumunski vladar, da je Rumunija trdno odločena ohraniti svojo nevtralnost in voditi tako politiko, da bodo zavarovani rumunski življenjski interesi. Prestolni govor omenja tudi zadnjo beografsko konferenco Balkanske zveze in naslaša, da so se s to konferenco nerazdružljive vezi, ki vežejo balkanske države, še bolj povečale in da se je solidarnost balkanskih narodov še poglobila. Prestolni govor omenja nadalje ukrepe za državno varnost in z bljučje z ugotovitvijo, da je Rumunija trdno odločena braniti z vsemi sredstvi svoje sedanje meje.

Kronski svet v Bukarešti

Bukarešta, 7. marca. AA. Včeraj popoldne je bila na dvoru pri predsedstvu kralja Karola konferenca r. svetovalecev. Na seji je zunanji minister Gafencu poročal o splošnem političnem položaju. Nato je predsednik vlade Tatarescu govoril o splošnem notranjem položaju ter naglasil sklep vlade, da bo nadaljevala svojo politiko v istem duhu in okviru istih direktiv. Kr. svetovalci so soglasno odobrili diplomatsko akcijo za obrambo Rumunije.

Bukarešta, 7. marca. s. (Hava). V Bukarešto dospe v kratkem rumunski poslanik v Londonu. S seboj prinese posebno poslanico angleške vlade rumunski vladi. V kratkem dospe v Bukarešto tudi angleška gosposka delegacija na povabilo z rumunsko vlado.

Angleška vlada je bato stavila rumunski vladi zahtevo, da določi Rumunija prioriteto v dobavah petroleja Angliji z dobavami Nemčiji.

Wellesovi posveti v Parizu

Včeraj je imel Welles daljši razgovor z Daladierom in je bil sprejet tudi od predsednika Lebruna

Pariz, 7. marca. j. (Havas). Danes dopoldne ob 9.55 je prišel iz Lausanne v Pariz ameriški državni podtajnik za zunanje zadeve, Sumner Welles. Na kolodvoru ga je sprejel podtajnik zunanjega ministrstva Champetier de Ribes. Parisko prebivalstvo je Wellesa navdušeno pozdravljalo na njegovi poti s kolodvorov na hotel na trgu Vendome.

Danes popoldne ob 16. je imel Sumner Welles sestanek s francoskim ministrskim predsednikom Daladierom, ob 17. uri pa se je odpravil na obisk k podtajniku zunanjega ministrstva Champetieru de Ribesu. Po obisku je bil Welles na dnevni, ki ga je priredil Daladier na Quay d'Orsayu. Jutri bo Welles najprej konferiral s predsednikom francoskega senata Jeanne-veym, nato pa s predsednikom francoskega parlamenta Heriotom. Po konferenci bo v ameriškem poslanstvu zakuska. Jutri popoldne bo Welles obiskal še podpredsednika vlade Chautempsa in pravosodnega ministra Bonnetta.

Za soboto je določena konferenca s finančnim ministrom Reynaudom, s katerim bo Welles tudi zavrtil. V soboto popoldne bo obiskal Welles prednika poljske vlade generala Sikorskega ter poljskega zunanjega ministra Zaleskega v palači poljskega zunanjega ministrstva v Parizu. V nedeljo jutraj bo Welles odpotoval v London.

Tri glavne skupine vprašanj

Pariz, 7. marca. j. (RSV). Trodnevno bivanje ameriškega odposlanca Sumnerja Wellesa v Parizu bo posvečeno obravnavanju treh glavnih skupin vprašanj, ki jih bo Welles študiral skupaj s francoskimi državniki. Prvi dan bo diplomatske in vojaške narave drugi dan bo posvečen političnim vprašanjem in tretji dan finančnemu pregledu. Sumner Welles se ne bo razgovarjal v Parizu samo z Daladierom in Champetier de Ribesom, temveč tudi z generalnim tajnikom francoskega zunanjega ministrstva Legerjem. Na ta način bo imel Welles priliko točno do vseh podrobnosti spoznati francosko mnenje glede sedanje vojne.

V dobro poučenih krogih poudarjajo, da se bo Welles lahko prepričal, da je francoski politični cilj nadaljevati vojno vse dotlej, dokler Francija ne dobi pozitivnih in zadostnih materialnih jamstev, da se Evropi v bodoče ne bo treba več bati napadov. Wellesu bodo francoski državniki poučili o vseh podrobnostih francoske vojske, mornarice in zračne sile, kar mu bo olajšalo popolnoma razumeti francoski položaj.

Razgovori, ki so določeni za jutri v petek, bodo Wellesu omogočili, da si ustvari popolno sliko o političnem položaju Francije za časa vojne ter ugotovi enotno mnenje vseh francoskih političnih strank, ki so se prostovoljno odrekle silehni medsebojni borbi, ne da bi pri tem izgubile kakorkoli na svoji avtonomnosti in svobodi. Nadalje bo Welles dobil pojasnila glede stališča francoskega parlamenta v vprašanju komunističnih poslancev. Verjetno se bo Welles lahko spoznal ob tej priliki tudi z raznimi francoskimi politikmi.

Sobota po posvečena študiju finančne politike Francije, torej kompleksu vprašanj, ki so za Washington še prav posredno važni v presoji možnosti nadaljnjega razvoja sedanje vojne.

Pozdrav tiska

Pariz, 7. marca. br. Vsi francoski listi so danes objavili dobrodošlico ameriškega državnemu podtajniku Wellesu ter izražajo v svojih člankih trdno odločitev zaveznikov, da izvojujejo pravičen mir.

«Petit Parisien» poudarja, da Welles v Parizu ne bo našel politikov kakor so Hitler, Ribbentrop in Göring, zanesa pa se lahko na to, da bodo razgovori, ki jih bo imel s francoskimi državniki, stvarno v prilog njegovi misli in interesom Zedinjenih držav. Nikar se ne bojimo in ničesar nimamo prikrivati, poudarja »Oeuvre». Naš namen je dopustiti, da bo Sumner Welles lahko samostojno zbral vse potrebne informacije in v ničemer ne bomo vplivali na njegove sklepe. »Matin» opozarja, da so Francozi, ki so stari 70 let, doživeli že trikrat nemško invazijo francoske zemlje. Celotno 30 letni Francozi so sedaj drugič priča krvave borbe, ki so jo Nemci vsilili svojim zapadnim sosedom. Mir, ki ga hočemo, poudarja list, bo moral biti tak, da bo bodoče generacije obvaroval take usode.

Tudi v Parizu skrajno rezerviran

Pariz, 7. marca. s. (Ass. Press). Sumner Welles je kmalu po svojem prihodu v Pariz sprejel ameriške in angleške novinarje. Kakor v vseh prejšnjih intervjuih, je tudi tokrat odklonil vsako izjavo o vsebini svojih razgovorov z evropskimi državniki. Povedal je le, da odide po programu v London v nedeljo ter da se bo na povratku najprej prihodnji teden za nekaj ur zopet ustavil v Parizu. Dejal je tudi, da bo ostal prihodnji teden najprej nekaj dni v Rimu, preden se vrne v Ameriko. Welles je potrdil, da bo imel v Franciji tudi razgovore s predstavniki poljske vlade, odklonil pa je vsako informacijo na vprašanje, če se bo sestal tudi s českimi in avstrijskimi emigrantskimi predstavniki.

Popoldne je posetil Welles predsednika republike Lebruna. Kot zastopnik predsednika Roosevelta je izkazala Wellesu pri prihodu pred Elizejsko palačo pozdravna četa in godba je igrala ameriško himno. Welles se je mudil pri predsedniku Lebrunu nekaj nad eno uro.

Zadnji apel za premirje

London, 7. marca. j. V gotovih diplomatskih krogih v evropskih prestolnicah se uporno vzdržuje verzija o možnosti, da bo Roosevelt po povratku Sumner Wellesa v Washington naslovil svoj zadnji apel na oboje vojskujoča se tabora s predlogom za premirje. Ta apel, ki bo sestavljen po po-

drobni proučitvi Wellesove referate o njegovih razgovorih v Rimu, Berlinu, Parizu in Londonu, ne bo vseboval nikakih konkretnih predlogov za sklenitev miru, vendar pa smatrajo, da bo Roosevelt skušal odvrti oboje vojskujoča se tabora od »prave vojne» in da bo predlagal, naj se sedanje stanje »pasivne vojne» nadaljuje, dokler se sama po sebi ne najde primerna osnova za pogajanja.

Povratak ameriškega poslanika v London

London, 7. marca. j. (Havas) Danes se je z letalom preko Pariza vrnil v London ameriški poslanik pri angleški vladi Joseph Kennedy, ki se je dalj časa mudil v Washingtonu. V Pariz je prišel šele danes jutraj in sicer z istim vlakom, s katerim se je pripeljal tudi Sumner Welles iz Lausanne.

Masarykova proslava na Sorboni

Pariz, 7. marca. br. Na Sorboni je bila nočjo prirejena veličastna proslava 90. rojstnega dne prvega predsednika Češkoslovske republike dr. T. G. Masaryka. Na proslavi se je zbrala elitna francoska družba prijateljev Češkoslovske in Čehoslovakov. Svečanost je otvoril z daljšim govorom predsednik poslanske zbornice in bivši ministrski predsednik Edouard Herriot, ki je silvil v pokojnem Masaryku

Sila Anglije v zraku

Angleški letalski minister Wood o ogromnem napredku angleškega vojnega letalstva

London, 7. marca. s. (Reuter) V spodnji zbornici je danes letalski minister Kingsley Wood predložil proračun svojega ministrstva. Ob tej priliki je podal ekspozice o udeleževanju angleškega letalstva v prvih šest mesecih vojne. Izjavil je, da predstavljajo izdatki za letalstvo v novem proračunu največjo vsoto, kar jih je kadar koli Anglija žrtvovala za letalstvo, tudi to pa tvori samo del prizadevanja vsega angleškega imperija in zaveznikov za letalstvo. Prizadevanja za razvoj letalstva bodo še pospešena, dokler ne bodo imeli zavezniki v zraku one premoči, ki so jo odločno dosežli.

V dosedanjih 6 mesecih vojne se letalstvo ni udeleževalo v vsem obsegu. Razvijalo in izpopolnjevalo je svoje sile in se pripravljalo za nadaljnji razvoj, vendar so angleški piloti in letala podali že doslej dokazke svojih zmoglosti. Tako n. pr. so angleška letala izvršila nad tisoč poletov nad Nemčijo, podnevi kakor tudi ponoči. Ob angleških obalah je bilo sestrstelnih okoli 40 nemških letal brez vsake izgube za angleška letala. Samo letala obalne zaščite so preletela doslej na izvidniških in patrolnih poletih skupno nad 5 milijonov milj. Pri tem so opazila v nad 30 primerih sovražne podmornice in jih v nad 60 primerih napadla. Nadalje so letala spremljala nad 700 angleških konvojov.

Sodelovanje med letalstvom in mornarico v Severnem morju je bilo popolno. V nekaj sekundah je bila mornarica lahko v stiku s poveljstvom bombnih ali lovskih letal. Lani je štelo letalsko osebje angleških vojskih letal približno 100.000 mož, sedaj šteje toliko že vsak posamezni oddelček letalstva. V okviru načrta za vezbanje letalcev bo izvežbanih letno 20.000 pilotov in nadaljnjih 30.000 mož letalskega osebja. Število letal se je istotako podvojilo v preteklem letu. Pri tem pa je letalski minister še poudaril, da prekašajo angleški Wellingtoni, Spitfiri in Hurricane daleč nemška letala. Vsekakor se je letalska sila v 12 mesecih povečala za nad 100 odstotkov.

Nemško letalstvo, je nadaljeval Wood, je brez dvoma močno in dobro. Če pride do napadov na Anglijo, ne smemo pričakovati, da bodo odbiti brez žrtve in brez izgub. Nobena zaščita pred letalskimi napadi ni tako popolna, da bi tamkajšna neravnost, brez dvoma pa bo v takem primeru pokazal angleški narod isti pogum, kakor smo ga nedavno videli pri drugih narodih.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 7. marca. (Havas) Komunike francoskega generalnega štaba pravi: Sovražnikov napad na neko francosko postojanko vzhodno od Mozele, ki je bil izvršen včeraj ponoči smo zavrnili. Na vsem zapadnem bojišču vlada še

Še 5 italijanskih ladij odvedenih v Anglijo

London, 7. marca. j. (Reuter). V angleške kontrolne baze je bilo privedenih nadaljnjih 5 italijanskih tovornih parnikov, tako da sedaj čaka v celoti na pregled 14 italijanskih parnikov. Med njimi ni vslet italijanski parnik »Loaso», ki ga je angleška pomorska kontrola navzlic temu, da je vozil premož, izpustila, ker je zapustil rotterdamsko luko, še predno je stopila v veljavo uredba o embargu nemških premoževnih transportov v Italijo. Peticio italijanskih parnikov, ki so danes prispeli v angleške kontrolne baze tvorijo ladje »Pozzuoli», »Ischia», »Integrata», »San Luigi» in »Semine».

Turki sestrsteli bolgarsko letalo

Istanbul, 7. marca. s. (Reuter). Po uradnem turškem poročilu so turški protiletalski topovi danes sestrsteli neko bolgarsko vojaško letalo, ki je preletelo turško ozemlje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

največjega Čehoslovaka, velikega Slovana in človeka. Nato je govoril univ. prof. Andree Mageont, ki je orisal življenjsko delo pokojnega Masaryka in njegova načela pri izgraditvi češkoslovske republike. Cel. poslanik dr. Osuski je naglašal, da se vsi Čehoslovaki doma in v tujini spominjajo danes svojega tatiče in mu obljubljajo, da se bodo vselej borili za njegova svetla načela in ideale. Posebna proslava se je vršila tudi pri vseh edinicah češkoslovske armade v Franciji.

Prisega čsl. vojske v Franciji

Pariz, 7. marca. j. (Havas) Danes na obletnico rojstva prvega predsednika češkoslovske republike, je položila obnovljena češkoslovska armada v Franciji svečano zakletvo. Svečanosti so prisostvovali visoke češkoslovske in francoske vojaške osebnosti. Zakletve češkoslovske vojske se je izvršila po naslednjem besedilu:

»Prisegamo po svoji vesti in prepričanju, da bomo ostali zvesti svoji domovini, republikli Češkoslovaški, za katere osvoboditev se bomo borili z vsemi svojimi silami. Prisegamo, da se bomo vsekdar in brez pridržkov podvržili češkoslovskega narodnemu odboru, ki vodi borbo za osvobodjenje naše domovine ter da bomo vsekdar pokorni vsem svojim predstojnikom, ki jih bo odbor izbral. Prisegamo, da bomo vedno izpolnjevali njihove ukaze tudi v nevarnosti in brez vsakega upora ali oklevanja ter da nikoli ne bomo zapustili naše armade ali si pomislili žrtvovati življenje za obrambo češkoslovske republike in njene neodvisnosti. Prisegamo, da bomo drug drugemu pomagali braniti se do kraja, kakor to zahteva naša čast ter zavest naših državljanjskih dolžnosti.»

zmerom zatiše. Edina izjema je bil neznan nemški napad na neko majhno francosko postojanko vzhodno od Mozele. Tudi v zraku je bila aktivnost zaradi slabega vremena minimalna. Neko angleško letalo je preletelo Nemški zaliv ter predele severozapadne Nemčije.

Pariz, 7. marca. br. Vrhovno poveljstvo je izdalo nočjo naslednje 372. vojno poročilo:

Ojačeno delovanje izvidniških oddelkov na obeh straneh na pobočjih Vogezov.

Berlin, 7. marca. j. (DNB). Komunike nemškega vrhovnega poveljstva pravi, da na fronti ni bilo pomembnejših dogodkov. Nemško letalstvo je izvršilo izvidniške poletje nad Anglijo. Posamezna angleška letala so preletela Nemški zaliv ter prodrla v noči med 5. in 6. marcem do obalne pasu severozapadne Nemčije. Eno teh letal je severno od otoka Sylta letelo nad danskim teritorijem.

Največji polet nad Nemčijo

London, 7. marca. s. (Reuter) Preteklo noč so angleška bombna letala izvedla eno največjih serij izvidniških poletov nad Nemčijo. Ena skupina letal je preletela severozapadno Nemčijo ter mesta Bremen, Hamburg, Hannover, Wilhelmshaven in Cuxhaven. Druga skupina je opravljala redno patrolno službo nad oporišči nemških vodnih letal, ki prihajajo polagat mine na angleške obale. Vsa angleška letala so naložila na samo neznan odpor na svojih poletih. Edino nad Bremenom so jih obstrejevali protiletalski topovi. Nad Helgolandskim zalivom sta bili v višini 3.300 m opaženi dve nemški letali s prileganimi navigacijskimi lučmi, ki pa se nista spustili v borbo. Drugod so ponovno prišla angleška letala v luč žarometov. Večkrat so ostala letala v svetlobnih žarkih celo po pol minuto, ne da bi se jim kaj primerilo. Pri Cuxhavenu je bilo v akciji 20 do 30 žarometov. Skupno so angleška letala preteklo noč preletela nad Nemčijo nad 10.000 milj.

Nad škotsko obalo sestreljeno nemško letalo

London, 7. marca. s. (Reuter) Ob severovzhodni škotski obali je bilo danes zopet sestreljeno nemško letalo. Okoli 14. so opazili nad grofijo Aberdeen nemško letalo v zelo veliki višini. Protiletalski topovi so stopili v akcijo in angleška lovka letala so se dvignila. Letalo je letelo tako visoko, da ga s prostim očesom skoro ni bilo videti, pač pa je bil opažen dim, ki ga je puščalo za seboj. Ze uro pozneje je javil komunike letalskega ministrstva, da je bilo nemško letalo sestreljeno. Očitno se ga je angleškim lovskim letalom posrečilo zajeti.

Trije brezmesni dnevi v Franciji

Pariz, 7. marca. br. Zadnje dni je francoski službeni list objavil vsto dekretov, ki pomenijo nadaljnjo omejitev konsumna nekaterih živil. Med drugim je bil objavljen tudi dekret, po katerem bodo morale biti mesnice in razne druge prodajalne mesnih izdelkov po tri dni na teden zaprte. Posebno ta ukrep je vzbudil v javnosti precejšnjo pozornost in tudi v listih ni nalezal na splošno odobravanje kakor vsi dosedanj ukrepi takega značaja. »Epoque» pravi v svojem komentarju celo, da bodo ta in drugi podobni ukrepi zelo kvarno vplivali na obstoj in nadaljnji razvoj trgovine na drobno. Detajlisti so se že do sedaj hudo pritoževali, ker se jim je na neprimeren način omejevalo običajno poslovanje. Če bi se taka politika omejevanja trgovine na drobno še nadaljevala, bi lahko nastala prava socialna in finančna katastrofa za vso malo trgovino, kar bi imelo nedvomno hude posledice za vse francosko narodno gospodarstvo.

25 žrtev eksplozije

Brescia, 7. marca. j. A. V tovarni streliva pri Brescii je nastala iz nepoznatih razlogov eksplozija. Tovarna je deloma podrt. Bilo je 6 smrtnih žrtev, 19 oseb pa je ranjenih.

Največja ladja na svetu prispela v New York

Tajno splovljenje 85.000 tonskega parnika »Queen Elisabeth« na škotskem in srečen prihod v New York

New York, 7. marca. s. (Reuter). Prekomornik »Queen Elisabeth« je danes nekaj po 12. uri srednjeevropskega časa neko ameriško letalo prvič opazilo ob ameriški obali. Tudi letalo je brezščno javilo samo, da je parnik našel, ni pa povedalo, kje se nahaja. Proti večeru je »Queen Elisabeth« zaplula v newyorško luko. Ob abali se je zbrala ogromna množica občinstva, da prisostuje prihodu največje ladje na svetu. Vse ladijske sirene v luki so tulile v pozdrav. »Queen Elisabeth« pa je odgovarjala z globokim glasom svoje sirene. Nad ladjo je letelo celo brodogoj letal z novinarji in fotoreporterji.

»Queen Elisabeth« je sivo pobarvana in ni imela na svoji vožnji nobenih spoznavnih znakov razen angleške zastave.

London, 7. marca. s. (Reuter). Mornariški minister Churchill je danes posetil neko škotsko luko. Ko se mu povedalo, da je »Queen Elisabeth« srečno prispela v New York, je dejal: Vesel sem, da to slišim, nikdar pa tudi nisem dvomil o tem.

Ko je septembra 1938 kraljica Elizabeta botrovala ladji, ki nosi njeno ime, jo je imenovala najlepšo ladjo, ki je bila doslej zgrajena v Angliji. »Queen Elisabeth« ima 85.000 ton ter se smatra za največjo in najhitrejšo čezoceansko ladjo na svetu. Njeni stroji imajo 200.000 konjskih sil. Ladjo so gradili štiri leta. »Queen Elisabeth« ima samo dva dimnika, kar ji daje graciozen izgled. Ladja lahko razvije hitrost 31 in pol milj. za krajši čas pa lahko tudi 32 in pol milj na uro.

»Queen Elisabeth« je zapustila 26. februarja ladjedelnico »John Brown & Co.« na Škotskem. V newyorški luki se nahaja tudi druga največja angleška čezoceanska

ladja »Queen Mary«, ki je vsidrana tam že od začetka vojne, ter francoski čezoceanski parnik »Normandie«. Potovanje ladje »Queen Elisabeth« čez Ocean se je začelo v popolnoma drugih okoliščinah kakor potovanje »Queen Mary«. Ko je odhajala »Queen Mary«, se je nahajalo na obali več tisoč ljudi, 26. februarja pa je samo okoli 100 oseb videlo odhod ladje »Queen Elisabeth«, ki je bila sivo pobarvana in brez rešilnih čolnov. V 70 minutah je »Queen Elisabeth« izplula iz doka, v katerem so več mesecev delali na notranji ureditvi ladje. Po zelo težkih manevrih se je »Queen Elisabeth« spustila po reki. Trajalo je eno uro, da je ladja prispela do morja. Nemcem to ni bilo znano, posebno pa Nemci niso vedeli za dan splovljenja največje ladje na svetu v morje. Angleška trgovinska mornarica in družba, ki ji ladja pripada, sta na to največjo ladjo na svetu s pravico ponosni.

Zakaj je bil parnik poslan v Ameriko

London, 7. marca. j. (Reuter). V poučenih mornariških krogih pojasnjujejo, da so se angleška oblastva odločila poslati novi potniški parnik »Queen Elisabeth« v New York zaradi nevarnosti, ki bi jim bil drugače izpostavljen v domači pomorski bazi s strani nemških letal. Razen tega so doki tamkajšnje ladjedelnice nujno potrebni za gradnjo novih angleških vojni ladij. V tamkajšnjih ladjedelnih se namreč deloma že grade, deloma pa se v kratkem prično graditi dve bojni ladji prve linije, ena letalska matična ladja, dva rušilca ter nekaj manjših pomožnih edinic.

Odhod ministra dr. Andresa iz Berlina

Berlin, 7. marca. AA. Včeraj je imel trgovinski minister dr. Ivan Andres sestanek z nemškimi državnimi tajniki in gospodarskim ministrstvom dr. Landfriedom, ki nadomešča obolelega kmetijskega ministra in predsednika nemške narodne banke Funka. Opoldne je maršal Göring priredil intimno kosilo ministru in njegovi ženi na čast. Snoči je državni tajnik dr. Landfried priredil slovesen sprejem v hotelu Adlonu na čast ministru dr. Andresu in njegovi ženi. Sprejema so se udeležili jugoslovanski poslanik dr. Ivo Andrić in vsiji funkcionarji nemškega zunanjega ministrstva. Ministra dr. Andresa je pozdravil dr. Landfried in izrazil svoje zadovoljstvo, da je jugoslovanska vlada preko svojega trgovinskega ministra poudarila, da je odločena nadaljevati tesne gospodarske stike med Nemčijo

in Jugoslavijo in biti v osebnem stiku z zastopniki nemškega gospodarstva. Poudaril je, da je dolgoletno gospodarsko sodelovanje poročstvo, da se bo tudi v bodoče ohranila zveza med obema gospodarstvom, ki se medsebojno izpopolnjujeta.

V svojem odgovoru je minister dr. Andresa poudaril, da je v korist obeh gospodarstev, da se dosedanje razmerje med njima ohrani nespremenjeno. Dr. Andresa je izrazil svoje veselje, da je v tem pogledu našel v Berlinu popolno razumevanje.

Davi ob 7.30 je minister dr. Andresa svojo ženo zapustil Berlin. Razstanku na železniški postaji so prisostvovali jugoslovanski poslanik dr. Andrić z osebjem poslanstva, pomočnik šefa protokola in višje uradništvo nemškega gospodarskega ministrstva.

6 mesecev pomorske vojne

Francoski mornariški minister o dosedanjem razvoju vojne na morju

Pariz, 7. marca. j. (Havas) Mornariški minister Campinchi je dal zastopnikom francoskega in tujege tiska naslednje izjavo o rezultatih prvih šest mesecev pomorske vojne:

Zavezniški pomorski sili sta danes gospodariči nad vsemi svetovnimi morji, izvzemši Baltika. Nemška mornarica je bila iztisnjena iz vseh svojih oporišč. Udeleževanje nemške pomorske sile je napadanje zavezniškega in nevtralnega trgovinskega brodogojstva s podmornicami in minami. Francoska vojna mornarica je v teh šestih mesecih spremljala v 300 konvojih skupaj nad 2000 trgovskih ladij. Samo štiri parniki v konvojih so postali žrtve napadov. Preko morij smo spravili kanadske armade, francoske kolonialne čete ter velike kontingente delavstva iz naših kolonij, dalje Indije, Avstrale in Novozelance iz njih oddaljenih domov. Vsi so prišli srečno čez morje, ne da bi utrpeli najmanjšo izgubo. Plovba med našimi kolonialnimi posesti je še zmerom popolnoma svobodna navzlic nemškimi podmornicami, letalom in minam.

Francozi potopili 12 podmornic

Doslej Francija ni izgubila niti ene svoje vojne ladje, od svojega trgovskega brodogojstva pa šele 15 trgovinskih parnikov s skupno tonažo 71.000 ton. Ker je bilo med tem časom zgrajenih 18.000 ton novega brodogojstva, znaša izguba naše mornarice komaj dve stotinki celotne tonaje. Ako primerjamo s tem številu nemških podmornic, ki so jih potopile francoske pomorske sile, potlej vidimo, da so morali Nemci za vsako našo potopljeno ladjo žrtvovati skoraj eno svojo podmornico. Z zanesljivostjo je ugotovljeno, da je naša mornarica potopila 12 nemških podmornic.

Zaradi velikih izgub, ki jih je utrpela nemška mornarica v številu svojih podmornic, so postali njih napadi previdnejši, in se obračajo čedalje bolj proti šibkim nevtralnimi državam. Nevtralcu so utrpeli že zelo veliko škodo na svojem trgovinskem brodogojstvu. Samo v decembru lanskega leta je bilo potopljenih 37 nevtralnih ladij od nemških min, torpedov in letalskih bomb. V istem času je trgovinsko brodogojstvo obeh zavezniških držav izgubilo samo 31 ladij. V januarju je bilo razmerje 37 potopljenih nevtralnih ladij proti 26 zavezniških ladij. V februarju je bilo potopljenih 27 nevtralnih trgovinskih parnikov proti 21 zavezniškim.

Silne izgube nevtralcev

Campinchi je nato v procentih prikazal veličanske izgube, ki jih je utrpela v teh šestih mesecih pomorske vojne nevtralna pomorska plovba. V septembru je bilo od vseh potopljenih ladij samo 18,5% nevtralnih, v oktobru 25%, v novembru 59%, v decembru 41%, v januarju 50% ter v februarju 46%. Zavezniški državi v vseh teh šestih mesecih nista potopili niti ene nevtralne ladje, pač pa je njuna vojna mornarica v mnogih primerih pomagala nevtralcem ter reševala posadko njihovih

parnikov, ki so postali žrtve nemških napadov.

Pomorska trdnjava »Jean Bart«

Nato je Campinchi omenil, da bo imela nova francoska bojna ladja »Jean Bart«, ki se gradi, 45.000 ton in da bo oborožena s 38,4 cm topovi, ki bodo po štirje skupaj montirani v dveh oklopnih stolpih. Nadalje bo imela 6 manjših oklopnih stolpov, v katerih bodo po trije topovi 15,2 cm kalibra. Oklopi »Jean Bart« bodo lahko kljubovali granatam največjega kalibra. Posadka bojne ladje bo štela 70 častnikov in 1600 mož.

Beg dveh nemških ladij iz nevtralne luke

Curacao, 7. marca. br. V predpretekli noči sta nenadoma zapustili tukajšnjo luko nemški tovorni ladji »Mimi Home« in »Sietel«. Snoči pa so bila s parnika »Sietel« prestražena brezščno poročila, da je ladjo zadržala in zaplenila neka angleška vojna ladja.

Danci izgubili že 26 ladij

Kodaň, 7. marca. AA. Od začetka vojne do marca je zgubila danska trgovinska mornarica 26 ladij s skupno tonažo 80.000 ton, ter 258 mornarjev.

Glasilo Radičevega sina ustavljeno

Zagreb, 7. marca. o. Banskega oblasti je z odlikom od 6. marca na osnovi zakona o tisku prepovedala nadaljnje izhajanje tednika »Narodni val«. Tednik je izdajal in urejal v Zagrebu Vladimir Radić, sin pokojnega Stjepana Radića.

Dubrovnik v snegu

Dubrovnik, 7. marca. o. Dubrovnik se je danes — četrtič v tej zimi pobelil s snegom. Spritno je povsem pomladanskega vremena, ki je zavladalo zadnje dni, je sneg meščane naravnost presenetil. V pretekli noči se je pojavila tudi burja, tako da je bil promet po morju ves dan zelo oviran.

Všetje let katehetom

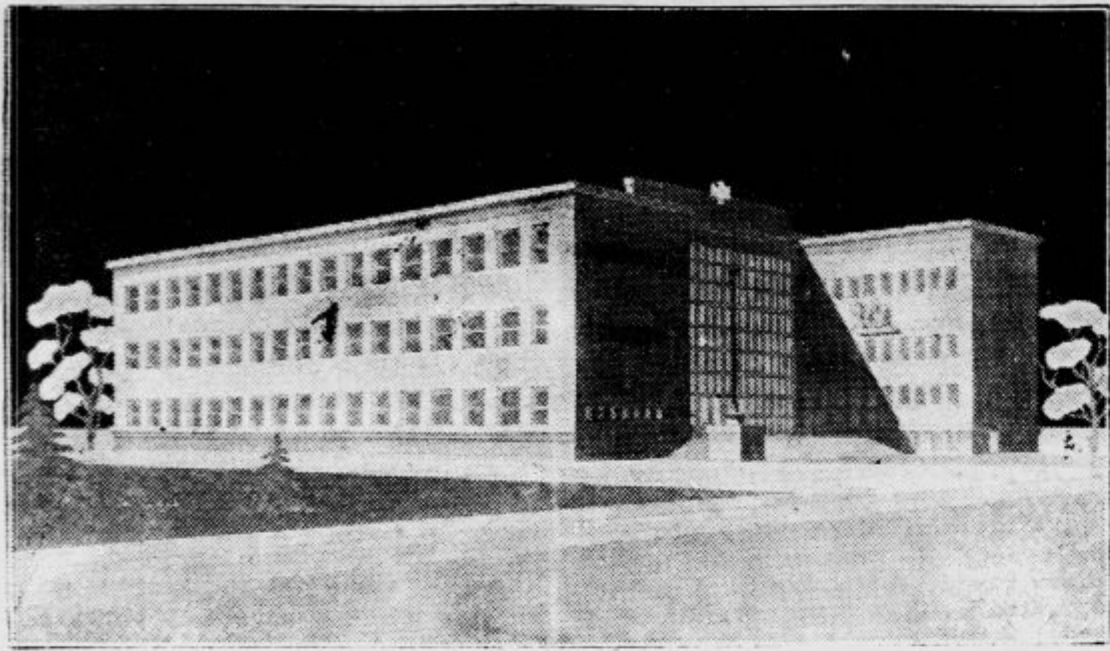
Beograd, 7. marca. p. Duhovniku dr. Francu Jakliču, profesorju verouka v Ljubljani, ki je bil doslej v 7. skupini, je bila po uradniškem zakonu všteta v državno službo doba 15 let, 6 mesecev in 29 dni v cerkveni službi ter je sprito tega napredoval v 4. skupino. Enako je bila katehetu Alojziju Kambiču, ki je bil doslej pripravnik v 9. skupini, priznana cerkvena služba 9 let, 2 mesecev in 2 dni ter položaj v 8. skupini.

Vremenska napoved

Zemunska: V vsej državi bo mraz še huši. Najprej se bo v severnih krajih in na primorju glesnilo. V gorskih predelih in na jugu oblačno s snežnimi viharji.

Naši kraji in ljudje

Maribor dobi novo gimnazijo

Ljubljana, 7. marca

Za 21 t. m. je razpisana licitacija prve skupine gradbenih del za novo poslopje državne realne gimnazije v Mariboru, ki bo stalo na vogalu Dajnkovih, Jadranske in Stritarjeve ulice na desnem bregu Drave. Celotni stroški za izgradnjo nove palače, ki bo v velik okras naših drugih metropol ob severni meji, znašajo 7.781.827 din. proračun za prvo skupino, ki bo na tej prvi licitaciji oddana in ki obsega zidarska, težaška, tesarska, železobetonska, krovna in kleparska dela pa znaša 5 milijonov din. Če bo prva licitacija uspešna, se bodo dela v kratkem začela in poslopje bo v grobem stanju do jeseni pod streho.

Nova šolska palača, za katero je izdelal načrte inž. arh. Emil Navinšek je na parceli, ki obsega okrog 10.000 m², zasnovana v treh delih. Jedro stavbe tvori trakt s šolskimi prostori, njemu pa so priključeni še stanovanjski in upravni prostori in telovadnica. Šolsko poslopje samo je zamišljeno na osnovi kvadratnega tlorisa s stranima pa 35 m. Šolski prostori so obrnjeni proti vzhodu in zahodu. V načrtu je arhitekt uveljavil preizkušeni sistem velikih javnih zgradb s centralno vežo in stopniščem v sredini, ki so ji stranski trakti neposredno priključeni. V pritličju je 8 učilnic, pripadajočimi straniščimi, soba za šolskega zdravnika, dišakna knjižnica in hišnikovo stanovanje. V prvem nadstropju je 5 učilnic fizikalna predavalnica s kabinetom in delavnico, pa risalnica s kabinetom. V drugem nadstropju je prav tako 5

učilnic, kemična predavalnica s kabinetom pa upravni prostori, konferenčna soba govorilnica, soba za direktorja in tajnika, profesorova knjižnica arhiv in sčeta za slugo.

V prvem nadstropju je v posebnem traktu ravnateljevo stanovanje s pritlikinami. Telovadnica je iz šolskega poslopja dostopna po pokritem hodniku, na njem pa so priključeni prostori za kolesa, garderoba, prihe, kabinet za telovadnega učitelja in poseben prostor za telovadno orodje. V zahodnem podkletnem delu bodo naprave za centralno kurjavo, stanovanjske kleti in skupno zaklonišče proti napadom iz zraka. Upravni in stanovanjski prostori imajo posebno stopnišče hkratu pa so v neposredni zvezi s šolskim poslopjem. Glavni vhod je iz Dajnkovih ulice kolesarji pa imajo poseben dohod po pokritem hodniku iz Stritarjeve. Poslopje je situirano kakšni 20 m od ceste in 15 m od vzhodne meje zemljišča telovadnica pa mu je priključena na južni strani. Nezazidani del parcele bo porabljen za šolski vrt šolsko dvorišče in telovadišče posebej pa sta v načrtu dve vrtova za ravnatelja in slugo.

Glavna veža v drugem nadstropju — v vsaki veži so pred vsakim razredom posebne garderobe — je dimenzionirana tako, da bo lahko služila kot dvorana za razne slavnostne prireditve, predavanja zborovanja itd. Ta veža je prosta konstruktivnih stebrov in je 6 m visoka. Nova šolska palača bo brez dvoma delala cast arhitektu mladini pa bo v veselje da se lahko v tako svetlih, zdravih prostorih pripravlja na delo in počitek.

Jetika v ljubljanski okolici

Najmanj jetike je v Senožetih pri Dolskem, največ pa na Vrhniki

Protijetični dispanzer za ljubljansko okolico je lani opravil 4584 pregledov, med njimi 2211 rentgenskih 35 pregledov izmečka, 118 pregledov krvi, 2211 kliničnih pregledov in 9 rentgenskih slik Pnevmonoraks (polnitev pljučne votline z zrakom) je bilo izvršenih 209 a enkrat je bila pljučna votlina polnjena z oljem. Hišnih obiskov je bilo tokrat samo 12 ker je v drugi polovici leta ostal zavod brez zaščitne sestre. V bolnišnico je bilo poslanih 17, v zdravilišča pa 10 bolnikov. Intervencij za socialno pomoč po občinah in dobrodelnih društvih je bilo 112. Statistika posameznih krajev izkazuje, da je bilo največ pregledov izvršenih na Vrhniki, ki je, kakor vse kaže, po jetiki najbolj ogrožena (448), nato so sledile Borovnica (248), Devica Marija v Polju (205), Ježica (157), Dobrunje (150), St. Vid nad Ljubljano (137), Dobrova (131), Brezovica (84), Ig (80) in Horjul (70).

Precej nazorno sliko zdravstvenega stanja po posameznih krajih nam kaže takozvana Pirkejeva reakcija, ki so jo na pobudo dispanzerja v zadnjih dveh letih izvršili banovinski zdravniki med šolsko mladino po vsem okraju. V naslednjem

podajamo seznam krajev (šolskih okolišev) po zaporedni razvrstitvi kakor raste odstotek okuženosti po jetiki. Manj kakor 10% za jetiko okuženih šolskih otrok izkazuje Senožeti pri Dolskem (0%) Zornice Pirnice, Crnuče, Dolsko, St. Jakob, Grosuplje, St. Vid nad Ljubljano, Dol Preska in St. Jurij (9%). Manj kakor četrtino z jetiko okuženih otrok imajo Rudnik (10%) Zelmlje, Sp. Hrušica, Sostro, Brezje pri Dobrovi, Skofljica, Zalog, Ježica, Polhov Gradec, Golo, Sp. Slivnica, Zagorica, D. M. v Polju, Lincolav pri Dobrunjah, Tomišel Horjul, Zapotok pri Zelmljah, Skočjan, Ig, Javor pri Dobrunjah, Žalna, Kopani pri Račni (20%) Smarje, Jezero pri Tomišlju (24%). Več kot četrtino z jetiko okuženih otrok izkazuje Blatna, Brezovica pri Vrhniki (26%), Iška vas, Brezovca za Žažar pri St. Joštu, Podlipa pri Vrhniki, Preserje, Bevke pri Vrhniki, Log Borovnica in Vignojna pri Vrhniki (42%). Več kot polovica šolske mladine pa je okužena z jetiko na St. Joštu (50,3%) v Dobrovi, Notranjih gorah in na Vrhniki, kjer odstotek dosega najvišjo številko okraja (65,1). V celem je bilo preiskanih 8190 otrok med katerimi je bilo 1763 okuženih (21,4%).

Pri podiranju bukve ga je dohitela smrt

Trebeljno, 6. marca
V zgodnji pomladi je najprimernejši čas podiranja bukovih debel in tudi drugega gozdnega drevja. Ker je ravno sedaj tudi precejšnje povpraševanje po bukovini, ki ima razmeroma visoko ceno, podirajo povsod večje število bukev, bodisi za prodajo v hloidi, ali tudi za napravo drv. Tako so tudi v trebeljskih gozdovih delavci posestnika Uhana podirali bukve. Med delavci je bil tudi domač hlapec, nevajen takega dela, ki zahteva precej previdnosti. Ko so podirali veliko, košato bukev, je hlapec še kazal smer, kam naj bi bukev podri. V tem se je bukev nagnila in pričela padati. Hlapec je bil premalo previden in se ni dovolj odstranil. Tako ga je veja padajoče bukve zadela na vrat. Udarce je bil tako hud, da je hlapec takoj padel s celom naprej. Priletel je na »štempelje« železnega drevesa in nezavestno obležal. Ponesrečenca so dvignili in odnesli domov, kjer pa je kmalu podlegel poškodbam.

Smrtna nesreča mlade matere

Brusilna plošča jo je zadela v glavo

Kamna gorica, 6. marca
Ko se je v sredo popoldne že v drugič ta dan oglašil v farnem stolpu navček, so se ljudje rado vedno vpraševali, komu neki zvonil. V naši fari se pač redko prigodi, da bi imeli en dan dva mrliča. Takoj se je razširila po vasi novica, ki je pretresla vse vaščane »V Valavki je ubilo Jurjevo Minko!« Vest je bila tembolj ganljiva, ker so vsi visoko cenili vedno veselo in zdravo 40letno ženo, ki je bila po skrbnosti za vzor vsem vaškim materam.

Žena radovljiskega pismonoše gospa Minka Kapusova sestra radovljiskega zdravnika dr. Slivnika, je prav zato, da bi mogla izobraziti svojo dečo, vršila poleg svojega domačega dela tudi službo v delavnici okov Matije Režka in Ivana Udirja. Popoldne je bila doma, popoldne pa v službi. Kakor pripovedujejo, je usodnega dne prišla s tremi tovarišicami malo pred

13. uro v delavnico. Tu je baje takrat preizkušal Ivan Udir novo brusilno ploščo in je navzoče opozoril, naj se nekoliko odstranijo od stroja, ki ga je sam urejeval. Vsi so se nekoliko umaknili. Usoda je hotela, da je Minka ostala na svojem mestu. Že naslednji trenutek se je zgodila grozna nesreča. Precej velika brusilna plošča, pri kateri je bila Minka Kapusova vedno zaposlena, se je razletela in drobci so sfrčali po vsej delavnici. Večji kos brusilne plošče je zadela nesrečno mlado mater v podbradek in ji glavo dobesedno raskal. Ob groznem prizoru so se vsi navzoči razbežali. Podjetje je delo takoj ustavilo in delavnico zaprlo. Nesrečna mati je zapustila tri hčerke. Prva se uči trgovine v Kranju, druga je v Lichtenburghovem zavodu v Ljubljani, najmlajša pa hodi še doma v šolo. Bratko prizadet družini naše iskreno sožalje!

Naglica ni prida — niti pri krstu

Enega so krstili, ko se je drugi rodil

Zagorje, 6. marca
Po nekaterih hribskih krajih skrbe matere ob času porodov druga za drugo in jim kar ni mar da bi klicale izprašano babico ki jo je treba plačati in pogostiti ko je denarja premalo za nainuinejšo potrebo. Tako potem ni čudno da se primerijo tudi nesreče in zastruilenja. V nekem naselju blizu Dol pri Sv. Križu se je pa dogodil tragikomičen primer ki potrjuje da so izprašane babice pri porodih na vsak način potrebne.

Jetkova žena je velela možu, naj brž stoji po sosedo, ker ji bo kmalu potrebna njena pomoč. Porod je bil težaven. Čeprav se je porodnica tudi potem ko je otrok že prišel na svet še vedno zvijala v krčih vendar niso poslali po babico še manj po zdravnika. Soseda je tolažila porodnico, da bo že boljše, predvsem pa je

bilo treba z otrokom kar hitro v dolino h krstu. Botri ki so bili že davno orej naprošeni so jo brž ubrali po hribu v cerkev. Po krstu so kakor je že navada nekoliko origriznili in zalili, pa so tudi otroka pokropili z vinom kakor je v vinskih krajih nepotreben običaj.

Toda nemalo presenečenje je čakalo botre ko so se vrnili z otrokom domov. Ob porodnici je ležal drugi otrok ki se je rodil kmalu potem ko so botri krstili s prvim v cerkev. Kaj so hoteli storiti drugega, ko so vendar bili že opraženi otroka in pohiteli v dolino h krstu. Po tem je bilo kar nekam nerodno in so jo ubrali po drugi poti da jih ne bi ljudje opazili vdrugič hiteti v cerkev. Žuonik je tudi drugi krst rad opravil, otem pa je detail: »Veste, naglica ni nikoli dobra! Drugič da le počakate še kakšen dan doma!«

100 mrtvih novorojenčkov

Nekaj statističnih podatkov iz litijskega okraja

Litija, 7. marca
Lani je umrlo pri nas sto novorojenčkov. Ta številka dokazuje, da je po hribovskih vaseh premalo poskrbljeno za novorojenčke. Kazalo bi namestiti zaščitno sestro, da bi pomagala pri zdravniški službi in vodila nadzorstvo nad porodnicami in dajala navodila za pravilno nego novorojenčkov. Precej je smrtnih primerov tudi zaradi jetike. Zdati bo boljše, kar je dobila Litija dispanzer.

Nezadostna pa je v okraju preskrba z dobro zdravno pitno vodo. V vsem litiskem okraju, ki je raztegnjen od Trojan pa do Krke na Dolenjskem imamo le 4 vodovode v Smartnem, Zagorju, Kotredžu in Višnji gori. Litija sedež sreza ima

vodovod le delno. Postavilo si ga je nekaj interesentov samih. Nujno potrebno bo razmišljati o zgraditvi stalnega vodovoda, saj izvorov v okolici ne manjka. Trenutno se gradi še vodovod v Stični na Dolenjskem. V vsem okraju imamo le dve kopališči: eno samo sporno kopališče v Višnji gori v Mediji pa termalne toplice ki imajo od leta do leta večji tujski promet.

V vsem okraju imamo 10 brivnic, 21 trgovin, 9 pekarn in 25 mesarij. Dobro pa smo preskrbljeni z domovi, kjer »bog roko ven moše« 158 gostiln. V okraju imamo tudi tri planinske domove na Polževem pri Višnji gori, ki imajo največ posetnikov. Tomanovo kočjo na Sv. gori in kočjo na Sv. planini.

Skale so zgrmele na progo

Vesten občanek je preprečil železniško nesrečo

Zagorje, 6. marca
Zamrzlo skalovje se prične vsako pomlad rušiti. Varnostna služba čuetečih progozovnih obhodnikov je naporca in odgovorna. Koliko nesreč so že preprečili obhodniki zlasti v nevarni zasevski soteski na progi od Save do Trbovelj! Tudi včeraj

zjutraj ob pol 5 bi se bila lahko primerila huda nesreča če bi bile ruševce se skale ubile progozovnega obhodnika. Arnta ki se je prav tedaj mudil na onem usodnem kraju. Da se je rešil smrti se mora zahvaliti edino okolnosti da je nekoliko postal ob strani proge. Če bi bil mirno

Zoper nevarnosti

infekcije skozi
ustno duplino
poskusite
okume

Dobivajo se v
vseh lekarnah.
Cena malega zav
vitka din 8.—, veli
kega zavitka din 16.—.

Ogl. reg. S. br. 15510 27/5. 1939

koračil dalje, bi ga bila ena izmed treh velikih skal gotovo na mestu ubila. Prva skala je padla zviška blizu tira ter odskočila čez tir na cesto in nato v Savo. Druza je padla naravnost na tir in je zdrobila železniški prag in skrivila tračnico. Tretja ni napravila posebne škode, ker je padla ob prozo. Skale so se odtrgale z visokega skalnatega hriba v bližini šklendrovskega mostu, ki spada v trboveljski rajon. V diru so podirale velika drevesa kar s korenino. Prva skala je tudi še ob bregu Save polomila drevesa.

Ko je Arnt začel strahotni tršč, je prestrašen stekel na zagorsko železniško postajo obvestiti službočega uradnika, ki je takoj po telefonu obvestil trboveljsko postajo, da je proga pokvarjena. Bila je doba, ko vozijo po tej progi brzi in tudi mednarodni vlaki. Pa tudi za občinstvo, zlasti za delavstvo, ki hodi zjutraj na delo, je bila prava sreča, da skala pri svojem zaletu čez cesto ni nikogar prizadela. Železniški delavci so bili brž na mestu, da so zamenjali prag in tračnico. Vlaci so ta čas vozili med Zagorjem in Trbovliami po enem samem tiru. Obhodniku Arntu velja polno priznanje za vestno službovanje.

Konec preteklega tedna so v Kranjski gori teknovali akademiki z ljubljanske in zagrebške univerze za naslove najboljših smučarjev. Na sliki vidimo: Tatjano Mravljakovo (JSAO), akademsko prvakinjo v alpski kombinaciji; desno zgoraj: Huberta Heima (JSAO) akad. prvaka v enakih disciplinah, dalje Cveta Močnika (JASO), akad. prvaka v teku na 15 km ter desno spodaj: Koželja (ASK), akad. prvaka v klasični kombinaciji.

DESETA STEKLENICA

Pisatelj Hoffmann in igralec Devrient sta pogosto skupaj popivala. Nekoč so ju proti jutru hoteli vreči iz neke gostilne. Prišel je plačnik z računom, ki ni bil prav majhen.

»Kako? Deset steklenic vina ste mi zaplitali?« se je začudil pisatelj.
»Saj ni mogoče! V moj žepel gre največ deset steklenic.«
»Potem vam je pa deseta najbrž šla v glavo,« je odvrnil plačnik natak.

DOMAČA KUHNJA

Mlada žena: »Možiček, danes sem pa čisto sama skuhala večerjo. Ugani, kaj boš dobil!«
Mož: »Želodčne krče.«

16. MARCA MEDICINSKI PLES KAZINA

Vabila reklamirajte pri vratarju na univerzi.

Kulturni pregled

Za reformo hrvatskega gledališča

Ne da se tajiti, da se je med Hrvati po sporazumu zelo razgibalo tudi kulturno življenje. Skrb za popularizacijo umetnosti je bila že v zadnjih desetih letih precej velika. Posebno pozornost je posvečala hrvatska javnost ljudski, predvsem hrvatski umetnosti. Priznati je treba, da so v nekaj primerih dosegli nadpovprečno raven. Kmet, ki piše pesmi, je danes med Hrvati skoraj vsakdanji pojav. Slikarju Krsti Hegedušcu se je že pred leti posrečilo vzgojiti v slikarstvu nekaj kmečkih fantov, ki so pokazali izreden dar kakor na pr. Generalić. Kljub vsemu uspehom so ti slikarji ostali kmetje še dalje. Na literarnem poprišču je dosegel največje uspehe kmet Miškina. Ljudski dramatik je posvetila veliko skrb »Matica hrvatskih kazališnih dobrovoljaca«, ki že več let stalno razpisuje nagrade za najboljša ljudske igre, skrb za repertoar amaterskih odrov kakor tudi za strokovno izobrazbo hrvatskega amaterskega igralca. V njeni založbi je izšla obširna priročna knjiga o igralski umetnosti, ki jo je spisal A. Freudenreich. Isti pisec je pred kratkim izdal ilustrirano študijo »Kazališne za narode«, v kateri jasno in naravnost izpoveduje svoje misli o tem kakšno je in kakšno bi moralo biti hrvatsko narodno gledališče.

Zanimanje za razvoj hrvatskega gledališča dokazuje, da se Hrvati zavedajo pomembnosti te ustanove za narod in njegovo kulturo. Ne da bi se spuščali v ocenjevanje posameznih predlogov in gibanj,

ki v tej zvezi nastajajo, moremo le ugotoviti, da more zanimanje široke javnosti ki jo skušajo posamezniki s svojimi predlogi za reformo hrvatskega gledališča razgibati in pritegniti, prav gotovo gledališču le koristiti, ker ga nehoti siliti, da vsaj tu in tam stopa iz šablone sodobnega mestnega gledališča. Če se bodo v tej borbi za reformo hrvatskega gledališča pametno in konstruktivno izravnali vsi javni ideološki in osebnostni zakulisni spori, je pričakovati, da se bo hrvatsko narodno gledališče prvo v Jugoslaviji začelo razvijati v novih smereh. Med zapadnimi Slovani so si prav gotovo Čehi izgradili najidealnejše sožitje med svojim narodom in gledališko umetnostjo kar se v najnovejšem času, ko so se oklenili svojih gledališč kot najvišjih narodnih svetilišč, še prav posebno izpričuje.

V borbi za organizacijsko reformo hrvatskih poklenih gledališč so nastali zadnje čase precej resni spori med različnimi strokovnimi gledališkimi organizacijami, ki so se združile v »Kazališno slogo« in med sejanjo upravo, ki je svoje predloge za reformo že izdelala in predložila oblasti. V to borbo je posegel sedaj A. Freudenreich čisto ideološko. Ne ustavlja se pri vseh podrobnih vprašanjih materialnega značaja, ker o teh razpravljajo sestanki »Kazališne sloge« in uprave, temveč skuša podati nekaj osnovnih programatskih misli o tem, kakšno naj bo hrvatsko gledališče, da bo res narodno. Tudi pisče-

va izvajanja izhajajo iz nove politične situacije, ki je nastala po sporazumu, ko pravi, da so si Hrvati kljub neugodnim mednarodnim razmeram izvojevali možnost, da si s urede življenje v svoji domovini po lastnih idejah, po lastni moči in sposobnosti tako, kakor ustreza duhu naroda. »Zato zahteva od hrvatskega gledališča, da mora z razvojem političnih sil tudi ono razvijati svoje umetniške in narodne sile. Pri reformi morajo sodelovati pesnik, igralec in narod. Prva dva morata skrbeti, da bo njuna umetnost globoko vkoreninjena v narodu in da bo zrcalo njegovega življenja. Izreka se zoper zvezdnosti, ki je tako značilna za sodobno, komercializirano gledališče, ki ga plesec odločno odklanja, kakor odklanja tudi izrazito literarno gledališče, ki laska le okusu kavžne literarne klike. Gledališče mu tudi ni zabavišče, temveč duhovna potreba. Opozarja, da je MHKD klub Demetrovi nagradi storila v zadnjih letih več za razvoj hrvatske narodne dramatik, saj so se njene nagrade od 5.000 din dvignile na letnih 16.500 din, kar je vsekakor lepa vsota za društvo, ki ni prejelo subvencij. Prvi korak k reformi vidi v pritegnitvi priznanih dramatikov okoli ideje nove hrvatske drame. Posebno pozornost pa bi bilo treba posvetiti mlajšim avtorjem, ki »bi jih bilo treba navdušiti za ustvarjanje v ideologiji, ki je ustvarila banovino Hrvatsko.« Prvi pogoj za ustvaritev hrvatskega duha v gledališču morajo izpolniti dramatik Polog klasike opozarja na slovanski repertoar, svetuje pa tudi, da bi naj gledališče uprizarilo vsako leto najboljše delo vsakega evropskega naroda, da bi tako nudilo domačemu občinstvu pregled sodobnega evropskega gledališča.

Da bi gledališče ne uživala zgolj mesta in njeni prebivalci, se zavzema plesec tudi

Dr. Ilija Jakovljević

Zaklon

Dobar je smijeh i srce jača
i nosi, nosi u luku jada.
Divan je smijeh i vjeran drug je
ko teška sjena, ko lažna nada.

Suze su gorke i kad su slatke,
a srce zebe, kad sreća gori.
I blažen onaj, koji se smije,
dok duša tuži i mržnja mori.

Život je kratak i dugo traje,
i malo mazi i mnogo bije;
u ledu zbilje smrznut se ne češ,
kad smijeh te jača i radost grije.

Nek drugi plaču i prste lome,
Ti budi miran i smij se, smij se!
U mračnom smijehu potraži zaklon,
u svome smijehu skrij se, skrij se.

Še nekateri gostje

iz Zagreba

Med hrvatskimi književniki, ki bodo nastopili drevi v dramam gledališču, je poleg že obravnavanih Dobriša Česarića, eden največjih virtuozov hrvatskega pesniškega jezika. Po rodu je iz Slavonije in je vnesel v poezijo sveži diš njenih polj in trat. Kakor koli je po svojem občutju čist lirski, se vendar pleteta skozi nežno in krhko tkivo njegovih melodičnih zvezetih verzov problematika sodobnega socialnega življenja in v svojem izrazu diskretna, vendar pa po vsebini doživljajev.

Iz Celja

— »Kovarstvo in ljubezen« na celjskem odru. Mariborsko Narodno gledališče je uprizorilo v sredo v celjskem gledališču Schillerjevo žalostno »Kovarstvo in ljubezen«. Igra, ki jo je napisal veliki klasič Friderik Schiller kot 24letnik in je stara že nad 150 let, je kljub svoji starosti še vedno sveža in močno vpliva na gledalca, ker so pač prave umetnine trajne in večno žive. G. Peter Malec je s smotno in temeljito režijo skrbno izoblikoval igro ter nudi umetniško neoporečno predstavo. Močno doživljene in dobro karakterizirane like so ustvarili gđc. Rosbergerjeva (Luliza) in Starčeva (Milfordova) ter gg. Kosa (Walter), Verdonik (Ferinand), Nakrst (Wurm), Gorinšek (Miller) in Črnobori (Kalb). Tudi izvedba manjšin vlog je bila dobra. Scenerija je bila okusna, prav tako tudi kostumi. Občinstvo, ki je zapolnilo gledališče, je umetnike živahno akklamiralo. — R. P.

— Smrt uglednega narodnega moža. V celjski bolnišnici je umrl v sredo v starosti 55 let znani trgovec in posestnik g. Franc Zagode iz Guberja pri Celju. Pokojnik je bil odlično naroden mož, kremenit značaj ter soustanovitelj in odbornik Sokolskega društva Celja. L. Med prebivalstvom je bil splošno priljubljen in spoštovan. Zapušča soprogo in hčerko, Sokolsko društvo Celja. L. poziva vse članstvo in naraščaj, da se udeležijo pogreba, ki bo danes ob 16.30 iz hiše žalosti, Mariborska cesta 9, na okoliško pokopališče. Zbor v Sokolskem domu v civilu z znakom.

— Pregled motornih vozil bo v ponedeljek 13. t. m. pred mestno garazo na Sp. Lanovcu v Celju in sicer od 8. do 11. za območje predstojništva mestne policije v Celju, od 11. do 13.30 pa za območje sreskega načelnstva v Celju. Vsak lastnik motornega vozila naj prinese s seboj prometno knjižico, vozniško izkaznico in državni kolek za 100 din. Kdor se ne bo udeležil pregleda, ne bo smel voziti z nepregledanim vozilom.

— Na ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek 11. t. m. ob 20. znanstveni skladatelj prof. L. M. Škerjanc o temi »Razvojni pogoji slovenske glasbe«. Na to zanimivo predavanje opozarjamo vse občinstvo, ki se zanima za našo glasbo.

— Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju bo na cvetno soboto in svetlo nedeljo prodajala oljke in butare, da nabere nekaj prispevkov za ubogo dečo. Segajte omenjena dva dneva pridno po oljkih in butarah, saj se vsak najmanjši denar hvaležno sprejme.

— Društvo Rdečega križa v Celju bo predvajalo danes in jutri ob 16.15 ter v nedeljo ob 10.14 in 16.15 v kinu Domu v lastni režiji kulturni film »Črna ekstatika«.

— Dišajni kuhinji v Celju je daroval g. inž. Ivan Grebenšek, rudarski glavar v Skoplju, 100 din namesto venca na grob lesnega trgovca g. Matka Zalarja v Šostanju.

— Dve nesreči. Pri delu v mestni klavni se je 24letni mesarski pomočnik Ivan Pirnat s Spodnje Hudiče pri Celju v sredo po nesreči zabolil z nožem v desno koleno in se hudo poškodoval. Istega dne se je ponesrečil 26letni kočarjev sin Franc Holobar iz Vrba pri Zalcu. Pri spravljanju lesa v gozdu je padlo deblo nanj in mu zlomilo desno nogo v gležnju. Oba ponesrečenca so oddali v celjsko bolnišnico.

Iz življenja na deželi

Novo mesto. Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 20.15 ter v nedeljo ob 16.18 in 20.15 zvočni film »Ulica brez radosti«. Predikar: tednik Univerzum. Mladini ni dovoljen! Jutri odpade zaradi igre »Rdeče rože«. — Kranjska slovenska služba boja bo v nedeljo ob pol 9. uri v Narodnem domu v Kranju. Vstop vsakemu prost.

Iz Ptuja

— Zvočni kino bo predvajal jutri, v soboto, ob 20. in v nedeljo ob pol 16. in pol 21. uri grandiozni letalski film »Zmagovalci vsejmer«. Dodatek filmski žurnal.

— Krajevni odbor Jadranske žrnale bo imel to soboto ob 20. uri v Narodnem domu občni zbor z običajnim dnevnim redom. Za člane je učežba obvezna.

Naše gledališče

D R A M A

Petek, 8. ob 15.: Profesor Klepec. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Ob 20.: Recitacijski večer hrvatskih pisateljev. Izven. Cene od 10 din navzdol.

Sobota, 9.: Žene na Niskavurju. Izven. Globoko znizane cene od 16 din navzdol. (25 predstava).

Nedelja, 10. ob 15.: Rdeče rože. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Praznik cvetočih češenj. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Na nedeljskem recitacijskem večeru hrvatskih pisateljev, ki ga priredi društvo slovenskih književnikov, bodo iz svojih del čitali: Dr. Ilija Jakovljevič, dr. Anton Bonifadič, Dobriša Cesaric, Ivo Kozarčani, Vladislav Kušan, Antun Nizetec, Novak Simić, Ivan Goran-Kovačić in Dragutin Tadijanović. Začetek ob 20. Veljajo cene od 10 din navzdol.

C P E R A

Petek, 8.: zaprto. Sobota, 9. ob 15.: Obuti maček. Izven. Gostovanje Dječjega carstva iz Zagreba. Znizane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Balet Hrestač. Glumači. Izven. Gostovanje baritonista Anta Marušića. Nedelja, 10. ob pol 11.: Pepelka. Izven. Gostovanje Dječjega carstva iz Zagreba. Znizane cene od 30 din navzdol. Ob 15.: Tosca. Izven. Gostovanje Vere Majdičeve in Borisa Popova. Znizane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Figarova svatba. Izven. Znizane cene od 30 din navzdol.

V soboto zvečer bomo v Leoncavallovi »Glumčade« slišali prvič na našem odru v partiji Tonia mladega hrvatskega baritonista A. Marušića, ki po svojih lepih glasovnih kvalitetah obeta postati kmalu zelo uporabna odreda moč dramatičnega žanra. Nedo bo pela M. Poljanarjeva, Canina Marček, Beppa Banovec in Silvia Dolničar. Dirigent g. Svava. Obenem se bo uprizorila tudi suita iz Čajkovskega baleta »Hrestač«, ki je v izvedbi našega baletnega zbora zelo lepo uspela. Koreograf inž. P. Golovin. Dirigent A. Neffat.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 8.: zaprto. Sobota, 9.: Kovarstvo in ljubezen. Red A. Nedelja, 10. ob 15.: Zoraka na Jadranu. Znizane cene. Ob 20.: Othello. Znizane cene.

Gospodarstvo

Težnje in zahteve kmetijskega gospodarstva

Beograd, 7. marca. V Beogradu je bila danes konferenca Zveze kmetijskih zbornic. Poleg delegatov vseh kmetijskih zbornic so se udeležili posveta tudi kraljev zastopnik polkovnik Kerešević in ministri dr. Čubrilovič, Bešlić in Tomić. Po predsedniškem govoru, krajšem govoru ministra za kmetijstvo dr. Čubriloviča in poročilih je bila sprejeta daljša resolucija, v katerih kmetijske zbornice naštevajo svoje zahteve glede na kmetijstvo in položaj kmečkega prebivalstva.

Resolucija ugotavlja, da so zdajšnje razmere v svetovni kakor tudi v naši notranji gospodarski konstelaciji povzročile največje težave prav za najbogatše kmečke sloje. Kar se je doseglo storilo za oskrbo siromašnih krajev, predvsem za njihovo prehrano, je bilo mnogo premalo. V resoluciji zahtevajo kmetijske zbornice, da se kmetijsko pridelovanje pospeši z vsemi sredstvi, predvsem pa z organizacijo državne kreditne politike. Povečali naj bi

se vsi kmetijski proračuni, državni kakor banovinski. Zmanjšajo ali celo ukinejo naj se uvozne carine na kmetijske stroje. Ukinejo naj se banovinske in občinske trošarine na kmetijske pridelke, ki jih kmetje sami prinašajo v mesta na trge. Ukine naj se državna trošarina na vino in žganje v zdajšnji obliki. To vprašanje naj se reši v sporazumu z zastopniki kmetijskih zbornic in v skladu z interesi pridelovalcev. Reorganizirajo naj se vsa upravna in gospodarska služba, ki zadeva kmetijstvo, predvsem pa PAB. Reformirajo naj se tobačnica politika in se omogočijo ugodnejše cene tobaku. Dovolijo naj se razdružitev kmetov. Veterinarska služba naj se socializira. Preosnovajo kmetijske službe naj se izvrši v smislu načrtnega pospeševanja kmetijstva. Dokončno naj se revidirajo katastrski listi dohodki, ki so zdaj nerealni. Čimbolj naj se pospešuje osnovna narodna prosveta in zdravstvena zaščita kmečkega prebivalstva.

Neokretnost naše premogovne produkcije

Znano je, da je Jugoslavija med tistimi državami, ki imajo velika ležišča premoga. Količine premoga v naši državi pressegajo milijarde ton, vendar pa se pridobiva premog pri nas pretežno na precej primitivni način. To najbolj dokazuje dejstvo, da posamezni premogovniki ne izvršujejo svojih obveznosti nasproti generalni direkciji državnih železnic, kakor smo že večkrat poročali. Uredba, po kateri generalna direkcija državnih železnic lahko zadrži od pošilk premoga, izročitih železnicarjem zaradi prevoza tiste količine, ki so jih premogovniki dolžni dobaviti, jasno izpričuje, kakor izvaja »Jugoslovenski kurir«, da je v naši premogovni industriji premalo kapitala. Imamo majhne premogovnike, ki v izrednih prilikah niso sposobni ustreči izrednim potrebam. Pri nas je premalo velikih podjetij za pridobivanje premoga, čeprav naša propaganda zmerom trdi, da imamo zelo dobro razvito industrijo premoga.

Vsako leto v marcu se sklene pogodba z generalno direkcijo državnih železnic glede dobave premoga za novo proračunsko leto. Potrebe naših državnih železnic po premogu znašajo letno okoli 180.000 vagonov. O prikriti zdajšnjih pogajanj za dobavo premoga pa so naši premogovniki ponudili za 30% (za okoli 60.000 vagonov) manj blaga, kakor v preteklem letu. Toda potrebe naših železnic so letos mnogo večje kakor prejšnja leta, a razen tega je treba povečati rezerve, ki so že zelo zmanjšane.

Za proračunsko leto 1938 so bile cene premoga za potrebe železnic nekoliko po-

višane, a lani so ostale nespremenjene. Zdj pa rudniki spet zahtevajo povišanje cen za okoli 20%. Povišanje terjajo tako državni kakor zasebni premogovniki. Vmes so premogovniki, ki zahtevajo povišanje cen celo za polovico. Toda železniki čini- telji menijo, da se cene ne smejo povečati, čeprav je upravi državnih železnic znano, da so se delavske mezdve v premogovnikih v zadnjih dveh letih povečale za 30 do 45% in da so tudi produkcijski stroški porasli za 15 do 20%.

Ob koncu preteklega leta je Italija kupila v naši državi 200.000 ton premoga. Ta količina bo dobavljena Italiji menda do konca maja. Italija pa želi, kakor smo že poročali, kupiti nato pri nas še okoli 300.000 ton. Če bo do te kupčije prišlo, ni izključeno, da bo v drugi polovici leta Italija hotela kupiti ponovno vsaj 300.000 ton. To pomeni, da bi mogli v Italijo izvoziti letos okoli 15% naše letne produkcije rjavega premoga.

Pri takem položaju v naši premogovni industriji je nemogoče, da bi mogli dobaviti toliko količino premoga Italiji. Naši premogovniki z rednimi izjemami obratujejo preveč primitivno. Ne more se reči, da ne bi imeli kapitala za premogovno industrijo, vendar lahko trdimo, da se na odločujočih mestih ni poskušalo nuditi potreb zasebnega kapitala zadosti povoljne pogoje v svrhu intenziviranja premogovne industrije. Pametna gospodarska politika bi morala najti pota, po katerih bi bilo mogoče dvigniti našo premogovno produkcijo, ki se ji ponuja tako lepa konjunktura

Gospodarske vesti

— Gospodarska pogajanja z Nemčijo bodo v začetku aprila. Po vesti »Jugoslovenskega kurirja« je dosežen načelni sporazum, da se skliče sestanek Jugoslovensko-nemškega stalnega gospodarskega odbora v začetku aprila. »Jugoslovenski kurir« poroča tudi, da se je Nemčija definitivno odločila za odložitve vprašanja carinske unije s protektoratom do konca junija letos.

— Nadzorovanje plasiranja poslovnih rezerv v državne vrednote. Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo za finance preko svojih organov začelo izvrševati nadzorovanje plasiranja skladov poslovnih rezerv v državne vrednote, kakor je to določeno s posebno uredbo. Ugotovilo se je namreč, da se predpisi omejenе uredbe ne izvršujejo v redu. Kakor dalje poročajo iz Beograda, se na odločilnem mestu vrši anketa o stanju vplačila prve, odnosno druge tranše 6% posojila za javna dela in državno obrambo. Zbirajo se material o fakultativnem vpisu tega posojila od strani tistih tvrdk in podjetij, ki niso obvezana na stvarjanje poslovnih rezerv in njih plasiranje v državne vrednote. V najkrajšem času se bo izdelal natančen seznam vpisnikov 6% posojila, za katere ne velja uredba o stvarjanju poslovnih rezerv.

— O vprašanju monopola na špirt razpravlja v zadnjem času naše časopisje. Tak monopol je uveden že v raznih državah. Zagovorniki monopola menijo, da se dejansko ne bi mnogo spremenilo. Država tako že pobira trošarino, poleg tega pa je bila ustanovljena prisilna prodajna centrala za špirt, po kateri sta vsa produkcija in prodaja špirta pod državnim nadzorstvom. Pri nas naj bi se ustanovil monopol na ta način, da država tvornice ne bi odkupila, temveč bi monopolizirala le prodajo špirta, kakor je monopolizirana prodaja tobaka in vžgalice. Tvornice bi ostale last dosedanjih lastnikov in bi samo delale za državo. Na pristojnih mestih so baje s temi predlogi zadovoljni.

— Beogradska industrija bo zgradila rafinerijo nafte v Pančevu. Nedavno se je v vrstah beogradske industrije pokrenila misel, da bi se zgradila rafinerija nafte, ki bi obratovala za lastne potrebe industrije, včlanjenih v Industrijski združenje. Ta misel se bo zdaj uresničila. Rafinerija bo imela kapaciteto 3000 vagonov sirove nafte na leto. Pančevska občina je že brezplačno dala na razpolago potrebni kompleks zemljišča.

— Razstava vin v Ptuj 10. in 11. t. m. Posebne znamenitosti ptujske okolice so visoka stopnja vinogradništva, pestrost njene zgodovine in v zadnjem času čedalje bolj razvijajoči se tujski promet. Posrečeno je zamisel, da se priredi v okviru razstave tudi poseben tujskoprometni oddelek. Turistično razstavo ureja poslovalnica Tujskoprometne zveze »Putnik« v Ptuj. Za zdaj vlada za celotno razstavo, vinski, zgodovinski in tujskoprometni, zanimanje ter je prijavljeno že večje število interesentov. Zgodovinski in gostoljubni Ptuj vas vabi! Vabi vas pa posebno nad 150 vzorcev izbranih vin odlične kakovosti! Zunanji obiskovalcem se priporoča obisk v nedeljo 10. t. m. ko se lahko poslužijo znizane nedeljske cene.

— Vinski sejum v Ljutomeru. Tudi za leto pripravljajo podružnica Vnarskega društva svoj vinski sejum, ki naj pokaže, kakšno kapljico so naši vinogradniki lani pridelali in priležni v Ljutomeru reče skupce kakor tudi druge ljubitelje dobri-

znamko vozila, 7. število bencinske nakalnice, 8. v kakšne svrhe rabi vozilo, 9. koliko bencina mu zdaj pripada, 10. koliko bencina bi minimalno rabil, 11. utemeljitve, zakaj potrebuje pod 10. navedeno količino goriva.

— Davčni zavezanci, ki imajo zaostanek na davkih, takšnih, davčnih in takšnih kamih do konca leta 1937, naj vložijo najkasneje do 22. t. m. v 10 din kolikove prošnje za odpis teh zaostankov, če morejo s potrdili, to je s zemljišknimi izveščili in potrdili občin, dokazati, da bi prisilna izterjava zaostankov ogrozila njih gospodarstvo.

Borze

7. marca

Nemške kličinske marke notirajo na naših borzah nespremenjeno 14.70—14.90. Grški boni so se ponujali v Zagrebu po 31.65, a v Beogradu po 31.75. Bolgarski kličinski čeki pa so se iskali v Beogradu po 93. Tečaj na svobodnem trgu so se ravnovali po 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Volja škoda notirala 432—434, zaključkov pa ni bilo, kakor ni bilo prometa tudi v drugih vrednotah. V Beogradu pa se je zaključila Volja škoda po 431—431.50, medtem ko se je večerja zaključila v Beogradu po 432.50.

Devize

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 172.80—176, Pariz 97.65—99.95, New York 4425—4485, Curih 995—1005, Amsterdam 2351.50—2389.50, Bruselj 748.50—760.50. Tečaj na svobodnem trgu: London 213.46—216.66, Pariz 120.68—122.98, New York 5480—5520, Curih 1228.18—1238.18, Amsterdam 2904.25—2942.25, Bruselj 924.43—936.43.

Curih. Beograd 10 Pariz 9.87. London 17.4250, New York 446, Bruselj 75.45 Milan 22.52, Amsterdam 237.05, Berlin 178.75 Stockholm 106.2750, Oslo 101.3250, København 86.10, Sofija 5.50, Bukarešta 79.50, Atene 3.30, Bukarešta 3.40.

Sodba zaradi krvavega dogodka Poškodovani Vinko Dolšak je izvršil samomor

Celje, 7. marca.

Dne 6. februarja se je zagovarjal pred tričlanskim senatom v Celju 26-letni delavec Antor. Zajko iz Zagaja pri Podplatu zaradi uboja. Obtožen je bil, da je noči na 12. novembra v Gradskem dolu pri Rogasčici Slatini udaril posestnikovega sina Vinka Dolšaka s teležnikom po glavi in roki ter mu prebil lobanjo na temenu Dolšak se je kljub smrtno nevarni poškodbi 15. novembra sam podal v celjsko bolnišnico. Popoldne pa je stopil na podstrežje glavne bolnišniške poslopija in se pogel v duševni zmedenosti v globino. Dobil je hude zunanje in notranje poškodbe, ki jim je dve uri pozneje podlegel. Pri razpravi dne 6. februarja se je izkazalo, da sta bila pri napadu na Dolšaka udeležena tudi 27-letni posestnikov sin Jože Ogrizek iz Za-

gaja in njegov 18-letni brat Janez Ogrizek. Janez Ogrizek je bil pri razpravi 6. februarja zaslišan kot prič in so ga za zaslišanju odvedli v preiskovalni zapor, ker se je izkazalo, da je bil z bratom vred zapleten v napad na Dolšaka.

Na podlagi mnenja zdravnika izvedenca dr. Pintariča je zavzelo sodišče stališče, da obtoženci ne odgovarjajo za Dolškovo smrt, pač pa so jo bili prizadejali Dolškaku. Pokojnega Dolšaka, ki se je vedel agresivno je najprej napadel Jože Ogrizek, nato pa Zajko in Janez Ogrizek.

Anton Zajko je bil obsojen na 8 mesecev, Jože Ogrizek na 10 mesecev, Janez Ogrizek pa na 5 mesecev strogega zaporu, Jože in Janez Ogrizek pa poleg tega še vsak na plačilo povprečnine v znesku 200 dinarjev.

Pomembno delo CMD na Kozjaku Tri nove šolske zgradbe — Obračun mariborske CMD

Maribor, 7. marca

Obe podružnici CMD v Mariboru se lahko ponašata z lepimi uspehi tihga, podružnica, žilavega narodno obrambnega in narodno kulturnega prizadevanja. V današnjih časih je njeno poslanstvo tem aktualnejše in važnejše. O tem so si vzorno pozhrtvovalni funkcionarji popolnosti v svesti, kar je izpričal tudi snočni občni zbor v mali dvorani Narodnega doma, ki so ga odlični društveni predstavniki in vrli civilnetodari nazivlje številnim drugim pridružitvam v Mariboru zasledili do zadnjega kotička in se je pretvorila snočnja skupščina maribor CMD v pravi obsejni narodno obrambni zbor.

Krasno uspelemu zboru CMD je predsedoval zastupnik predsednika mariborske podružnice upok. šolske nadzornik g. Ivan Tomažič, ki je v odzgodnosti neumorne predsednice ženske podružnice g. Lipoldove vodil tudi sočasni občni zbor ženske podružnice Uvoda je izrekel prisrčen pozdrav številnim nazvočim, posebno pa je pozdravil ravnatelja g. M. Mastnaka kot zastopnika mariborske župne predstavnika RK dr. Jančiča, predstavnik Zveze gospodinj. g. Mešičkovo, zastopnika matičnega Sokola dr. I. Rosina, predsednika Zveze kulturnih društev g. J. Pirca in šol. nadzornika Močnika, Cepudra in Lavriča. Zatem je zajel živahno družbeno dek v izpraznjenem poročilo, ob katerem je razbrati, da je prispevek centrale ob božični akciji v gotovini in blagu presegel 28.000 din. dočim je zbirka obeh maribor. podružnic presegla vrednost 48.000 din, skupno torej več kakor 75.000 din. Če upoštevamo še prispevke drugih ustanov, med drugim rotarcev, trgovcev posameznih šol itd., potem je vrednost božične zbirke daleč presegla vrednost 100.000 din. V svojih izjavah je podčrtal narodni obrambni pomen te vsakoletne socialne akcije poudaril pa tudi potrebno složnega delovanja ob meji in tesnega stika z obsejnim ljudstvom. Pohvalno je omenil delovanje naših akademikov, ki so organizirali lepe tabore ob meji, ter našega vzgledno pozhrtvovalnega učiteljskega Občn. zbor je toplo počastil spomin pok. vzornih civilnetodarijev blaginajna Franja Cvetka, tajnice ž. podr. S. Burlikove, g. Olge Balonove in ravnatelja Fr. Piška.

Sedila so skrbno sestavljala poročila vestnih funkcionarjev tajnika Fr. Goleza, ki je poročal tudi o blaginajničem stanju, g. Vomerjeve, ki je podala tajniško poročilo, in blaginajničarke g. Spilarjeve. Moška podružnica šteje preko 500 članov, ženska 464. Blaginajniško stanje obeh podružnic je zelo zadovoljivo, o čemer pričajo tudi lepi zneski, ki sta jih obe podružnici prispevali centrali. Potem ko je ravnatelj g. Bratož predlagal razrešnico, so sledile volitve upravnega in nadzornega odbora. Po večini sta ostala dosedanja odbora s predsednikom mariborske podružnice g. I. Tomažičem in predsednico ženske podružnice go. dr. I. Lipoldovo na čelu. Namesto pok. Franja Cvetka je prevzel funkcijo blaginajnika m. podr. g. Ivan Cvetko. Namesto pok. S. Burlikove pa je prevzela tajniško posloje ž. podr. g. Vomerjeva.

Na dnevnem redu je bil tudi izredno poučen referat zaslužnega obsejnega narodnega delavca g. I. Robnika o družbinem

uspešnem delu na Kozjaku. L. 1913 je postavila družba pri Sv. Duhu lepo, novo šolo, za katero je žrtvovala 10.000 kron, da je lahko z novo narodno trdnjavo pri Sv. Duhu podprla tudi ostali trdnjavi pri Sv. Križu in Sv. Juriju proti sulferajnskemu šolam. Po razmejitvi v smislu sentenzerske pogodbe pa je prišla šola na drugo stran meje. Tudi je vzdrževala CMD pred vojno dvorazredno šolo na Muti. Zalostnim šolskim prilikam v povojni dobi je CMD napravila konec s tem, da je zgradila na Gradšču sodobno in lepo urejeno novo šolsko poslopje, ki je bilo otvoreno 6. sept. 1939. Lani pa je zgradila novo enonadstropno šolo pri sv. Treh kraljih nad Marenbergom, ki bo letos poletni popolnoma dograjena. Nova šola stoji na nekdanjem Pernikovem posestvu. Prilicije in prvo nadstropje sta izvedeni v leseni konstrukciji. S tem je CMD izvršila pomembno nalogo, saj je bila doslej nastanjena šola v tesnem prostoru kmečke hiše. Razen tega je CMD opremila stanovanje šol. upravitelja na Pernicah in je prispevala svoj delež tudi h gradnji Sokol. doma v Marenbergu ter se je spomnila tudi šole pri Zg. Kungoti. G. Robnik je bil za svoja klena, sočna izvajanja deležen toplega aplaza.

Pri slučajnostih je g. Zajec predlagal ustanovitev še dveh podružnic CMD v Mariboru in navajal zgled Ljubljane. Dosedanja podružnica naj bi delovala v Mariboru levi breg, novi podružnici (moška in ženska) pa naj bi delovali v Mariboru desn. breg. Odbor bo ta koristni predlog upošteval. G. Viktor Mavrič pa je spregovoril v imenu narodna zavedne trg. mladine ter poudaril, da se tudi mladina pridružuje vzvisenim prizadevanjem CMD.

Ubrana pesem iz svežih grl trgovskega pevskega zbora pod vodstvom učitelja g. Cibica je zaključila pomembni občni zbor, ki je znova razgalil narodno obrambne sile ter jih usmeril k nadaljnjemu neutrudnemu delovanju.

Iz Litije

— Nepriznava plačilo za 35letno gasilsko delovanje. Iz litijskih gasilskih vrst nam poročajo o razburjenju zaradi zadeve blaginajnika. Na rednem letnem občnem zboru je prejel izmed treh predlaganih kandidatov za mesto blaginajnika največ glasov g. Franc Dobravce, dimnikarski mojster in posestnik. Četrti dan po občnem zboru je bila sklicana prva seja novoizvoljenega odbora. G. Dobravce, ki je moral službeno v Varo, se je prejšnji dan opravil. Oč. v pa je nato na seji sklenil, da odzvam g. Dobravca blaginajniško mesto in je izvolil za blaginajnika drugega odbornika. Med gasilci je zdaj razburjenje, ker je tak postopek odbora proti društvenim pravilom. Silep odbora pa je tudi znak nehalnosti proti t. g. Dobravcu, ki se že 35 let uveljavlja v gasilskem poklicu. V tem času je bil blaginajnik gasilske župe ter poveljski litijskih gasilcev. Vse funkcije je opravljal v korist društva in bližnjega. Kakor nam sporočajo iz gasilskih vrst, je sklep odbora naletel na pokret, da se dá zapostavljenezu odborniku zaščitenje.

INSERIRAJTE V JUTRO

Železo za vojno

V to »pokopališče« starega železa nekje na Francoskem segajo zdaj nepretrgoma železne roke in nakladajo železo za odvoz v tvornice, kjer ga bodo predelali

Sto milijonov krat svetlejša od sonca

Nova zvezda velikanka — Odkritje švicarja v Ameriki

Na gori Palomarju v Kaliforniji, kjer postavljajo ta čas največji teleskop na svetu, je astronom dr. Zwicky, po rodu iz Švice, v ozvezdju Kita, v nebesnem pasu, ki je ta čas posebno zanimiv zaradi lepe konstelacije petih premičnic, odkril novo zvezdo velikanka. Ta zvezda prekaša po svoji velikosti naše sonce kakšnih sto milijonov krat.

Takšne zvezde velikanke pristejajo zavoljo nenadnosti njihovega pojava med »nove zvezde«, a med tem ko kažejo na-

vadne nove zvezde dosti manjšo svetlobnost nego velikanke in je njih porast svetlobe nedvomno v zvezi z atomarnimi prevraty v njih notranjosti, si pojav velikank pojasnjujejo s staro hipotezo trčenja dveh zvezd. Za to hipotezo pa doslej še nimajo trdnih dokazov. Kar se tiče dobe, ko se je v Kitu nemara zgodila omenjena katastrofa, leži ta kakšnih dvajset milijonov let za nami. Toliko časa potrebuje namreč svetloba navzlic svoji fantastični brzini 300.000 km na sekundo, da dospe od tiste zvezde do nas.

Ukradena ljubezen

Posledice »intelektualne« tatvine na Norveškem

Neki norveški rejec je imel zelo lepo platnasto lisico, njegov sosed pa je bil lastnik nič manj lepega lisjaka iste vrste. Da bi ga dal na razpolago za ljubezenski sestanek med obema živalima, je zahteval nekoliko tisoč kron in teh gospodar samice ni imel. Namesto denarja pa je imel idejo. Privezal je lisico na vrh in v tihi noči se je splazil z njo do sosedne farne. Gospod lisjak je mlčno damo iz sosedstva sprejel s potrebno prijaznostjo. Šele proti jutru ju je rejec ločil in odšel s samico domov. Toda mož in žival sta imela smolo.

V snegu so odkrili sledove in tako sta se oba rejca srečala pred kadijem.

Sodnik je bil malo v zadregi, ne moralno, temveč juristično. Takšnega primera norveški zakonik namreč ne predvideva. Končno pa je le našel paragraf, ki se je dal uporabiti za ukradeno ljubezen. Rejec je odšel kot »intelektualni tat« v zapor, lisica pa je pod policijskim nadzorom v drugi obiskala lisjaka in tam bo ostala, dokler ne bo vrgla mladičev, ki postanejo vsi last drugega rejca.

Oče poletnega časa

V Franciji kanijo uvesti celo »velepoletni čas«

V Franciji, Angliji, Belgiji in na Portugalskem so v noči od 24. na 25. februar

Lepa starost

V Davosu, Švica, je te dni umrla 102 letna Ana Marija Godmerjeva

pomaknili ure za šestdeset minut naprej in uvedli s tem poletni čas. Isto bo storila Nemčija 1. aprila.

Pobudo za uvedbo poletnega časa je dal Anglež William Willet, ki je l. 1908. postavil zbornici zakonski predlog za boljše izkoriščanje dnevnih svetlobe. Tudi Holanec Hubrecht, ki ga je inspiriral neki članek Benjaminu Franklinu iz l. 1784., je bil eden med prvimi, ki so propagirali uvedbo poletnega časa. Benjamin Franklin bi bil tedaj pravi oče te ideje.

L. 1916. so novo razdelitev dnevnega časa praktično uvedli na Francoskem, toda poletni čas je trajal tedaj le tri mesece in pol, od 15. junija do 30. septembra. Počasi so ta poletni čas podaljševali in 1923. so ga določili za čas od zadnje sobote v marcu do prve sobote v oktobru. V Franciji preišljajo celo o tem, da bi uvedli poseben »velepoletni čas«, in sicer naj bi ura od 24. aprila do 15. septembra pomaknila še za eno uro naprej, skupno torej za dve uri.

Draga obljuba

Neki stavbenik v italijanskem mestu Lecce je moral nekemu svojemu zidarju za eno samo nedeljo dela plačati 5000 lir. Stavbenik možu spočetka sploh ni nameraval plačati nedeljskega dela. Dejal mu je v šali, da ga bo plačal s polovico dobitka, če zadene v loteriji. Zidar je na to pristal. Stavbenik pa je res zadel 10.000 lir in hočeš nočeš je moral delavcu potem izročiti 5000 lir.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je zaradi vojne moralo ustaviti obratovanje enajst angleških zrakoplovnih družb, ki so zaposlovale sto pilotov in dvesto inženirjev;

da so v Vilni zaprili tri poljska gledališča in objavili, da se je to zgodilo iz razlogov »zdravja in higiene«;

da izvažajo Nemčija zdaj svoj premog v Italijo preko Švice, iz Italije pa se vračajo v Nemčijo po isti poti vlaki z živilji;

da so francoske avijatične tvornice zgradile nov tip bojnega letala, ki prekaša nemško letalo Messerschmittovega tipa. Aeroplani te vrste izdelujejo že v serijah in bodo kmalu v prometu;

da so ameriške Zedinjene države dan rojstva T. G. Masaryka 7. marca proglasile za »dan češkoslovaške«;

da bo letos odpotovalo na sezonska dela v Nemčijo 30 tisoč italijanskih delavcev;

da je ameriški raziskovalec admiral Byrd odkril na južni strani rta Horna šest majhnih, s snegom pokritih otokov;

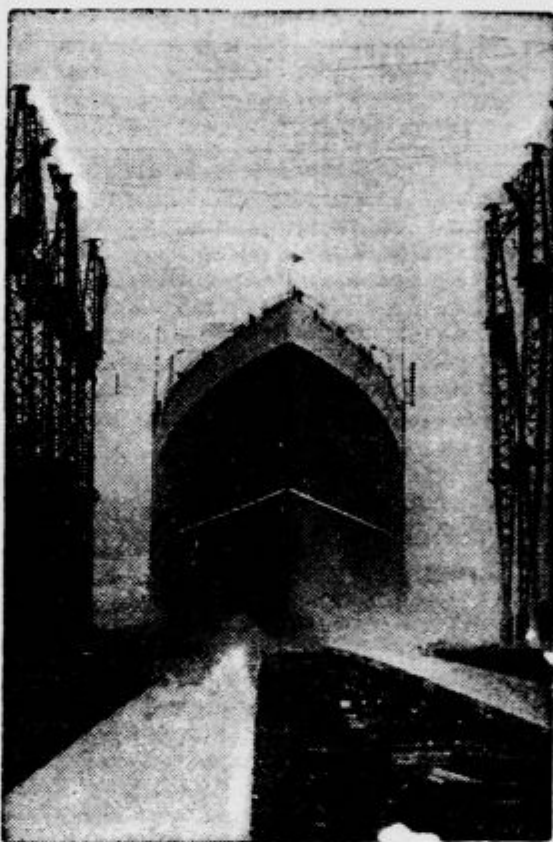
da so v Vatikanskem mestu prišli v obtožni prvi novici s podobo novega papeža Pija XII.;

da stoji v anatolskem gorovju ponekod smeg tri metre visoko;

da je Rooseveltov odposlanec Sumner Welles po povratku iz Berlina v Švico zbolel in mora zaradi tega ostati dva dni v postelji;

da zaposluje Nemčija trenutno v svoji industriji in pri drugih delih na svojem ozemlju 300 tisoč poljskih vojnih ujetnikov in 150 tisoč poljskih civilistov, nadalje tudi 25 tisoč Slovkov in 2500 Holandcev.

„Queen Elisabeth“

V njunorško luko je prispela včeraj največja potniška ladja na svetu, angleški 85.000 tonski prekomornik »Queen Elisabeth«

Ljudožrce je spreobrnil

Smrt zaslužnega civilizatorja Huberta Morreya

Na Papui ali Novi Gvineji je umrl Hubert Morrey, ki je bil od l. 1908. guverner na tem velikem otoku. Njegovo ime je združeno z važnim kolonialnim delom.

V papuanskem protektoratu, ki obsega 230.000 štirjakihi kilometrov, so živeli nekoč sami ljudožrci in lovci na glave. Morrey je sklenil, da bo to prebivalstvo civiliziral in njegovo prizadevanje je imelo popoln uspeh. Pri tem je imel svojo posebno metodo. Prepričan je bil, da moreta do-

brotno prigovarjanje in malo norčevanja več opravi nego nasilje. Prav kmalu je uspel, da je kanibale spreobrnil s tem, da jim je postavil nekanihale za vzgled. Znal je ljudožrce po potrebi tudi osmešiti, pri čemer je računal na njihovo nečimernost.

V desetletnem delu je otočane vzgojil v delavce ter jim je odprl tudi pot do vseučilišča v Sydneyu, kjer se izkazujejo zlasti z veseljem do medicinske znanosti.

Nenavadni vrt lorda Jerseyja

Potaknjenci vseh vrst, izvzemši drevo spoznanja

Znani angleški lord Jersey je svoji družini ponudil v dar kos zemlje, ki jo hoče spremeniti v svojevrsten vrt: vsa drevesa in druge rastline v tem vrtu naj bi imele zgodovinski značaj. Velikega botanika prof. Salisburyja in zgodovinarja prof. Younga je imenoval za svoja sodelavca.

Nekoliko posebnosti iz te zbirke so že presadili na vrt. Tako so vsadili potič vrbe žalujke, pod katero je bil na Sveti Heleni pokopan Napoleon Bonaparte. Iz nasada ob grobnici vojvode Wellingtonskega so si priskrbeli cipreso, iz Transjordanije so prepeljali na Angleško neki hrast, in sicer iz gozda, v katerega je bežal Absolon pred Jobom in kjer je s svojimi dolgi lasmi obvisel na nekem drevesu. Z Miltonovega

groba v Cambridgeu so si priskrbeli robido, z groba drugega slavnega angleškega pesnika, Keatsa, pa so vsadili v Jerseyev vrt vrtnico. Prispel je tudi potaknjene neke cipresne vrste, ki jo v Orientu zelo goje in ki izvira z groba perzijskega poeta Omarja Kleyjama.

Lord je izdal poziv, naj bi mu z grobov znamenitih mož in žensk pošiljali cvetlice in potiče. Njegovi želji se odzivajo od vseh strani, samo od tiste usodne jablane, v paradižu, ki je postala nesreča nas vseh, ni še nihče poslal nobenega potaknjencea.

»Ostani in ostani član Vodnikove družbe!«

Niti bolnišnice niso varne

Takole so sovjetski bombniki razdejali neko bolnišnico na Finskem

Opravljanje na gramofonski plošči

Kaj mislijo laskači kadar ni človeka zraven

Bogata, v družbi zelo priljubljena žena nekega njunorškega industrijca si je že dolgo želela zvedeti, kaj si njeni gostje, ki jo vedno obiskujejo z laskanjem, o njej v resnici mislijo. V garderobni prostor za ženske, kjer so te imele navado, da so se obnavljale s črtalom in pudrom, je dala postaviti na neopazno mesto torej sprejemno aparaturu za gramofonske plošče. Nje mož si je dovolil isto šalo v garderobi za moške goste.

Ko je nekega večera proti polnoči razpoloženje bilo na višku, je gostiteljica prekinila plesno godbo in je z ljubeznivim nasmehom izjavila, da je za mile goste pripravila še posebno presenečenje. Nato je dala predvajati posnete plošče. Navzoče dame so izmenoma postajale rdeče in blede kajti to, kar so slišale, so bili pogovori,

ki so jih imele s prijateljicami v oblačilni sobi in ti pogovori so vsebovali dovolj kritike in hudobije. Nanašali so se na intimne stvari gostiteljice, njeno obleko, frizuro, vedenje in stvari, s katerimi jim je postregla, a tudi o gostih samih je padla marsikatera beseda, zavoljo katere bi se jezične dame ta trenutek najrajši pogrezile v zemljo.

Moški niso bili nič boljši. V zaupnih razgovorih so spregovorili marsikatero nerodno o poslovnih transakcijah in skrivnih ljubezenskih pustolovščinah. Gramofonske plošče so vse to neusmiljeno zabeležile. Samo ob sebi umevno, da se je ta večer končal z velikim škandalom in v zvezi s tem dogodkom, ki je prišel po indiskreciji njunorških listov v javnost, bo še cela vrsta tožb zavoljo razžaljenja časti in za ločitev zakonov.

Kratko krilo ni vzrok za ločitev

Štedljivost je v času vojne vredna samo pohvale

Neki atenski rokodelce je vložil tožbo za ločitev svojega zakona, češ da ne more več živeti poleg žene, ki nosi vsa pravila npravnosti zasmehujoča kratka krila.

Žena se je skitevala na obstoječo modo in je izjavila, da nobena ženska ni, kar se tiče obleke, dolžna svojemu možu brez-pogojno pokorščino. Po vsem svetu nosijo ženske kratke obleke in naravno je, da mora priti do zakonskih prizorov, če pozove mož na skrivaj šiviljo in ji da obleke svoje žene, brez ženske vrednosti podajšati, kakor se je zgodilo njej. Obleke je dala spet skrajšati.

Sodišče je možovo tožbo zavrnilo, češ da kratka krila včasih lahko zbuja pozornost, toda po današnjih modnih pojmihi jih ne moremo smatrati za nenravna. V ostalem je z ozirom na pomanjkanje blaga, ki vlada tudi v nevtralnih državah, samo pozdraviti, da so ženske glede tega štedljive.

A NEKDOTA

Friderik Veliki je v mladih letih v Amsterdamu obiskal nekega bankirja. Bankirjeva žena ga ni poznala. Ovedla ga je v najboljšo sobo, kot dobra gospodinja pa ga je prosila, naj si sezuje čevlje in na nje copate.

Ko se je bankir vrnil in zagledal kralja v copatah, se je nad vedenjem svoje žene prestrašil. Prosil je kralja odpuščanja in pozval ženo, naj stori isto. Ta pa je uprla obe roki ob bok in menila: »Tu se ne da nič napraviti! Jaz sama, ki sem gospodinja, si sezujem čevlje, kadar stopim v to sobo. Naj pride kralj ali kraljica, čevlji morajo ostati pred vrati!« Friderik se je nasmehnil in dejal: »Prav imate, gospa, v lastni hiši je treba vedno paziti na red in snago!«

VSAK DAN ENA

Kadar boksar smrči... Hišnica: »Eden, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem...«

(»Berlinske Titende«)

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

Naključje ali usoda?... Bralec naj razsodi; na nas je, da poročamo, kako je bilo.

Jakomin je ponudil Denizki, da jo spremi v Ulico svetega Dioniza, in deklica je to ponudbo hvaležno sprejela. Rekel ji je, naj se ga prime za komolec; tudi to je storila. Ko se je skrivaj ozrla na rešiteljev dolgi nos, jo je res da posilil smehljaj. A v tem smehljaju ni bilo nič zlobe in porogljivosti. Bodi si, da je bila predobrega srca. Bodi si, da je še preživo pomnila Corentinovo uslugo — Denizi se ta velikanski nos konec koncev ni zdel baš neprijeten na oko.

Jakomin je kmalu opazil, da mu je zala Deniza nekam naklonjena.

»Oh«, je pomislil, »ko bi le mojega nosu ne bilo!... Kako hitro bi poprosil mično gospico za dovoljenje, da jo poljubim! Toda nos mi takih nežnosti ne dopušča. In tudi, kaj bi potem rekel don Juan! Ali bi me naklestil! Beži, beži, ubogi Corentin, to sladko grozdič ni zate!«

Omeniti moramo da je bila gospa Jeroma Dimancheva po odhodu Juana Tenoria brž poklicala hčerko predse, jo stisnila na materinske prsi ter ji z mnogim solzami in vzdihni razodela, da ji je imeniten gospod, bretonski grof z imenom Jako-

min de Corentin, izkazal visoko čast in jo zaprosil v zakon.

Deniza, ki je skrita za vrati poslušala materin razgovor z velikašem, se je vzlic temu naredila zavzeto.

Kot prevejana Parižanka pa je verjela pravišni sreči samo na pol. Nehote se je namuznula materinemu navdušenju in sama pri sebi ponovila besede, ki jih je bila rekla donu Juanu pri »Vedeževalki«:

»To so velikaške muhe! Skromna meščanka sem in ne smem dvigati oči tako visoko. Če bi bilo pa vendarle res...«

Prsi so ji zaplale. V duhu sta ji vstala kipi obraz in zala možka postava dona Juana; priznati je morala, da si krasnejšega moža ne bi mogla želeli.

K sreči jo je zdramilo iz sanjarije pritrkovanje zvonov; spomnila je gospo Dimanchevo, da je hoteli iti z dvema ali tremi prijateljicami iz Ulice svetega Dioniza gledat slovesni prihod španskega kralja. Nato je kakor lahka ptička odfrtala proti Ulici svetega Antona. Videli smo kako je ušla gotovi smrti, ko so jo v padcu prestregle dolge roke Jakomina Corentina.

»Povejte mi kaj o svojem gospodarju«, je mlo rekla Deniza ko sta bila gneča in hrup za njima. »O«, je dejal Jakomin, »to vam je imeniten gospod član sevilske štirindvajsetice.«

»Sevilske? To je v Bretaniji kaj ne?«

»V Bretaniji?«

»Seveda«, je prostodušno rekla Deniza, »gospod Jakomin de Corentin je vendar bretonski grof...«

Jakomin si je strahovito poškilil na konec nosu in mahoma obstal.

Deniza je sklonila glavo. Sanje so jo prevzele z nove močjo; tedaj, da je bila tako razburjena, bodi si, da jo je navdajal dobi Jakomin z zaupanjem — v nepremagljivi potrebi, da si olajša srce, je zamrmrala:

»Zdi se mi... oh, zdi se mi, da imam Jakomina rada!«

Jakomin se je vzravnil na dolgih, mršavih nogah, odprl ušnje in stečaj in osuplo vprašal:

»Jakomina praviš?... Radi ga imate?«

»Da«, je zajekljala. »Gotovo je zelo predrzno, da vam povem?«

»Jakomina Corentina, ste rekli?... Radi ga imate?«

»Morda ni prav... ko je tako velik gospod!«

»Hm! Vsakost človeku ne škodi«, je dejal Jakomin z zmanjšano trudno, da bi bil videti manjši. »A pove te mi kaj mislite o njegovem nosu?«

»O njegovem nosu?«

»Da Povedati vam moram, da je zastran nosu zelo občutljiv in ne mara, da bi mu ga kdo očital.«

»Jaz mu ga prav gotovo ne bom. saj se mi zdi nje njegov nos najlepši na svetu!«

Jakomin je to pot nežno ošinil kras svojega obličja z očmi in pomislil:

»Vsi o prevečanki! Rada me ima in v svoji znanstveni ubita ta ovinec da se mi izpove. Sveta neba! kakor bi rekel don Juan kdo bi si bil mislil! Don Juan jo snubi, vame je pa zaljubljen!... Jakomin Corentin je postal tekmeč dona

Juana, krvnika ženskih sreč... Če to ni pustolovščina!...«

»Da, da«, je pomislil Jakomin, »prav o njegovem srcu ti bom pripovedoval. Kakšna navihanka! Hoče, naj ji govorim o sebi, kakor bi šlo za nekoga drugega.« »Torej želite, se je obrnil k nji, »da vam povem kaj o srcu Jakomina Corentina?«

»Jakomina de Corentina«, je prostodušno popravilo deklica.

»V plemiča me povzdiguje, da bi se mi prikupil«, je menil Corentin. »Nu, vedite: nežnejšega, mehkejšega srca ves svet ne premore. To je srce, da mu ni primere. Pravo, novo srce, ki ni še nikoli ljubilo...«

»Oh«, se je nasmehnila Deniza, »to pravite kar tako... a zal človek je, vse kar je res...«

»Da, Corentin ni napačen na oko.«

»In pravite, da ni še nikoli ljubil? Ali je mogoče?«

»Porok sem vam za to. Nikoli še ni poljubil ženske, ne plemkinje ne preproste, ne mlade ne stare, zato, ker je ni mogel. Tako hudo je bilo, da je nekoč predrl vrečo plev...«

Deniza je prepadeno zastrmela v Jakomina. »Dober fant je videti, si je dejala, »samo nekam čudne pameti Morda, zaradi nosu?«

»Torej mu ne zamerite, da vas ima rad?« je nežno nadaljeval Jakomin.

»O ne«, je preprosto odgovorila. »Prav nič nisem huda nanj. A kako naj verjamem, da bi se bil tolikanj visok gospod zagledal v mojo osebo?«

Ribbentrop napoveduje za letos konec vojne

Izjave nemškega zunanjega ministra jugoslovenskim
gospodarskim novinarjem

Nemški zunanji minister Ribbentrop je v sredo sprejel gospodarske urednike jugoslovenskih listov, ki se mude na studijskem potovanju po Nemčiji. V svojem razgovoru se je Ribbentrop dotaknil zlasti odnošajev Nemčije do južnovzhodnih držav ter je med drugim dejal:

»Po ureditvi českoslovaškega in poljskega vprašanja Nemčija absolutno nima več nikakršnih teritorialnih aspiracij v Evropi. Od južnovzhodne Evrope pričakuje Nemčija samo mir in resnično nevtralnost. Z državami v tem evropskem prostoru želi Nemčija sedaj in za bodoče sklopiti čim boljše trgovske posle.«

Govorec o sedanjem stanju nemškega gospodarstva je Ribbentrop dejal med drugim: »Nemčija predstavlja sedaj gospodarski blok z nad sto milijoni ljudi. Ta sila omogoča Nemčiji, da svojim kupcem dobavlja najboljše in najcenejše blago. Pri nas je industrija v zadnjih letih zabeležila

take napore, da verujem, da bo po končani vojni dosegla tudi ameriško industrijo.«

O blokadi, ki jo izvaja Anglija in Francija proti Nemčiji, je Ribbentrop dejal, da se bo kmalu pokazalo, komu bo ta blokada največ škodovala. Misleč na Anglijo, je Ribbentrop v zvezi s tem izjavil:

»Razen Francije in Anglije so Nemčiji široko odprte vse ostale države Evrope in vsa Azija. Če sedaj drve po sibirski železnici številni vlaki z blagom, namenjenim Nemčiji. Posredno in neposredno je za Nemčijo odprta večina morij. Nimamo vsega v izobilju, toda imamo toliko, kolikor nam je potrebno. Danes je Nemčija popolnoma zavarovana in pripravljena tudi na vojno, ki bi trajala pet let. Toda jaz verujem in upam, da bo ta vojna vendarle končana že v letu dni.«

Italija in vojna tabora

Premogovni spor z Anglijo — Protest proti metodam
pri izvajanju blokade — Trgovinski odnošaji z Nemčijo,
Anglijo in Francijo — Časopisna polemika

Rim, 4. marca. Iz novejšega razvoja gospodarskih odnošajev med Italijo in Nemčijo na eni ter med Italijo in Anglijo na drugi strani, posebno v zvezi z vprašanjem premoga, sklepajo ponekod tudi na zadržanje Italije napram obema vojskujočima se taboroma. Nekateri vidijo v tem razvoju celo novo orientacijo Italije. Navduze potrjujejo take domneve dejstva. Trgovska pogajanja z Nemčijo so uspešno zaključena na polno zadovoljstvo obeh strank, dočim so bila pogajanja z Anglijo, ki so se tudi vodila v Rimu, prekinjena pred kratkim in je sedaj po vrh prišel še embargo na izvoz nemškega premoga v Italijo po morskimi poti.

Kljub temu se slej ko prej zdi, da se nič ni izpremenilo na načelnem zadržanju fašistične vlade do obeh taborov, le da so omenjena dejstva nekoliko bolj osvetlila italijanski stališče. Italijanska pomorska trgovina močno trpi zaradi britanske blokade. Angleži plenijo zlasti vse surovine, za katere obstoja sum, da bi mogle preko Italije dospeti v Nemčijo. Zadnji razgovor angleškega veleposlanika v Rimu s poveljnikom britanske flote v Sredozemlju, ki se je vršil na Malti, je imel med drugim tudi namen, okrepiti kontrolo nad italijanskimi ladami. Tudi italijanska protestna nota v Londonu je bila splošnega značaja in napetostna proti ostrim metodam zavezniške blokade kot take. V tem pogledu smatrajo v Rimu, da so govorili hkrati v imenu vseh prizadetih nevtralnih držav, in pričakujejo, da bo fašistični protest našel ugoden odmev tudi pri ostalih državah izven vojne v prvi vrsti pri onih, kjer igra pomorski promet veliko vlogo.

Premog je bolna točka Apeninske polotoka, ki mu kljub velikopotezno organizirani avtarkijski marsikaj primanjkuje, kar se sploh ne da nadomestiti. Zato je tudi v Italiji vse elektrificirano, kar se le da. Skoraj ves poindustrijski, industrijski premog se uvaža letno od 12 do 13 milijonov ton, kar predstavlja za Italijo hudo problem, za katerega išče zamenjave. Sama produkcija le rjavi premog, največ v Sardiniji in Istri, ki pa je uporaben v glavnem le za kurjavo, za katero od prihodnje zime naprej sploh ne bo dovoljeno uporabljati importiranega premoga, ker upajo domačo produkcijo dvigniti kar na tri do štiri milijone ton. Največji dobavitelj premoga je seveda Nemčija, ki je dobavljala skoraj dve tretjini vse potrebe, za njo sta prišla Anglija in Poljska. Od nemškega premoga je približno polovica prihajala po morskem, ostanek pa po kopni poti. Odkar se je začela vojna in je v Nemčiji veliko pomanjkanje vagonov, mora Italija s svojimi lastnimi vlaki prevajati premog. Iz nemških krogov se sliši, da že dosti časa vsako noč pasira Brenner okrog dvajsetih vlakov nemškega premoga.

Vse bi se morda dobro steklo, da niso bila med tem prekinjena italijanska trgovska pogajanja z Anglijo. Po verodostojnih informacijah so Angleži bili pripravljeni dobavljati Italiji vse še potrebni premog, celo do sedem milijonov ton, v kolikor ga Nemčija ne more dobavljati po kopni poti. Toda Angleži so za zamenjavo odklonili poljedelske pridelke ter so instalirali na produktih težke industrije, torej v veliki meri izdelke, ki spadajo med vojne potrebščine.

Delo centrale Rdečega križa v Ženevi

»Rdeči križ« je bil ustanovljen l. 1863 v Ženevi, kjer je še danes njegova centrala. Med svojimi nalogami ima tudi skrb za vojne ujetnike in se je njegovo delovanje na tem področju blagodejno izkazalo zlasti med svetovno vojno. Tudi ob izbruhu sedanje vojne je centrala Rdečega križa v Ženevi takoj ustanovila poseben urad za vojne ujetnike. V uradu dela okoli 400 oseb, po veliki večini samih prostovoljnih delavcev in delavk. Vse vojskujoče se države so obvezne pošiljati centrali Rdečega križa tedenske izkaze zajetih vojnih ujetnikov ter interniranih državljanov vojskujočih se držav.

Te izkaze v Ženevi razmnože in pošljejo kopijo državi, katere pripadnik je vojni ujetnik, v uradu samem pa za vsakega takšno prijavitelja ujetnika izpolnijo poseben list v t. zv. »beli kartoteki«. Na ta list beležijo potem vse nadaljnje informacije o njem, n. pr. če je zbolel, umrl ali pobegnil iz ujetništva. Za pogrešene vojake in za internirance vodi Rdeči križ posebno kartoteko, ravno tako tudi za sorodnike vojnih ujetnikov, ki žele zvedeti o ujetih svojcih, kje se nahajajo.

Urad za vojne ujetnike ima za vsako vojskujočo se državo posebne delegate, ki imajo po mednarodnih konvencijah pravi-

ce pristopa v vsa ujetniška taborišča dotične države. Delegati poročajo potem o stanju ujetnikov centrali Rdečega križa.

Rdeči križ v Ženevi ima končno poseben urad tudi za zvezo med člani istih družin, ki prebivajo ločeno v posameznih med seboj se borečih držav, in zato nimajo možnosti za neposredne stike. Ti člani lahko pišejo na posebnih formularjih do 25 besed o svojem stanju sorodnikom in drugi vojskujoči se državi preko centrale Rdečega križa. Od začetka vojne do 15. februarja je šlo skozi centralo Rdečega križa že 26.195 takih sporočil, poleg pisem namenjenih Poljakom v okupiranem ozemlju, ki jih je bilo do tega dne že 76.893. Odgovorov iz Poljske na ta pisma je prispelo do omenjenega dne šele 4112.

Vlak zgrmel v vodo

Tokio, 6. marca. AA. V provinci Jamagata na severnem Japonskem se je zgodila težka železniška nesreča. Pred prihodom osebnega vlaka se je plaz zrušil na železniški most, ki se nahaja 25 m nad reko. Vlak je padel v vodo. Vsi potniki so utonili. Ker je bila reka zaledenela, je lokomotiva eksplodirala, ko je tresčila na led. Na vlaku je bilo 130 potnikov.

BELEŽKE

„Nikdar sužnji tužcev!“

V Travniku je bil v sredo shod Hrvatske seljaške stranke. Glavni govornik je bil bivši narodni poslanec Ante Budimirovič, ki je med drugim dejal:

»Po 20 letih ostre borbe med Srbi in Hrvatimi je končno prišlo do sporazuma in ustanovitve banovine Hrvatske, ki jo danes ne more nihče več porušiti ali zmanjšati. Mnogi bi želeli zanesti nove spore med Hrvatimi in Srbi ter pokvariti sklenjeni sporazum. Motivi so različni, cilj pa je pri vseh isti, ker stremi za sebičnimi nameni. Hrvatski narod ne bo nikoli suženj tužcev in tudi nikdar ne bo iskal pomoči in zaščite pri tužcih. Mi bomo dosegli vse, kar je potrebno za hrvatski narod v okviru te naše države. Pri tem se bomo morali morda še težko boriti. Toda mi se hočemo boriti samo z brati, nikdar pa služiti tužcem. In če bi bilo potrebno, potem bi rajši bili podaniki Srbov, kakor pa sužnji tužcev.«

Volitve delavskih zaupnikov v Srbiji

Beograjska »Politika« objavlja nekaj rezultatov o volitvah obratnih zaupnikov v srbijanskih rudnikih. V premogovniku Ravna reka so dobili socialisti, organizirani v Udruženju delavskih sindikatov, 617 glasov in 7 zaupnikov. Jugoras 161 glasov in 2 zaupnika. V Senjskem rudniku so dobile slobodne strokovne organizacije 269 glasov in 5 zaupnikov. Jugoras 74 glasov in enega zaupnika, v Sičevcu socialisti 560 glasov in 9 zaupnikov. Jugoras 38 glasov in nobenega zaupnika. Tudi v rudniku Kostolac pri Požarevcu je dobila socialistična lista vseh 6 zaupnikov.

Omladina JRZ

V Beogradu je zopet pričel izhajati »Slovenski jug« kot glasilo dijaštva Jugoslovske radikalne zvezdice. Bil je pred časom ustavljen, ker je bil v rokah omladincev, ki so ostali zvesti politiki dr. Milana Stojadinovića. Sedaj ga izdajajo omladinci, ki so pristali politike predsednika Dragice Cvetkovića.

V svoji prvi novi številki sporoča »Slovenski jug«, da so izstopili iz politične skupine dr. Milana Stojadinovića številni akademiki, ki so se svoj čas lastnoročno vpisali v knjigo njegovih članov, ki leži odprta v njegovi politični pisarni. Svoj izstop utemeljuje s tem, da se ne strinjajo več s politiko dr. Milana Stojadinovića, posebno pa še ne z akcijami v zadnjem času. Izjavo o izstopu iz skupine dr. Milana Stojadinovića je podpisalo 17 akademikov, ki so prešli sedaj zopet v »Smatice« — JRZ.

O reformi sodišč na Hrvatskem

Zagrebski »Savremeni« objavlja izjave načelnika za pravosodje v banovini Hrvatski dr. Žilice o reformi sodniške organizacije na Hrvatskem. Dr. Žilic je za pomenstavljenju sodnih instanc. Namesto dosedanjih štirih vrst sodišč (sreskih, okrožnih, apelacijskih in pa vrhovnega sodišča) naj se uvedejo samo tri. Vseh civilnih stvarih naj v bodoče brez ozira na značaj in na denarno vrednost spora odločajo sreska sodišča. Apelacijska sodišča postanejo s tem nepotrebna, ker bodo tvorila okrožna sodišča v vseh civilnih procesih drugo instanco. Okrožna sodišča bi ostala prvostopna sodišča za težje zločine.

Neverjetno

Beograjski »Trgovinski glasnik« objavlja v svojem uvodniku sledečo neverjetno zgo. bo, za katero mu prepuščamo vso odgovornost:

»Ob prilič obiska naših gospodarstvenikov v Bolgariji so nekateri hrvatski delegati povsem pozabili, koga so predstavljali v bratski prestolnici. Trudili so se samo, dokazati Bolgarom svoje posebne hrvatske interese, in so se zavzemali za čim tesnejši kontakt med Hrvatimi in Bolgari pri tem čisto »zabijali« na Srbe in Slovence. Višci, pa je dosegel hrvatski delegat, ki je povprašal bolgarskega zunanjega ministra, če bi pristal na to, da bi tu di Hrvati — svoj hrvatski konzulat v Sofiji, kakor ga že imajo Srbi.«

Prepovedana spisa

Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo razširjanje letaka, ki ga je izdala »Organizacija hrvatskih političnih obojencev«. Prepoved je izšla v zagrebških političnih krogih razumljivo pozornost, ker so se funkcionarji te organizacije ponašali, da stoji v zelo intimnih odnošajih s hrvatskim narodnim vodstvom.

Ministrstvo notranjih del je z odlokom od 28. februarja prepovedalo uvoz in razširjanje knjige »Die polnischen Greuel-taten an den Volksdeutschen in Polen«, ki ga je izdalo v Monakovem oficijno založništvo »Volk und Reich«.

Policijske globe na Hrvatskem

Politične oblasti v banovini Hrvatski so obnovile prakso policijskega kaznovanja zaradi širjenja lažljivih vestí o razmerah na Hrvatskem. Radi takega širjenja se kaznujejo osebe, ki poročajo ali govorijo o nevarnih dogodkih v raznih krajih banovine, odnosno te dogodke v svoji luči prikazujejo. Tako objavljajo sedaj hrvatski listi, da sta bila v Slavonskem Brodu kaznovana vsak s 500 dinarji globe načelnik tamošnjega sokolskega društva Dekval in načelnica istega društva Ivka Kikerec.

S ojevrstni ukrepi na lastno pest

V okolici Križevcev so kmetje na svojo roko zasedli travnike in polja veleposestva Klepac ter jih razdelili med seboj. Uprava veleposestva Klepac je zato tožila okoli 300 kmetov zaradi motenja posestva. V ponedeljek je, kakor beremo v zagrebških listih, vložil slično tožbo tudi križevski škof dr. Dionizij Njardu proti 146 kmetom, ki so na enak način zasedli škofijska posestva v občinah Gornji in Donji Tkalet ter Grabrščak. Razdelili so med seboj 185 oravolj polj in travnikov in naglasi upravnika škofijskih posestev, ko jih je prišel miriti.

V neposredni okolici Križevcev se nahajata vasi Heruci in Slavčiki. 17 posestnikov iz obeh vasi je kupilo skupaj 28. ora-

Utrjevanje sovjetske zapadne meje

Vrhovno poveljstvo sovjetske vojske je izdelalo obširen načrt za utrditve nove sovjetske zapadne meje. Na raznih izpostavljenih sektorjih so se pričeli s delom. Utrdbe se pričnujejo ob Črnem morju in tečejo vzdolž rumunske meje, sežejo nato na Karpatih in se razprostirajo vse ob novi nemški meji do Litve Poleg tega so pričeli utrjevati tudi meje proti Letonski in Estonski tja do Leningrada.

Računajo, da bodo stale te utrdbne okoli 250 milijard dinarjev. Utrdbe grade na podlagi izkušenj z Maginotovo in Siegfriedovo linijo ter upoštevajo izkušnje, ki si jih je stekla sovjetska vojska v borbi proti Mannerheimovi črti. Posebno številne bodo močne betonaste trdnjave, opremljene s težkimi topovi, ter betonski bunkerji z avtomatskimi protitankovskimi in protiletalskimi topovi.

Poljski delavci na nemških kmetijah

Berlinski dopisnik milanskega lista »Corriere della Sera« doznava da bo nemško poljedelsko ministrstvo v še večjem obsegu angažiralo poljske delovne sile za delo na nemških kmetijah. Za prva pomladanska dela je že rekrutiranih okoli 800.000 Poljakov in Poljakinj iz zapadne Poljske. Kakor piše list, gre za sedaj predvsem za prostovoljne prijavitelje, ki so jim zagotovljene ugodne delovne razmere. Mesečno bodo lahko pošiljali svojim družinam do 50 mark. Razen njih bo zaposlenih pri kmetijskih delih še okoli 300.000 poljskih vojnih ujetnikov. Isti list beleži zadovoljstvo nemških krogov, ker se je letos vrnilo na sezonsko delo v Nemčijo tudi okoli 30.000 italijanskih kmečkih ljudi.

Število španskih beguncev v Franciji

Po objavi francoskega zunanjega ministrstva je od februarja 1939 dalje pribelalo v Francijo skupno okoli pol milijona španskih beguncev, za katerih vzdrževanje je francoska vlada potrosila doslej okoli ene milijarde frankov. Ob izbruhu nove vojne v Evropi je ostalo v Franciji še okoli 350.000 španskih beguncev, med njimi okoli 100.000 žena in otrok. Francoska vlada mora še vedno v celoti vzdrževati okoli 50.000 španskih žena in otrok. Od moških jih je 54.000 zaposlenih pri državnih delih. Tem je na prosto dano, da se, kadar hočejo, lahko vrnejo v Španijo ali izsele kam drugam. Okoli 50.000 jih je zaposlenih v francoski industriji in poljedelstvu. V taboriščih jih živi sedaj le še okoli 7000. Zaradi vstopov v tujsko legijo se to število stalno zmanjšuje.

Nezdrava polemika

Srbsko-hrvatska polemika, ki se je dolgo kretala pretežno na političnem polju, je sedaj zajela tudi gospodarska vprašanja. Odkar izhaja v Beogradu »Trgovinski glasnik« kot organ srbskih gospodarskih krogov, se v tem listu pojavljajo članki, ki zavračajo gospodarske in finančne argumente, kakršne navajajo razni hrvatski in slovenski pisarji v prilog samostojnosti svojih dežel. Med drugim dokazuje »Trgovinski glasnik«, da plača samo Beograd okrog 650 milijonov državnih davkov na leto, dočim znašajo celokupni državni davki v krajih, ki tvorijo danes banovino Hrvatsko, samo 810 milijonov dinarjev. »Trgovinski glasnik« dokazuje, da bo proračun banovine Hrvatske izkazal toliko potrebe, da jih Hrvatska iz lastnih sredstev sploh ne bo mogla kriti in bodo morali prispevati gospodarsko močnejši kraji, ki so v glavnem srbski.

Važnejša od teh polemik pa so tako zvana avtarkična stremjenja, ki se javljajo v srbskem delu države in ki jim prav tako da, »Trgovinski glasnik« resnega poudarka. Z ozirom na najnovejšo hrvatsko tezo, da je Jadransko morje hrvatsko in da sta gospodarja nad Jadranom le dva naroda — Italijani na zapadni, Hrvati na vzhodni obali — postavlja »Trgovinski glasnik« problem srbskega morja in izhoda srbskih krajev na to morje. List dokazuje, da se je vsa državna prometna politika gleda izhoda na morje vodila do sedaj v znamenju favoriziranja pristanišč na srednjem in gornjem Jadranu, ki jih sedaj Hrvati reklamirajo kot izključno svojo narodno posest. Edino ti kraji imajo izgrajene zveze z zaledjem. Najbogatejši predeli države, Vojvodina in Srbija, imajo zaradi te prometne politike najdaljšo in najdražjo pot na morje in trpijo ogromno škodo, ki se sploh ne da precceniti. Zaradi favoriziranja gornjega in srednjega Jadrana se ni dogradila južna jadranska proga, ki bi bila zapadni Srbiji, Kosovu,

Metohiji, Sandžaku in Črni gori omogočila večji gospodarski napredek.

Ta državna prometna politika se je do sedaj utemeljevala s tem, da je Jadran jugoslovensko morje in da je treba najprej izgraditi one zveze, ki so imele že ustvarjena svoja pomorska oporišča. »Trgovinski glasnik« misli, da je bila ta politika že od početka zgrešena, njeno nadaljevanje pa da je nemogoče. Država mora svojo skrb obrniti tudi na srbsko morje in njegovo veliko zaledje. To srbsko morje sega od Boke Kotorske do Bojane. Srbsko gospodarstvo mora na tej obali koncentrirati svoje izvozne prekomorske interese.

To so nezdružljive in opasne polemike. Ničesar dobrega se naši državi, zlasti njeno gospodarstvu ne obeta, ako se bodo na tej in na oni strani pojavljali ekstremi. Če imamo združene vse svoje sile, jih je jedva zadosti, da čuvamo in izgrajujemo to, kar imamo. Danes pa razni ekstremisti ne vedo že več, kaj naj bi še delili. Lotili so se celo jezika in so na poslu, da bodo pričeli Srbom in Hrvatom šteti krvna telesa, da se morda tudi tu najde kakšna razlika. Naša slovenska politika je znala v zadnjih letih tako spretno izločati slovenske interese, da niti Hrvati, niti Srbi ne vodijo več dosti računa o našem obstoju. Raznim računarnem se je posrečilo »dokazati«, da Slovenci v Jugoslaviji »gor plačamo«, in tako nas puščaj ob najvažnejših zadevah povsem ob strani. Ko si sedaj Srbi in Hrvati »delijo morje in pred našimi očmi tako rekoč izginja jugoslovenski Jadran, bomo morali Slovenci polagoma misliti, da si neke dobimo kako »svobodno lukso« za svoj uvoz in svoj izvoz, za katerega se bo svet kar trgal...

Da ne živimo v tako usodnih tragičnih casih, bi človek nad takimi in podobnimi polemikami lahko imel svojo zabavo. Tako pa morajo ti pojavi napolnjevati vsakega treznega Jugoslovca z resnimi skrbmi.

Dr. MILAN KORUN

naznanja v imenu svoje matere in svoje
rodbine, da je danes ob 9. uri zvečer
preminul njegov oče

dr. Valentin Korun

gimnazijski ravnatelj v pokouju

Pogreb bo v soboto. Ura bo objavljena naknadno.

LJUBLJANA, dne 7. marca 1940.

SPORT

V Planici veje veter...

Tudi včeraj na veliki skakalnici niso bili izvedljivi treningi — Albin Jakopič je prišel na 65 m

Rateče, 7. marca

Tudi v teku današnjega dneva je nad veliko skakalnico pihal precej močan veter, ki za skakalce na tej veliki napravi ni samo neugoden, temveč lahko tudi nevaren. Zaradi tega je ostalo pri situaciji kakor včeraj, da je namreč samo eden naših skakalcev poskusil polet, vsi ostali pa so bili prisiljeni počakati na ugodnejši čas. Danes je poizkusil stirmo Albin Jakopič iz Mojstrane, ki je srečno pristal na 65 m. Nemški skakalci so glede vremena še bolj izbirčni in so danes, ko so spet začeli veter, sploh zapustili toplo stredo v ilirijanskem domu in odšli na kratek izlet na Jesenice.

Poznavalci razmer pravijo, da takle planiški veter traja največ tri dni in bo jutri spet mirno in brez vetra kakor je bilo v začetku tedna. Za prireditev je ta intermezzo z vetrom najmanj tako neprijeten kakor za skakalce, kajti prvim primanjkuje razveseljivih novic, slednji pa bodo pri krajinah na treningu. Toda vse to so pa posledice višje sile, ki jim ni pomoči. Morda se bo narava v prihodnjih treh dnevih oddolila planškim organizatorjem za vse skrbi in brige, ki jih imajo od včeraj še zaradi vetra...

Navodila za obiskovalce

Posebni vlak

bodo vozili, če bodo potniki pravočasno kupili vozne listke pri Putniku, ker je redni promet mogoče le tako. Voznja je polovična.

Potniki iz vmesnih postaj

naj kupijo na postaji z voznim listkom tudi izkaznico K 13, ki daje pravico do polovične vožnje. Opozorjamo potnike z Dolenjske, da bo imel zagrebški poseben vlak postanke na postajah: Zagreb Sava, Brežice 2.55, Videm—Krišto 3.05, Rajhenburg 3.11, Sevnica 3.26, Zidani most 3.32, Hrastnik 4.02, Trbovlje 4.09, Zagorje 4.16, Sava 4.26, Litija 4.34, Zalog 4.59, Devica—Marija v Polju 5.03. Iz Rateč se bo vračal ta vlak ob 17.25. Mariborsko bo imel postanke v Pragerskem, Slov. Bistrici, Poljčanah, Celju Zidanem mostu in Ljubljani.

Oprema gledalcev.

Opozorjamo, da je v Planici še dovolj snega. Smučarji naj gredo s smučmi, ostali v turistiški opremi; kdor pa gre v dnevni obleki, pa vsaj v galošah.

V Planici

bodo označene smeri do velike skakalnice; kdor ne bo imel vstopnice, naj jo kupi pri blagajnikih, ki bodo razdeljeni po prostorih. Prehodi k skakalnici so mogoči le ob

blagajnikih, drugje bo s kordonom zaprto. Vstopnice so tkani trakovi in jih je treba vidno nositi. Postaja v Planici bo imela zvočnike in bo objavljala odhode vlakov, osebe na postaji bo pomnoženo, da ne bo gneče. Poslovali bosta 2 blagajni. Zvočnik z velike skakalnice bo prav tako opozarjal na čas odhoda vlakov.

Zaključek graničarskih tekem

Včeraj so v Mojstrani tekmovali še v patrolnem teku na 30 km, kjer je zmagala patrola veleškega odseka, izven konkurence pa so bili spet najboljši »Gorenjci«

Mojstrana, 7. marca.

Danes je bila v smučarskih tekmah za prvenstvo vseh graničarskih čet na sporedu še zadnja konkurenca, in sicer patrolni tek na 30 km, združen s streljanjem na strelišču, blizu kraja. Tekmovali so spet štiri patrolne, vse najboljše iz vseh štirih odsekov, vendar je patrola IV. odseka »Gorenjcev« šla danes na progo izven konkurence. To tekmovalje je med vsemi najtežje, deloma zaradi tega, ker mora vsak član patrolne nositi 10 kg bremena, še bolj pa zaradi tega, ker je za vrstni red odločil tudi uspeh pri streljanju, ki ga je treba opraviti skoraj po dveh tretjinah prevozne proge.

Današnja proga je vodila v prvih dveh tretjinah v Krmo in do kraljevske lovske kočice in nato nazaj preko Kosmača do Mojstrane, kjer je bilo prirejeno strelišče, nato pa se je spet vrnila v Kot in po težkem terenu vodila na cilj nazaj na Mlačico. Patrola so tudi danes vse prišle sveže in čile na cilj, posebno pa one IV. in I. odseka, vse pa so pokazale odlične uspehe pri streljanju. Tekmam je ves čas prisostvoval komandant graničarskih čet brig. general Kovačević s svojim adjutantom kapetanom Rističem. Vodstvo tekem je bilo tudi danes v rokah naših »gorenjskih« graničarskih oficirjev s polkovnikom Ožegovićem na čelu. Današnja proga je nadzirali poročnik Georgijević iz Kranjske gore, trasiral pa jo je poročnik Pavic iz Dovjega, ki je obenem odlično uredil tudi strelišče. Organizacija je bila kakor pri vseh sedanjih tekmah tudi danes brezhibna in je pokazala, da v smučarstvu graničarji niso odlični samo na terenu, temveč prav tako tudi kot sodniki in funkcionarji.

Podrobni izidi današnjega patrolnega teka so bili naslednji:

1. Patrola II. odseka, Veleš (por. Momčilović ter graničarji Krstić, Randjelović Ranko in Petrović) 3:26.90, 2. Patrola III. odseka, Vinkovci (kaplar Dragoš Nikola ter graničarji Vuković, Arandjelović Cvetan in Radojčić) 3:53.26, 3. Patrola I. odseka, Skopje (por. Bekić ter graničarji

Pričetek prireditve je določen za 11. ter z nadaljevanjem pa krajšem odmoru okoli 13., vendar opozorjamo gledalce, da je morebitna časovna preložitve zaradi vetra mogoča. Za gledalce je določen prostor v izteku za nasipom. Hoja preko izteka je strogo prepovedana. Prav tako ni dovoljeno hoditi po stopnicah in stati ob nasipih, pa tudi ne na lesenem delu skakalnice. Ves del skakalnice ob doskočišču je določen za tekmovalce in funkcionarje. Gledalcem bodo na razpolago startne liste, po zvočniku pa bodo o vsem točno obveščeni.

Za povratek bodo potrjevali izkaznice K 13 na postaji, pri veliki skakalnici in v pisarni USP v novem domu spodaj. Pisarna USP posluje od danes dalje v domu SK Ilirije v Planici.

Kokotović, Stojiljković in Vitorović) 4:02.22.

Patrola IV. zagrebškega odseka, ki je tekmovala izven konkurence v postavi por. Labus, kaplar Sunjevarić ter graničarja Obradović in Ristić, je dosegla najboljši čas 3:22.37.

Po končanih tekmah je komandant sam razdelil zelo krasna in dragocena praktična darila, zvečer pa je bil poslovnih večer oficirjev v hotelu »Triglavu«. Jutri bodo vsi tekmovalci-graničarji že odpotovali na svoja mesta, nekateri do 4 dni potovanja daleč. Smučarske tekme najboljše graničarjev iz države so dale vsem, ki so se zavzeli in trudili za razvoj tega koristnega sporta v graničarskih četah, najlepše spričevalo.

Dodatno moramo objaviti še končne izide v alpski kombinaciji, kjer so se na prva mesta, kakor smo tukaj že zabeležili, plasirali sami »Gorenjci«. Vrstni red po točkah je bil naslednji:

1. Pavlović Milun (Kranj IV. odsek) 100 točk, 2. Djordjević Aleksa (Kranj—IV. odsek) 99.53, 3. Kostadinović (Bohinj—IV. odsek) 93.09, 4. Pantović Jovan (Slovenj Gradec—IV. odsek) 89.20, 5. Čokeša Djurdj (Dečane, I. odsek) 87.88, 6. Ostrožnik Franc (Carevo selo, II. odsek) 83.04, itd.

Dva občna zbora

Pri SK Muri...

Te dni je polagal odbor najsevernejšega sportnega kluba v državi svojemu članstvu račune o delu v minulemu letu. SK Mura, ki deluje že 15 let z veliko vlogo na sportnem polju, je izpolnil tudi v preteklem letu svojo nalogo. Sprito agilen in vsestranskega delovanja SK Mure ni čudno, da se je občnega zbora udeležilo veliko število sportnikov, ki so z zanimanjem in odobravanjem sledili poročilom poedinih funkcionarjev.

V svojem otvoritvenem govoru je klubov predsednik g. Lipič pozdravil vse navzoče,

zlasti pa sreskega načelnika g. dr. Bratino in zastopnika soboške občine podžupana g. Čeha. V svojem poročilu je na kratko orisal delo v janskem letu, ki je bilo v vsakem pogledu zadovoljivo. Agilni klubov tajnik g. Peterka je začel svoje poročilo s čitanjem poslanice prireditelnega odseka za XII. olimpijske igre v Helsinkih, s katero odpoveduje sportno vzgojni finški narod prireditve letošnje olimpijade. Iz tajniškega poročila je dalje razvidno, da je klubovo članstvo v stalnem porastu in šteje društvo blizu 400 članov. Blagajnik g. Ovetko Oton je izkazal nad 10.000.—din prebitka, kar je pri podeželskih sportnih klubih res velika redkost.

Iz poročila gospodarja g. Krančiča izhaja, da so vse sekcije dobro opremljene in znaša klubova imovina nekaj nad 100.000.—din. Nato so sledila poročila načelnikov poedinih sekcij. Iz teh poročil izhaja, da so bili Murini sportniki pridno na delu in so dosegli tudi pomembnejše uspehe. Za nogometno sekcijo je poročal g. Zrim, ki je lahko podal pozitivno sliko svoje sekcije. Nogometno moštvo je odigralo preteklo leto 21 tekem; zmagalo je 14-krat, izgubilo 5-krat, 1 tekma je ostala neodločena, ena pa je bila razveljavljena; skupni količin golov je 72:36 v Murino korist. Table teniška in teniška sekcija sta bili agilni in načelnik g. Nemeč Lajči je zlasti poudaril, da ima Mura v teh sekcijah nekaj mladih moči, ki bodo v kratkem ob strokovnem vodstvu dosegle prav gotovo lepe uspehe.

G. Cvetko je poročal o mladi plavalni sekciji, ki je v teku enoletnega sistematiziranja dela vzgojila prav dobre tekmovalce. Če bo sekcija nadaljevala začeto delo, bo Mura dosegla na tem polju še marsikateri uspeh. Za kolesarsko in godbeno sekcijo je poročal g. Vogrinčič, na kar je g. Vutković poročal o klubovem gospodarstvu in je poudaril tudi potrebo po lastnem domu. Prireditveni odsek, za katerega je poročal g. Zrim, je bil pridno na delu in je v glavnem njegova zasluga, da so klubove gmohte razmere tako urejene.

Splošen pregled o delu odbora sekcij je podal g. Nemeč Janez iz njegovega poročila se vidi da je razen vseh sekcij delovala tudi še šahovska sekcija dokaj agilno in je slednjič tudi smučarski odsek priredil tekmovalja. Po poročilu revizorjev je dal občni zbor staremu odboru spet polno zaupanje s tem, da ga je na novo izvolil z neznatno spremembo.

Novi odbor je sedaj naslednji: predsednik: Lipič, Jožef, podpredsednik: Vutković Slavko in Hirsch Koloman. Tajniki: Peterka Raoul, Adanić Josip in Gorčič Stefan, blagajnik Cvetko Oton. Hojer Ludvik in Šebek Ladislav, gospodarji: Krančič Ludvik, Kardoš Ivo in Lajnšek Stefan. Odborniki: Arval Vincenc, Benko Josip ml., Šiflar Ludvik, Cvetič Janez Gumilar Koloman Ferjan Milan, Hahn Izidor, Lončar Josip, dr. Pečan Josip, Puncer Ivan, Sabo Ernest, Stevanec Ludvik Tot Franc in Šiflar Aleksander; načelnika odbora sekcij: Nemeč Janez in Benedičič Tine, načelnik prireditvene sekcije: Zrim Josip, načelnik lahkoatletске sekcije: Truš Ciril, odbor za nogometno sekcijo: Zrim Josip, Hočvar Zvonko in Nemeč Janez, načelnik teniške in table teniške sekcije: Nemeč Ludvik, načelnik zimskosportne sekcije: Andersch Ferdinand, načelnik šahovske sekcije: Kardoš Evgen, načelnik plavalne sekcije: Mesarić Stefan, načelnik kolesarske in godbene sekcije: Vogrinčič Geza, načelnik sabjaške sekcije: Šebek Ladislav, revizorji: Šiflar Stefan, Heimer Oskar in Štivan Ernest, razsodišče: Benko Josip st., Hartner Ferdinand, dr. Pinter Nikolaj, Jezovšek Vladimir, dr. Brumen

Pri ljubljanskim kolesarski podzvezi...

Redni občni zbor ljubljanskih kolesarske podzveze je bil že pred nekaj tedni, vendar je bil takrat zaradi odsotnosti delegatov zunanjih klubov prekinjen, nadaljevali pa so ga minulo nedeljo pred občnim zborom Slovenske kolesarske zveze.

Po svojih delegatih so bili to pot zastopani vsi klubi, razen novomeškega »Dolenjca«. Predsednik g. Vospernik je po kratkem pozdravu takoj odredil volitve, za katere sta bili predloženi dve kandidaturi listi z neznatnimi razlikami. Po krajši razpravi je tročlanski odbor sestavljen iz razumno listo, ki je bila tudi soglasno izglasovana, tako da bodo v bodoči upravi ljubljanskih kolesarske podzveze naslednji gg.: predsednik Ulrik Vospernik, podpredsednik Ivan Plankar in Anton Gašperšič, tajnik Mirko Šlibar, blagajnik Ivan Sanein, tehnični referent Stane Pleško, ter odborniki Smrekar, Tršan, Butinar, Lazar, Gregorič, Predalič, Wiedersohl, Bezljaj, Štirn, Bartl, Matko, Valant. V nadzornem odboru sta gg. Frkollj in Zgajnar, v razsodišču pa Batelj, Pogačar in Ciglar.

Pri slučajnostih ni bilo nobene važnejše razprave, pozabilo pa se je na predlog Hermesovih delegatov o medsebojnem popiranju klubov, pri izvedbi obveznih medklubskih prireditvah.

Nedeljski nogomet v Trnovem

V nedeljo nastopila v prijateljskem srečanju na igrišču Jadrana v Kolesarji domačin in kombinirano moštvo ligaša Ljubljane. Tudi Trnovčani se zavedajo, da so dovolj časa držali križem roke in je že skrajni čas, da se pripravijo za skorajšnje prvenstvene tekme, ki jih pa ne smejo najti nepripravljene.

Preiskusiti hočejo nove moči, pregrupirati svoje moštvo, da bodo morda srečnejše v pomladanskem delu tekmovalja. Zda, ko ni vreme še primerno za izlete, so kakor nalašč taka prijateljska srečanja. Tudi prvotni znajo ogreti gledalce s svojo igro. Tekma bo ob 14.30.

Prihodno nedeljo bo I. redni občni zbor Slovenske nogometne zveze. Nogometni parlament bo zboroval v dvorani Delavske zbornice od 8.30 dalje. Na dnevnem redu bo nekaj važnih stvari, izmed katerih naj omenimo samo sklepanje o proračunu in o propozicijah za bodoče prvenstveno tekmovalje. Ti dve vprašanji sami bosta dali nemara dovolj snovi za razna »razmotrivanja«, ki se jim nameravajo na občnem zboru izogniti; zato bo predkonferenca delegatov že v soboto ob 20. v salonu hotela Štrukelj. V smislu pravil odstopi polovica odbora in bo treba na občnem zboru odbor izpopolniti. Tudi vprašanje, o katerem se bo kaj »govorilo«. O vseh teh

stvarih so že razpravljali na torkovi seji upravnega odbora SNZ.

Razpis

tekem v alpski kombinaciji na Peci. Zimskosportni odsek SPD reca v »Medici in Crni razpisuje za 19. marca t. l. svojo tradicionalno tekmo v alpski kombinaciji za prehodni pokal SPD na Peci pri Uletovi koči. Proga v smuku bo vodila s Kordezeve glave na sedlo nad kočjo, slalom pa bo v bližini kočje. Start za smuk ob 9., za slalom ob 13.

Pravico tekmovalja imajo vsi pri JZSS verificirani člani. Prijavnina znaša din 10.—. Prijavitelj se je pisмено pri Z. S. O. SPD Mežica—Crna ali pa pri vodstvu tekme 18. t. m. zvečer na Uletovi koči Prehodni pokal prejme v trajno last tekmovalci, ki dvakrat zaporedoma osvojijo prvo mesto. Razen tega prejmejo prvi trije tekmovalci lične plakete. Objava rezultatov in razdelitev plaket bo takoj po tekmi v Uletovi koči.

Skupini petih tekmovalcev nudi SPD popust pri prenočninah.

SK Jadran. Drevi v klubski sobi gostilne Soklič-Trnovo strogo obvezen sestanek vseh igralcev. Zaradi važnosti je udeležba vseh dolžnost.

SK Svoboda (Lj.). Drevi ob 19. strogo obvezen članski sestanek v Delavski zbornici. Važno zaradi tekem in občnega zbora. Predsednik.

SK Slavija. Drevi ob 20. sestanek vseh nogometašev v lokalni. Ob 20.30 istotam sestanek vseh gg. odbornikov zaradi občnega zbora, ki bo 14. t. m. Kdor želi glasovalno pravico, naj poravnava članarino. Vsi sigurno in točno! Tajnik.

Vsem kolesarskim klubom ljubljanske kolesarske podzveze! Ker je nedeljski občni zbor kolesarske zveze v Zagrebu, izredne važnosti zaradi reorganizacije kolesarskega sporta, se vsi včlanjeni klubi pozivajo, da po možnosti pošljejo tja svoje delegate odn. svoje poverilnice podzvezi. — Predsednik.

Vremenska poročila

Rateče-Planica 876 m: —8, jasno, mirno, 40 cm snega osonje, srez, skakalnica uporabna
Planica-Tamar 1108 m: —9, jasno, 100 cm snega osonje srez
Pec-Petelinjek 1440 m: —7, jasno, 80 cm snega osonje srez, prisojno prekopneva
Bled 501 m: —5, jasno, mirno, 28 cm snega sren
Radovljica 476 m: —3, jasno, mirno, 28 cm snega, osonje srez
Bohinj-Sv. Janez 530 m: —4, jasno, mirno, 60 cm snega, prisojno južen, osonje sren
Bohinj-Zlatorog 530 m: —4, jasno, 70 cm snega, sren
Dom na Komni 1520 m: —8, jasno, 135 cm snega, sren
Valvazorjev dom 1180 m: —7, jasno, 60 cm snega, osrenjen
Koča pri Triglavskih jezerih: —11, jasno, 150 cm snega, prisojno srenec
Velika planina 1558 m: —7, jasno, 65 cm snega, sren
Dom na Kravcu 1700 m: —8, jasno, 100 cm snega, osrenjen
Sodražica 550 m: —3, jasno, mirno, 12 cm snega osonje srez
Bleke 900 m: —2, barometer se dviga, jasno mirno, 17 cm snega, osonje srez
Polzevo 620 m: —4, jasno, 15 cm snega, osonje sren
Peca 1654 m: —5, jasno, mirno, 75 cm snega, sren
Sv. Lovrenc na Pohorju 483 m: —4, jasno, mirno, 12 cm snega, osonje srez

Manja Mlečnik-Sibinovič

bo sodelovala jutri, v soboto, na »II. večeru bratstva« — akademski plesni prireditvi JNAK Edinstva. Večer bo v Trgovskem domu v Ljubljani.

R A D I O

Petek, 8. marca

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 11: Soliska ura: Kranjlanje z mladino (g. M. Zor). — 12: Naša glasba (plošče). — 12.30: Poročila, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Zauška ura: Hranoslovje (ga. Zinka Muri). — 18.20: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Zimski sport v Savinjskih Alpah. — 20: Lahka glasba (plošče). — 20.30: Pevski in orkestralni koncert. Sodelujejo: ga. I. Ribičeva, g. S. Banovec in radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Duet harmonik (g. Jože Jurman in Ivan Podčnikar). — Beograd 19.40: Lahka godba. — 20.10: Petje. — 20.40: Simf. koncert. — 22: Petje. — Zagreb 17.15: Godalni kvartet. — 20.30: Koncertni večer. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Sofija 18.10: Bolgarska glasba. — 19: Komorni koncert. — 19.50: Operni prenos. — Praga 19.25: Orkester in petje. — 21: Orkestralni koncert. — 22.30: Pester spored. — 23: Češka glasba. — Dunaj 19.15: Kabaretni spored. — 20.15: Kompozicijski večer. — 21: Orkester. — 22: Ples. — Berlin 19.45: Plošče. — 20.15: Pester spored. — 21: Veliki orkester. — 22.30: Drobne melodije. — 24.10: Nočni koncert.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Pisarniško moč
zmoglo strojeopis, stenografije in deloma knjižničarstva sprejem. Pogosti: nacionalna pripadnost in praksa. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Narodine«, 4650-1

Korespondentko

s prakso in perfektnim znanjem nemščine, slovenske in nemške stenografije išče renomirana tvrdka. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Zmožna 376«, 4708-1

Frizerko

prvoravno, sprejem takoj za stalno. Plača 500 din in oskrba. Sprejem tudi briskega pomočnika. Erznožnik Pavle, Skofia Loka, 4729-1

G. Th. Rotman SAMBO IN PETER POTUJETA

Pa je bilo le usojeno, da se vse srečno konča: ko je lev zavil okrog neke skale, je mahoma stal pred njim drug lev, ki je imel z njim stare račune. Krvočrneža sta se takoj zapodila drug v drugega, da se je vse kadilo; lahko si mislite, kako rad je Sambo porabil to lepo priložnost in odnesel pete!

Modistka

v Sarajevu išče samostojno delavko za takoj. Pogosti zelo ugodni. Ponudbe na: Sarajevo, Dobrovoljača 73, 4668-1

Mesarskega pomočnika

mladega, iščem, kateri bi tudi raznašal meso Nastov v vseh poslovalnicah Jutra. 4695-1

Dobro frizerko

sprejem takoj ali po dogovoru. A. Mrakič, Maribor, Koroska cesta 7, 4739-1

Manufakturst

samostojna, mlajša moč, — dobi takoj mesto v Ljubljani. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »P. 3892«, 4714-1

G. Th. Rotman

SAMBO IN PETER POTUJETA

Pa je bilo le usojeno, da se vse srečno konča: ko je lev zavil okrog neke skale, je mahoma stal pred njim drug lev, ki je imel z njim stare račune. Krvočrneža sta se takoj zapodila drug v drugega, da se je vse kadilo; lahko si mislite, kako rad je Sambo porabil to lepo priložnost in odnesel pete!

Prodaj

Cepljeno »rsje
prvorazredno dinar komad
dvakrat korenjak, sadno
drevo nud. Zihel Frano
Zamušani, Sv. Marieta Mo
Mikanici. Zahtevajte seznam
77-6

Lesene stopnice

4 m visoke (za eno nad
stropje) 90 cm široke, z
dvema ovinki in ograjo,
tako napreda. Primeren za
poslovne prostore in vile.
enostanovniške hiše. Ogle
dajo se v Ljubljani. Gospo
ska ulica 12, hišnik. 4724-6

Kupim

Vinsko sesalno
dobro znamke, kupim. Po
nudbe na oglas. odd. Jutra
pod »Vinsko pumpo«. 4727-7

Starinske predmete

s podstrešja, kupim. —
»Umestnost, Cankarjevo na
brežje 25, Ljubljana. 4722-7

Pohištvo

Staro pohištvo
soba, kuhinjsko, železne
štedilnike, peči itd. za vsa
ceno prodam. Glinice III
6, 4717-12

Les

Drva za kurja—
v uha in sveža, bukovo ogie
apno vagonске pošiljke —
kupujemo. Ponudbe s koli
činami, cenami poslati takoj
na Büro Bela, Sombor. 4705-15

Kapital

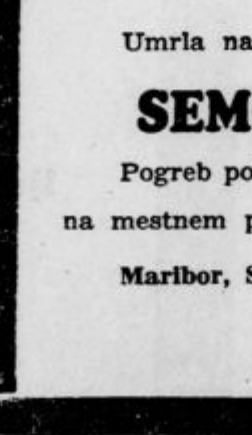
Hranilne knjižice
Ljubljanske kred. banke
ugodno napreda. Peči itd. za vsa
ceno prodam. Glinice III
6, 4717-12

Razno

OTOMANE
po din 320.—
nudi

R. RADOVAN

Mestni trg 13.

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH Ljubljana Poljanski nasip 4-6

Lokali

Lokal
za vsako mirno obrt takoj
oddam. Polzevo se. Napoleo
nov trg 7 pri hišnici. 4726-19

Delavnice

sube in svetle, za mirno in
čisto obrt, ugodno oddam.
Industrijski tak in telefon v
v hiši. Naslov v vseh po
slovalnicah Jutra.

Gospodarstvo

Težnje in zahteve kmetijskega gospodarstva

Beograd, 7. marca.

V Beogradu je bila danes konferenca Zveze kmetijskih zbornic. Poleg delegatov vseh kmetijskih zbornic so se udeležili posveta tudi kraljev zastopnik polkovnik Kereković in ministri dr. Čubrić, Bešlić in Tomić. Po predsedniškem govoru, krajšem govoru ministra za kmetijstvo dr. Čubrićeviča in poročilih je bila sprejeta daljša resolucija, v katerih kmetijske zbornice naštevajo svoje zahteve glede na kmetijstvo in položaj kmečkega prebivalstva.

Resolucija ugotavlja, da so zdajšnje razmere v svetovni kakor tudi v naši notranji gospodarski konstelaciji povzročile največje težave prav za najsiromašnejše kmetijske sloje. Kar se je doslej storilo za oskrbo siromašnih krajev, predvsem za njihovo prehrano, je bilo mnogo premalo. V resoluciji zahtevajo kmetijske zbornice, da se kmetijsko pridelovanje pospeši z vsemi sredstvi, predvsem pa z organizacijo državne kreditne politike. Povečali naj bi

se vsi kmetijski proračuni, državni kakor banovinski. Zmanjšajo ali celo ukinejo naj se uvozne carine na kmetijske stroje. Ukinejo naj se banovinske in obične tarife na kmetijske pridelke, ki jih kmetje sami prinašajo v mesta na trge. Ukine naj se državna trošarina na vino in žgane v zdražni obliki. To vprašanje naj se reši v sporazumu z zastopniki kmetijskih zbornic in v skladu z interesi pridelovalcev. Reorganizira naj se vsa upravna in gospodarska služba, ki zadeva kmetijstvo, predvsem pa PAB. Reformira naj se tobačna politika in se omogoči ugodnejše cene tobaku. Doprvi naj se razdolžitve kmetov. Minimalna kmečka posest naj se zaščiti. Veterinarska služba naj se socializira. Premosna kmetijska služba naj se izvrši v smislu načrtnega pospeševanja kmetijstva. Dokončno naj se revidirajo katastrski čisti dohodki, ki so zdaj nerealni. Čimbolj naj se pospešujeta osnovna narodna prosveta in zdravstvena zaščita kmečkega prebivalstva.

Neokretnost naše premogovne produkcije

Znano je, da je Jugoslavija med tistimi državami, ki imajo velika ležišča premoga. Količine premoga v naši državi presegajo milijarde ton, vendar pa se pridobiva premog pri nas pretežno na precej primitiven način. To najbolj dokazuje dejstvo, da posamezni premogovniki ne izvršujejo svojih obveznosti nasproti generalni direkciji državnih železnic, kakor smo že večkrat poročali. Uredba, po kateri generalna direkcija državnih železnic lahko zadrži od pošiljk premoga, izročenih železnicam zaradi prevoza iste količine, ki so jih premogovniki dolžni dobaviti, jasno izpričuje, kakor izvaja »Jugoslovenski kurir«, da je v naši premogovni industriji premalo kapitala. Imamo majhne premogovnike, ki v izrednih prilikah niso sposobni ustreči izrednim potrebam. Pri nas je premalo velikih podjetij za pridobivanje premoga, čeprav naša propaganda zmerom trdi, da imamo zelo dobro razvito industrijo premoga.

Vsako leto v marcu se sklene pogodba z generalno direkcijo državnih železnic glede dobave premoga za novo proračunsko leto. Potrebe naših državnih železnic po premogu znašajo letno okoli 180.000 vagonov. O priliki zdajšnjih pogajanj za dobavo premoga pa so naši premogovniki ponudili za 30% (za okoli 60.000 vagonov) manj blaga, kakor v preteklem letu. Toda potrebe naših železnic so letno mnogo večje kakor prejšnja leta, a razen tega je treba povečati rezerve, ki so že zelo zmanjšane.

Za proračunsko leto 1938. so bile cene premoga za potrebe železnic nekoliko po-

višane, a lani so ostale nespremenjene. Zdalj pa rudniki spet zahtevajo povišanje cen za okoli 20%. Povišanje terjajo tako državni kakor zasebni premogovniki. Vmes so premogovniki, ki zahtevajo povišanje cen celo za polovico. Toda železniški činitelji menijo, da se cene ne smejo povečati, čeprav je upravi državnih železnic znano, da so se delavske mezd v premogovnikih v zadnjih dveh letih povečale za 30 do 45% in da so tudi produkcijski stroški porasli za 15 do 20%.

Ob koncu preteklega leta je Italija kupila v naši državi 200.000 ton premoga. Ta količina bo dobavljena Italiji menda do konca maja. Italija pa želi, kakor smo že poročali, kupiti nato pri nas še okoli 300.000 ton. Če bo do te kupčije prišlo, ni izključeno, da bo v drugi polovici leta Italija hotela kupiti ponovno vsaj 300.000 ton. To pomeni, da bi mogli v Italijo izvoziti letos okoli 15% naše letne produkcije rjavega premoga.

Pri takem položaju v naši premogovni industriji je nemogoče, da bi mogli dobaviti toliko količino premoga Italiji. Naši premogovniki z redkimi izjemami obratujejo preveč primitivno. Ne more se reči, da ne bi imeli kapitala za premogovno industrijo, vendar lahko trdimo, da se na odločujočih mestih ni poskušal nuditi pobudi zasebnega kapitala zadosti povoljne pogoje v svrhu intenziviranja premogovne industrije. Pametna gospodarska politika bi morala najti pota, po katerih bi bilo mogoče dvigniti našo premogovno produkcijo, ki se ji ponuja tako lepa konjunktura.

znamko vozila, 7. številu bencinske nakaznice, 8. v kakšne svrhe rabi vozilo, 9. koliko bencina mu zdaj pripada, 10. koliko bencina bi minimalno rabil, 11. utemeljitev, zakaj potrebuje pod 10. navedeno količino goriva.

— Davčni zavezanci, ki imajo zaostanke na davkih, takšah, davčnih in taksnih kaznih do konca leta 1937, naj vložijo najkasneje do 22. t. m. z 10 din kolkovane prošnje za odpis teh zaostankov, če morejo s potrdili, to je z zemljišknimi izvečki in potrdili občin, dokazati, da bi prisilna izterjava zaostankov ogražala njih gospodarstvo.

Borze

7. marca

Nemške klirinške marke notirajo na naših borzah nespremenjeno 14.70—14.90. Grški boni so se ponujali v Zagrebu po 31.65, a v Beogradu po 31.75. Bolgarski klirinški čeki pa so se iskali v Beogradu po 93. Tečaj na svobodnem trgu so se ravnali po 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču je vojna škoda notirala 432—434, zaključkov pa ni bilo, kakor ni bilo prometa tudi v drugih vrednotah. V Beogradu pa se je zaključila vojna škoda po 431—431.50, medtem ko se je včeraj zaključila v Beogradu po 432.50.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 172.80—176, Pariz 97.65—99.95, New York 4425—4485, Curih 995—1005, Amsterdam 2351.50—2389.50, Bruselj 748.50—760.50. Tečaj na svobodnem trgu: London 213.46—216.66, Pariz 120.68—122.98, New York 5480—5520, Curih 1228.18—1238.18, Amsterdam 2904.25—2942.25, Bruselj 924.43—936.43.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.87, London 17.4250, New York 446, Bruselj 75.45. Milan 22.52, Amsterdam 237.05, Berlin 178.75, Stockholm 106.2750, Oslo 101.3250, København 86.10, Sofija 5.50, Budimpešta 79.50, Atene 3.30, Bukarešta 3.40.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 432—434, 6% šumske 67.50 den., 4% severne agrarne 51.50 den., 6% dalm. agrarne 70 den., 6% beghuške 77 den., 7% stabiliz. 95 den., 7% invest. 98 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 90 den., 8% Blair 98 den.; delnice: PAB 200 den., Narodna banka 7400 den., Gutman 50—60, Sečera Osiček 170 den., Isis 35—50, Trbovje 240—243.

Beograd. Vojna škoda 431—431.75 (431—431.50), 6% šumske 69.50—70.50, 4% agrarne 53—53.50, 6% dalm. agrarne 71—71.50 (71.50), 6% beghuške 77.25—77.50 (77.25—77.50), 7% stabiliz. 98.50—99.50, 7% invest. 97.50—99, 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 90.50 den., 8% Blair 98 den. PAB 207—209, Narodna banka—(7480; brez kupona).

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago (7. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103.475, za julij 100.75, za sept. 100.25; tršidica: za maj 56.875, za julij 57.125.

+ Winnipeg (7. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 89.50, za julij 90.625, za sept. 91.625.

+ Novosadska blagovna borza (7. t. m.). Tendence neizpremenjene. Pšenica: baška, okolica Novi Sad 202—204; sremska 199—201; slavonska 200—202; gorjebanatska 200—204; gorjebanatska 200—202; baška ladja Tisa 206—208. Kz: baška 162—164. Oves: baški, sremski in slavonski 160—162. Jčmen: baški in sremski 64/65 kg 172.50—175. Koruza: baška pariteta Indija in pariteta Vršar 140—142. Moka: baška in banatska »og« in »og« 310—320; »2« 290—300; »3« 270—280; »4« 250—260; »7« 220—230. »8« 142.50—147.50. Otrubi: baški in sremski 135—137.50; banatski 132.50—135. Fižol: sremski beli brez vreč 415—420.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 8. ob 15.: Profesor Klepec. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Ob 20.: Recitacijski večer hrvatskih pisateljev. Izven. Cene od 10 din navzdol.

Sobota, 9.: Žene na Niskavuorlju. Izven. Globoko znizane cene od 16 din navzdol. (25 predstava).

Nedelja, 10. ob 15.: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Praznik cvetočih češenj. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Na nočnejšem recitacijskem večeru hrvatskih pisateljev, ki ga priredi društvo slovenskih književnikov, bodo iz svojih del citali: Dr. Ilija Jakovljević, dr. Anton Bonifacić, Dobriša Cesarić, Ivo Kozarčanin, Vladislav Kušan, Antun Nizetec, Novak Simić, Ivan Goran Kovačić in Dragutin Tadijanović. Začetek ob 20. Veljajo cene od 10 din navzdol.

OPERA

Petek, 8.: zaprto.

Sobota, 9. ob 15.: Obuti maček. Izven. Gostovanje Dječjega carstva iz Zagreba. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Balet Hrestač. Glumači. Izven. Gostovanje baritonista Anta Marušića.

Nedelja, 10. ob 11.: Pepelka. Izven. Gostovanje Dječjega carstva iz Zagreba. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 15.: Tosca. Izven. Gostovanje Vere Majdičeve in Borisa Popova. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Figarova svatba. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

V soboto zvečer bomo v Leoncavallovih »Glumčadi« slišali prvič na našem odru v partiji Tonia mladega hrvatskega baritonista A. Marušića, ki po svojih lepih glasovnih kvaliteta obeta postati kmalu zelo uporabna odskora moč dramatičnega žanra. Nedeljo bo pela M. Poljanarjeva, Canina Marček, Beppa Banovec in Silvia Dolničar. Dirigent dr. Švara. Obenem se bo uprizorila tudi suita iz Čajkovskega baleta »Hrestač«, ki je v izvedbi našega baletnega zbora zelo lepo uspela. Koreograf inž. P. Golovin. Dirigent A. Neffat.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 8.: zaprto. Sobota, 9.: Kovarstvo in ljubezen. Red A. Nedelja, 10. ob 15.: Zoraka na Jadranu. Znižane cene. Ob 20.: Othello. Znižane cene.

Poročila naše II. Izdaje:

Staroupokojnenci dobe posebne doklade

Plinske maske za državne nameščence bo plačala država — Uredba ministrskega sveta o vojnih prekih sodih

Beograd, 7. marca. p. Na nocojšnji seji, ki je trajala skoro štiri ure, je ministrski svet sklepal o celi vrsti resornih vprašanj ter načelno tudi o proračunu za prihodnjo proračunsko dobo, ker poteče sedanja doba že 31. marca. Zaenkrat o stvari še ni bil sprejet nikak definitivni sklep.

Ministrski svet je nadalje razpravljal o težavnem položaju staroupokojsencev. Vlada je sklenila, da se s 1. aprilom vsem onim upokojsencem, katerih dohodki so manjši od dohodkov upokojsencev po sedanjem zakonu, prično izplačevati posebne doklade. Spritoč ter doklad se bodo dohodki staroupokojsencev skoraj docela približali dohodkom upokojsencev po novem zakonu. Strokovnjaki finančnega ministrstva so se namreč postavili na stališče, da je popolno izenačenje dohodkov upokojsencev po starem in novem zakonu nemogoče spritoč izredne raznočnosti posa-

meznih primerov. Zato se je vlada odločila za sistem posebnih dokladov.

Vlada je nadalje sklenila, da bo plinske maske za državne nameščence plačala država in da se nameščencem, ki so že pripevali zanje, vsi plačani obroki povrnejo.

Izpopolnjenja je bila uredba o odkupu živine, zasežene v primeru vojnih vaj ali mobilizacije. Po izpopolnjenju uredbi bi mogel vsak živinorejec živino, ki je ne bi hotel prodati, dati erarju v najem.

Vlada je izpolnila tudi praznino v naši vojni zakonodaji ter je sprejela uredbo o vojnih prekih sodih. Uredba določa njihovo organizacijo, sestavo in postopanje ter dejanja, za katera bodo pristojna.

Končno se je vlada bavila med drugim tudi s položajem raznih sportnih organizacij.

Kompromis ali prelom

Ugibanja o položaju, ki je nastal zaradi zaplembe nemškega premoga za Italijo

Rim, 7. marca. j. (Havas) Italijanski diplomatski krogi z velikim mirom in zmernostjo premetavajo novi položaj med Italijo in Veliko Britanijo, ustvarjen z razširjenjem pomorske kontrole nad italijanskim uvozom premoga iz Nemčije. Angleški ukrep je izzval v Italiji seveda precejšnjo nezadovoljnost, tem bolj, ker je bilo po prvih informacijah, ki so prispele v Rim, pričakovati, da bo na italijanski protest Anglija končno vendarle izpustila italijanske ladje skupaj s tovori premoga. Po teh informacijah naj bi bila Anglija pristala na to, da se izpusti vsaj toliko italijanskih ladij, kolikor je znašalo običajno mesečno povprečje v rotterdamki luki natoženjen ladij do 1. marca. Na ta način bi Italija rešila približno 200.000 ton premoga. Zadnji čas so se namreč italijanski transporti iz Rotterdamu znatno povečali, in sicer zaradi tega, ker je nekaj tednov poprej izredno ostru zima zavrla skoraj sleherni promet. Ta up se ni uresničil in je angleška pomorska kontrola zaplenila vse italijanske premogovne transporte.

V merodajnih italijanskih krogih so mnenja, da bi se dal premogovni spor zadovoljivo rešiti, ako bi Anglija tudi v dejanjih kazala napram Italiji toliko obzirnosti, kakor jo v besedah izkazujejo angleški oficijozni krogi in angleški tisk. V italijanskih gospodarskih krogih še zmerom upajo, da se bo z Anglijo posrečila taka uredba, da bo Italija prejela potrebne kontingente premoga, pa bodisi tudi v zameno za italijanske poljedelske pridelke.

Kakor zatrjujejo tudi politični opazovalci, si je mogoče edino s tem upanjem razlagati, zakaj je italijanski tisk doslej ostal tako zmeren v svojih komentarjih angleškega ukrepa, ki tako v živo zadeva italijanske gospodarske interese. Italijanski tisk bo verjetno ostal zmeren vse do tlej, dokler se to vprašanje ne uredi s kompromisom ali pa s prelomom. Ako se sedanji premogovni spor ne bi rešil na način, ki bo za Italijo zadovoljiv, potem je zaenkrat težko proročati, kaj bo Italija nadalje ukrenila. Morda si bo skušala zagotoviti premogovne transporte iz Zedinjenih držav, čeprav je tu pričakovati velike ovire finančnega značaja.

Na drugi strani ni nemogoče, da bi Italija izkoristila poslabšanje odnošjev z

Anglijo, ki bi nujno morali slediti, ako se premogovni spor zadovoljivo ne uredi, za pretezo, da bi lahko obnovila svoje gospodarske odnose s Sovjetsko unijo, in to navzile politični napetosti, ki še zmerom vlada med Rimom in Moskvo. Vsekakor je gotovo, da Nemčija ne bo zamudila nobene prilike, da izkoristi ta položaj ter skuša z odstranitvijo pomislekov za gospodarsko sodelovanje s Sovjetsko unijo tigraditi pot tudi za politično zblizanje med Italijo in Sovjetsko unijo.

Prihodnji teden angleški odgovor

London, 7. marca. br. V dobro poučenih krogih se domnava, da bo angleška vlada šele prihodnji teden odgovorila na italijansko protestno noto zaradi zaplembe nemških premogovnih pošiljk. V svojem odgovoru bo angleška vlada naglasila, da postopa točno po določbah, ki so veljale tudi za časa svetovne vojne in ki jih je Italija takrat v polnem obsegu odobrila.

Italijanski list o nervoznosti v Londonu

Rim, 7. marca. AA. (Stefani). List »Telegrafo« prinaša članek izpod peresa svojega ravnatelja o premogovni zadevi. Članek poudarja, da imajo nedavni ukrepi Londona, ki so prizadeli promet med nevtralnimi, značaj prenapetosti in celo obupa. V nasprotju z britanskimi upi se ni ustvarila nikakršna koalicija držav proti Nemčiji. London je računal z nemškimi napadom na kakšno nevtralnno državo, a napada ni bilo. Berlin je sklenil z Moskvo dogovor, ki je zelo vznemiril London, posebno zaradi svojega gospodarskega pomena. Po drugi strani ni nobena evropska država voljna sodelovati v vojni. Na poslednji blokadi ni rodila pričakovanih posledic. Po 6 mesecih vojne je na strani Anglije še zmerom samo Francija. To so vzroki sedanje nervoznosti v Londonu, ki jo najbolj dokazuje okoliščina, da se London sklicuje na težke zahteve vojne, ko utemeljuje ukrepe proti pomorskemu prometu med nevtralnimi.

Paula Steinerja zaradi sprejetja poverilnic. Malo pred 12. je dvorni avto z namestnikom šefa protokola dr. Ivanom Frangem prišel pred švicarsko poslanstvo po dr. Steinerja in nato sta se oba odpeljala v Beli dvor. Slovensi izročitvi poverilnic z običajnim ceremonialom sta prisostvovala tudi zunanji minister Cincarković in vojaški in civilni dom Nj. Vel. kralja.

Meningitis v Zagrebu

Zagreb, 7. marca. o. Epidemija meningitisa se je pojavila tudi v Zagrebu, kjer je po dosedanjih podatkih obolelo 5 ljudi. Iz bližnje zagrebske okolice pa so do danes opoldne pripeljali v zagrebsko bolnišnico za kužne bolezni že 16 bolnikov.

Požar v Somboru

Sombor, 7. marca. o. Davi okrog 6. je na Trgu sv. Trojice izbruhnil velik požar v knjigarni dr. Schlotzerja. Ogenj je vso knjigarno uničil. Pri preiskavi se je izkazalo, da je požar nastal po kratkem stiku prav za prav že pred štirimi dnevi. Na požarščini se je vnel neki tram, ki je vse te dni počasi tlel. V pretekli noči pa se je ožen z njega razširil na stare knjige, ki so bile na podstrešju. Požar je naglo zajel vso stavbo. Samo škoda, ki jo je povzročil na knjigah se ceni na 500.000 din, a je vsa krita z zavarovalnico.

Sodba zaradi krvavega dogodka

Poškodovani Vinko Dolžak je izvršil samomor

Celje, 7. marca.

Dne 6. februarja se je zagovarjal pred tričlanskim senatom v Celju 26-letni delavec Anton Zajko iz Zagaja pri Podplatu zaradi uboja Obtožen je bil, da je noči na 12. novembra v Gradski dolu pri Rogski Slatini udaril posestnikovega sina Vinka Dolžaka s težnjem na glavi in roki ter mu prebil lobanjo na temenu Dolžak se je kljub smrtno nevarni poškodbi 15. novembra sam podal v celjsko bolnišnico. Popoldne pa je stopil na podstrešje glavne bolnišnice poslopja in se pogol v duševni zmedenosti v globino Dobil je hude zunanje in notranje poškodbe, ki jim je dve uri pozneje podlegel. Pri razpravi dne 6. februarja se je izkazalo da sta bila pri napadu na Dolžaka udeležena tudi 27-letni posestnikov sin Jože Ogrizek iz Za-

gaja in njegov 18-letni brat Janez Ogrizek. Janez Ogrizek je bil pri razpravi 6. februarja zaslišan kot priča in so ga po zaslišanju odvedli v preiskovalni zapor, ker se je izkazalo, da je bil z bratom vred zapleten v napad na Dolžaka.

Na podlagi mnenja zdravnika-izvedenca dr. Pintarja je zavzelo sodišče stališče, da obtoženci ne odgovarjajo za Dolžakovo smrt, pač pa za smrtno nevarno poškodbo, ki so jo bili prizadejali Dolžaku. Pokojnega Dolžaka, ki se je vedel agresivno je najprej napadel Jože Ogrizek, nato pa Zajko in Janez Ogrizek.

Anton Zajko je bil obsojen na 8 mesecev, Jože Ogrizek na 10 mesecev, Janez Ogrizek pa na 5 mesecev strogega zapore. Jože in Janez Ogrizek pa poleg tega še vsak na plačilo povprečnine v znesku 200 dinarjev.

Železo za vojno

V to »pokopališče« starega železa nekje na Francoskem segajo zdaj nepretrgoma železne roke in nakladajo železo za odvoz v tvornice, kjer ga bodo predelali

Sto milijonov krat svetlejša od sonca

Nova zvezda velikanka — Odkritje Švicarja v Ameriki

Na gori Palomarju v Kaliforniji, kjer postavljajo ta čas največji teleskop na svetu, je astronom dr. Zwicky, po rodu iz Švice, v ozvezdju Kita, v nebesnem pasu, ki je ta čas posebno zanimiv zavoju lepe konstelacije petih premicnic, odkril novo zvezdo velikanko. Ta zvezda prekaša po svoji velikosti naše sonce kakšnih sto milijonov krat.

Takšne zvezde velikanke prištevajo zavoju nenadnosti njihovega pojava med »nove zvezde«, a med tem ko kažejo na-

vadne nove zvezde dosti manjšo svetlobnost nego velikanke in je njih porast svetlobe nedvomno v zvezi z atomarnimi preobrazi v njih notranjosti, si pojav velikank pojasnjujejo s staro hipotezo trčenja dveh zvezd. Za to hipotezo pa doslej še nimajo trdnih dokazov. Kar se tiče dobe, ko se je v Kitu nemara zgodila omenjena katastrofa, leži ta kakšnih dvajset milijonov let za nami. Toliko časa potrebuje namreč svetloba navzlic svoji fantastični brzini 300.000 km na sekundo, da dospe od tiste zvezde do nas.

Ukradena ljubezen

Posledice »intelektualne« tatvine na Norveškem

Neki norveški rejec je imel zelo lepo platnasto lisico, njegov sosed pa je bil lastnik nič manj lepega lisjaka iste vrste. Da bi ga dal na razpolago za ljubezenski sestanek med obema živalima, je zahteval nekoliko tisoč kron in teh gospodar samice ni imel. Namesto denarja pa je imel idejo. Privezal je lisico na vrstico in v tihi noči se je spizljal z njo do sosedne farne. Gospod lisjak je mično damo iz sosedstva sprejel s potrebno prijaznostjo. Šele proti jutru ju je rejec ločil in odšel s samico domov. Toda mož in žival sta imela smolo.

V snegu so odkrili sledove in tako sta se oba rejca srečala pred kadijem.

Sodnik je bil malo v zadregi, ne moralno, temveč juristično. Takšnega primera norveški zakoni namreč ne predvidevajo. Končno pa je le našel paragraf, ki se je dal uporabiti za ukradeno ljubezen. Rejec je odšel kot »intelektualni tat« v zapor, lisica pa je pod policijskim nadzorom v drugi obiskovalni lisjaki in tam bo ostala, dokler ne bo vrgla mladičev, ki postanejo vsi last drugega rejca.

Oče poletnega časa

V Franciji kanijo uvesti celo »velepoletni čas«

V Franciji, Angliji, Belgiji in na Portugalskem so v noči od 24. na 25. februar

Lepa starost

V Davosu, Švica, je te dni umrla 102 letna Ana Marija Godmerjeva

pomaknili ure za šestdeset minut naprej in uvedli s tem poletni čas. Isto bo storila Nemčija 1. aprila.

Pobudo za uvedbo poletnega časa je dal Anglež William Willet, ki je l. 1908. postavil zbornik zakonski predlog za boljše izkoriščanje dnevnih svetlobe. Tudi Holanec Hubrecht, ki ga je inspiriral neki članek Benjaminja Franklina iz l. 1784., je bil eden med prvimi, ki so propagirali uvedbo poletnega časa. Benjamin Franklin bi bil tedaj pravi oče te ideje.

L. 1916. so novo razdelitev dnevnega časa praktično uvedli na Francoskem, toda poletni čas je trajal tedaj le tri mesece in pol, od 15. junija do 30. septembra. Počasi so ta poletni čas podaljševali in 1923. so ga določili za čas od zadnje sobote v marcu do prve sobote v oktobru. V Franciji premišljajo celo o tem, da bi uvedli poseben »velepoletni čas«, in sicer naj bi ura od 24. aprila do 15. septembra pomaknili še za eno uro naprej, skupno torej za dve uri.

Draga obljuba

Neki stavbenik v italijanskem mestu Lecce je moral nekemu svojemu zidarju za eno samo nedeljo dela plačati 5000 lir. Stavbenik možu spočetka sploh ni nameraval plačati nedeljskega dela. Dejal mu je v šali, da ga bo plačal s polovico dobitka, če zadene v loteriji. Zidar je na to pristal. Stavbenik pa je res zadel 10.000 lir in hočeš nočeš je moral delavcu potem izročiti 5000 lir.

Če še ne veš, zdati izveš:

da je zaradi vojne moralo ustaviti obratovanje enajst angleških zrakoplovnih družb, ki so zaposlovale sto pilotov in dvesto inženirjev;

da so v Vilni zaprli tri poljska gledališča in objavili, da se je to zgodilo iz razlogov »zdravja in higiene«;

da izvažajo Nemčija zdaj svoj premost v Italijo preko Švice, iz Italije pa se vračajo v Nemčijo po isti poti vlaki z živili;

da so francoske avijacijske tvornice zgradile nov tip bojnega letala, ki prekaša nemško letalo Messerschmittovega tipa. Aeroplani te vrste izdehujejo že v serijah in bodo kmalu v prometu;

da so ameriške Zedinjene države dan rojstva T. G. Masaryka 7. marca proglasile za »dan češkoslovaške«;

da bo letos odpotovalo na sezonska dela v Nemčijo 30 tisoč italijanskih delavcev;

da je ameriški raziskovalec admiral Byrd odkril na južni strani rta Horna šest majhnih, s snegom pokritih otokov;

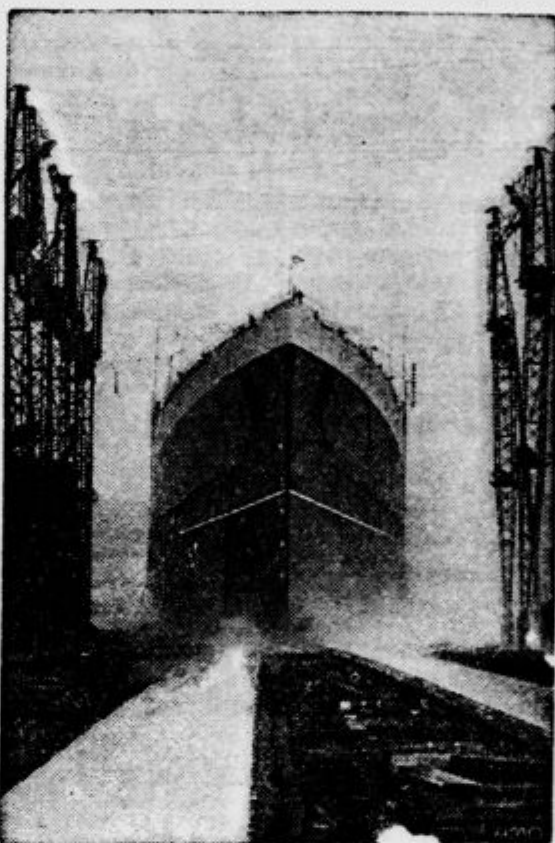
da so v Vatikanskem mestu prišli v obtožni prvi novi s podobo novega papeža Pija XII.;

da stoji v anatolskem gorovju ponekod sneg tri metre visoko;

da je Rooseveltov odposlanec Sumner Welles po povratku iz Berlina v Švico zbolel in mora zaradi tega ostati dva dni v postelji;

da zaposluje Nemčija trenutno v svoji industriji in pri drugih delih na svojem ozemlju 300 tisoč poljskih vojni ujetnikov in 150 tisoč poljskih civilistov, nadalje tudi 25 tisoč Slovkov in 2500 Holancev.

»Queen Elisabeth«

V njujorško luko je prispela včeraj največja potniška ladja na svetu, angleški 85.000 tonski prekomornik »Queen Elisabeth«

Ljudožrce je spreobrnil

Smrt zaslužnega civilizatorja Huberta Morreya

Na Papui ali Novi Gvineji je umrl Hubert Morrey, ki je bil od l. 1908. guverner na tem velikem otoku. Njegovo ime je združeno z važnim kolonialnim delom.

V papuanskem protektoratu, ki obsega 230.000 štirjakiških kilometrov, so živeli nekoč sami ljudožrci in lovci na glave. Morrey je sklenil, da bo to prebivalstvo civiliziral in njegovo prizadevanje je imelo popoln uspeh. Pri tem je imel svojo posebno metodo. Prepričan je bil, da moreta do-

brotno prigovarjanje in malo norčevanja več opravi nego nasilje. Prav kmalu je uspel, da je kanibale spreobrnil s tem, da jim je postavil nekanibalce za vzgled. Znal je ljudožrce po potrebi tudi osmešiti, pri čemer je računal na njihovo nečimernost.

V desetletnem delu je otočane vzgojil v delavce ter jim je odprl tudi pot do vseučilišča v Sydneyu. Kjer se izkazujejo zlasti z veseljem do medicinske znanosti.

Nenavadni vrt lorda Jerseyja

Potaknjenci vseh vrst, iz zemlji drevo spoznanja

Znani angleški lord Jersey je svoji ženi ponudil v dar kos zemlje, ki jo hoče spremeniti v svoj vrstni vrt: vsa drevesa in druge rastline v tem vrtu naj bi imele zgodovinski značaj. Velikega botanika prof. Salisburryja in zgodovinarja prof. Younga je imenoval za svoja sodelavca.

Nekoliko posebnosti iz te zbirke so že presadili na vrt. Tako so vsadili potič vrbe žalujke, pod katero je bil na Sveti Heleni pokopan Napoleon Bonaparte. Iz nasada ob grobnici vojvode Wellingtonskega so si priskrbeli cipreso, iz Transjordanije so prepeljali na Angleško neki hrast, in sicer iz gozda, v katerega je bežal Absolon pred Jobom in kjer je s svojimi dolgi lasmi obvisel na nekem drevesu. Z Miltonovega

groba v Cambridgeu so si priskrbeli robido, z groba drugega slavnega angleškega pesnika, Keatsa, pa so vsadili v Jerseyev vrt vrtnico. Prispel je tudi potaknjenc neke cipresne vrste, ki jo v Orientu zelo goje in ki izvira z groba perzijskega poeta Omarja Kleyjama.

Lord je izdal poziv, naj bi mu z grobov znamenitih mož in žensk pošiljali cvetlice in potiče. Njegovi želji se odzivajo od vseh strani, samo od tiste usodne jable, v paradižu, ki je postala nesreča nas vseh, ni še nihče poslal nobenega potaknjenca.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Niti bolnišnice niso varne

Takole so sovjetaki bombniki razdejali neko bolnišnico na Finskem

Opravljanje na gramofonski plošči

Kaj mislijo laskači kadar ni človeka zraven

Bogata, v družbi zelo priljubljena žena nekega njujorškega industrijca si je že dolgo želela zvedeti, kaj si njeni gostje, ki jo vedno obiskujejo z laskanjem, o njej v resnici mislijo. V garderobni prostor za ženske, kjer so te imele navado, da so se obnavljale s črtalom in pudrom, je dala postaviti na neopazno mesto torej sprejemno aparaturo za gramofonske plošče. Nje mož si je dovolil isto šalo v garderobi za moške goste.

Ko je nekega večera proti polnoči razpoloženje bilo na višku, je gostiteljica prekinila plesno godbo in je z ljubeznivim nasmehom izjavila, da je za mile goste pripravila še posebno presenečenje. Nato je dala predvajati posnete plošče. Navzoče dame so izmenoma postajale rdeče in blede kajti to, kar so slišale, so bili pogovori,

ki so jih imele s prijateljicami v oblačilni sobi in ti pogovori so vsebovali dovolj kritike in hudobije. Nanašali so se na intimne stvari gostiteljice, njeno obleko, frizuro, vedenje in stvari, s katerimi jim je postregla, a tudi o gostih samih je padla marsikatera beseda, zavoljo katere bi se jezične dame ta trenutek najrajši pogrezale v zemljo.

Moški niso bili nič bolj. V zaupnih razgovorih so spregovorili marsikatero nerodno o poslovnih transakcijah in skrivnih ljubezenskih pustolovščinah. Gramofonske plošče so vse to neusmiljeno zabeležile. Samo ob sebi umevno, da se je ta večer končal z velikim škandalom in v zvezi s tem dogodkom, ki je prišel po indiskreciji njujorških listov v javnost, bo še cela vrsta tožb zavoljo razžaljenja časti in za ločitev zakonov.

Kratko krilo ni vzrok za ločitev

Štedljivost je v času vojne vredna samo pohvale

Neki atenski rokodelc je vložil tožbo za ločitev svojega zakona, češ da ne more več živeti poleg žene, ki nosi vsa pravila pravosti zasmehujoča kratka krila.

Žena se je skitevala na obstoječo modo in je izjavila, da nobena ženska ni, kar se tiče obleke, dolžna svojemu možu brezpogojno pokorščino. Po vsem svetu nosijo ženske kratke obleke in naravno je, da mora priti do zakonskih prizorov, če pozove mož na skrivaj šiviljo in ji da obleke svoje žene, brez ženine vednosti podajšati, kakor se je zgodilo njej. Obleke je dala spet skrajšati.

Sodišče je možovo tožbo zavrnilo, češ da kratka krila včasih lahko zbujajo pozornost, toda po današnjih modnih pojmihi jih ne moremo smatrati za nenravna. V ostalem je z ozirom na pomanjkanje blaga, ki vlada tudi v nevtralnih državah, samo pozdraviti, da so ženske glede tega štedljive.

A NEKDOTA

Friderik Veliki je v mladih letih v Amsterdamu obiskal nekega bankirja. Bankirjeva žena ga ni poznala. Odvedla ga je v najboljšo sobo, kot dobra gospodinja pa ga je prosila, naj si sezuje čevlje in nane copate.

Ko se je bankir vrnil in zagledal kralja v copatah, se je nad vedenjem svoje žene prestrašil. Prosil je kralja odpuščanja in pozval ženo, naj stori isto. Ta pa je uprta obe roki ob bok in menila: »Tu se ne da nič napraviti! Jaz sama, ki sem gospodinja, si sežujem čevlje, kadar stopim v to sobo. Naj pride kralj ali kraljica, čevlji morajo ostati pred vrati!« Friderik se je nasmehnil in dejal: »Prav imate, gospa, v lastni hiši je treba vedno paziti na red in snago!«

VSAK DAN ENA

Kadar boksar smrčl...
Hišnica: »Eden, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem...«
(»Berlinske Titende«)

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

Naključje ali usoda?... Bralec naj razsodi; na nas je, da poročamo, kako je bilo.

Jakomin je ponudil Denizki, da jo spremi v Ulico svetega Dioniza, in deklica je to ponudbo hvalježno sprejela. Rekel ji je, naj se ga prime za ko-molec; tudi to je storila. Ko se je skrivaj ozrla na rešiteljev dolgi nos, jo je res da posilil smehljaj. A v tem smehljaju ni bilo nič zlobe in porogljivosti. Lodi si, da je bila predobrega srca, bodi si, da je še preživela pomnila Corentinovo uslugo — Denizi se ta velikanski nos konec koncev ni zdel baš neprijeten na oko.

Jakomin je kmalu opazil, da mu je zala Deniza nekam naklonjena.

»Oh,« je pomislil, »ko bi le mojega nosu ne bilo!... Kako hitro bi poprosil mično gospico za dovoljenje, da jo poljubim! Toda nos mi takih ne-žnosti ne dopušča. In tudi, kaj bi potem rekel don Juan! Ali bi me naklestil! Beži, beži, ubogi Corentin, to sladko grozdeje ni zate!«

Omeniti moramo, da je bila gospa Jeroma Dimancheva po odhodu Juana Tenoria brž poklicala hčerko predse, jo stisnila na materske prsi ter ji z mnogim solzami in vzdihli razodela, da ji je imeniten gospod, bretonski grof z imenom Jako-

57

min de Corentin, izkazal visoko čast in jo zaprosil v zakon.

Deniza, ki je skrita za vrati poslušala materin razgovor z velikašem, se je vzlic temu naredila zavzeto.

Kot prevejana Parižanka pa je verjela pravilni sreči samo na pol. Nehote se je namuznila materinemu navdušenju in sama pri sebi ponovila besede, ki jih je bila rekla donu Juanu pri »Vede-ževalki«:

»To so velikaške muhe! Skromna meščanka sem in ne smem dvigati oči tako visoko... Če bi bilo pa vendarle res...«

Prsi so ji zaplale. V duhu sta ji vstala lepi obraz in zala moška postava dona Juana; priznati je morala, da si krasnejšega moža ne bi mogla želeli.

K sreči jo je zdrnilo iz sanjarije pritrkavanje zvonov; spomnila je gospo Dimanchevo, da je hotela iti z dvema ali tremi prijateljicami iz Ulice svetega Dioniza gledat slovesni prihod španskega kralja. Nato je kakor lahka ptička odrfotala proti Ulici svetega Antona. Videli smo, kako je ušla gotovi smrti, ko so jo v padcu prestregle dolge roke Jakomina Corentina.

»Povejte mi kaj o svojem gospodarju«, je bilo rekla Deniza ko sta bila gneča in hrup za njima.

»O,« je dejal Jakomin, »to vam je imeniten gospod, član seviliske štirindvajsetorice.«

»Seviljske? To je v Bretaniji, kaj ne?«

»V Bretaniji?«

»Seveda«, je prostodušno rekla Deniza, »gospod Jakomin de Corentin je vendar bretonski grof...«

Jakomin si je strahovito poškilil na konec nosu in mahoma obstal.

Deniza je sklonila glavo. Sanje so jo prevzele z novo močjo; bodisi, da je bila tako razburjena, bodisi, da jo je navdajal dobri Jakomin z zaupanjem — v nepremagljivi potrebi, da si olajša srce, je zamrmrala:

»Zdi se mi... oh, zdi se mi, da imam Jakomina rada!«

Jakomin se je vzravnaval na dolgih, mršavih nogah, odprl uhlje na stežaj in osuplo vprašal:

»Jakomina, pravite?... Radi ga imate?«

»Da,« je zajecjajala. »Gotovo je zelo predrzno, da vam povem?...«

»Jakomina Corentina, ste rekli?... Radi ga imate? Ljubite ga?«

»Morda ni prav... ko je tako velik gospod!«

»Hm! Visokost človeku ne škodi,« je dejal Jakomin, zaman se trude, da bi bil videti manjši. »A povejte mi, kaj mislite o njegovem nosu?«

»O njegovem nosu?...«

»Da. Povedati vam moram, da je zastran nosu zelo občutljiv in ne mara, da bi mu ga kdo očital.«

»Jaz mu ga prav gotovo ne bom, saj se mi zdi nje njegov nos najlepši na svetu!«

Jakomin je to pot nežno ošinil kras svojega obličja z očmi in pomislil:

»Viš jo, prevejanjo!... Rada me ima in v svoji iznajdljivosti ubira ta ovinek, da se mi izpove. Sveta neba! kakor bi rekel don Juan, kdo bi si bil mislil! Don Juan jo snubi, vame je pa zaljubljen!... Jakomin Corentin je postal tekmeč dona

Juana, krvnika ženskih src!... Če to ni pustolovščina!...«

»Da, da,« je pomislil Jakomin, »prav o njegovem srcu ti bom pripovedoval. Kakšna navihanka! Hoče, naj ji govorim o sebi, kakor bi šlo za nekoga drugega.«

»Torej želite, se je obrnil k nji, da vam povem kaj o srcu Jakomina Corentina?«

»Jakomina de Corentina«, je prostodušno popravilo dekla.

»V plemiča me povzdiguje, da bi se mi prikupil«, je menil Corentin. »Nu, vedite: nežnejšega, mehkejšega srca ves svet ne premore. To je srce, da mu ni primere. Pravo, novo srce, ki ni še nikoli ljubilo...«

»Oh,« se je nasmehnila Deniza, »to pravite kar tako... a zal človek je, vse kar je res...«

»Da, Corentin ni napačen na oko.«

»In pravite, da ni še nikoli ljubil? Ali je mo- goče?«

»Porok sem vam za to. Nikoli še ni poljubil žen-ske, ne plemkinje ne preproste, ne mlade ne sta-re, zato, ker je ni mogel. Tako hudo je bilo, da je nekoč predrl vrečo plev...«

Deniza je prepadeno zastrmela v Jakomina. »Dober fant je videti«, si je dejala, »samo nekam čudne pameti. Morda zaradi nosu?«

»Torej mu ne zamerite, da vas ima rad?« je než-no nadaljeval Jakomin.

»O ne,« je preprosto odgovorila. »Prav nič nisen! huda nanj. A kako naj verjamem, da bi se bil toli-kanj visok gospod zagledal v mojo osebo?«